Colecția «De la 5 la 9»

O. HENRY • STEPHEN CRANE
JOHN GRAVES • PETRU POPESCU

5 povești cu cowboy

EDITURA ALBATROS

Cele 2 povestiri de O. HENRY din BEST STORIES of O. HENRY,
Garden City Books, New York, 1945.

Nuvela lui STEPHEN CRANE
în *American Literature*,
Faber and Faber, London, 1964.

Nuvela lui JOHN GRAVES:
Copyright (c) 1959 The Atlantic Monthly Company.
Reprinted by permission of John Schaffner,
Literary Agent.

5 povești cu cowboy

În românește de
PETRU POPESCU și
GABRIEL PLEȘEA

•

Prefața și selecția
textelor americane
de PETRU POPESCU

EDITURA ALBATROS • 1972

Prototip colecție: ANDREI OLSUFIEV
Copertă și ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

MITUL VESTULUI

A EXISTAT VREODATĂ în Statele Unite un Vest cu adevărat îndepărtat și sălbatic? Da, dar depărtata lui sălbăticie n-a rezistat mult civilizației. Cam două decenii, elementele ficțiunii *western* de azi s-au identificat cu o realitate. Apoi așezarea agricultorilor în terenurile noi, instalarea telegrafului și căilor ferate, înfrîngerea indienilor, deschiderea minelor, crearea marii întreprinderi de creștere a vitelor și de comerț modern au spart aura romantică. Omul Vestului, fie el indian, cowboy, fermier, miner ori bandit, a dispărut iute, lăsînd în urma lui un gust de neuitat pentru viața virilă și aventuroasă. Cum însă orice civilizație are nevoie de mituri, o realitate la urma urmei limitată și rareori admirabilă a fost transformată în propriul ei superlativ. De atunci încoace, romanul de zece bani, filmul, televiziunea, benzile desenate se hrănesc dintr-o legendă vestică, tot mai depărtată de semnificația ei inițială, tot mai înrudită cu „arta pentru artă". Un eseist american (Leslie Fiedler), comentînd necesitatea mitului pentru o națiune, afirma că într-o societate foarte nouă (Statele Unite) miturile europene tradiționale (cu semnificație socială, sistematizate în conflicte de clasă) devin mituri ale virilității gratuite, pure, și că lupta între pături sociale diferite (cu întregul lor apanaj de idei, concepții, formule politice) e înlocuită pe de o parte

prin lupta raselor (alb contra indian, alb și negru în condițiile actuale), pe de alta prin exaltarea unor eroi pionieri (omul de frontieră, colonistul, călărețul din Vest etc.). E adevăr în această teorie. Avînd o creditate șocată de condițiile noului continent, și suferind de lipsa tradiției și trecutului, societatea americană dilată, prin sistemele de masă ce-i sînt proprii, toate detaliile naționale. Cowboyul — un comun văcar, în fond — devine erou, așa cum va deveni ceva mai tîrziu gangsterul sordid, ori debusolatul beatnik. Pentru europeni, mitul Vestului, împins în acea seducție mai largă a noului continent, e cu deosebire atrăgător. Marea consumatoare de *western* a zilei de azi e Europa.

În deceniile șase și șapte, în teritoriile din Vest se puteau citi prin *saloon*-urile cu „licensed gambling"[1] asemenea afișe: „Va fi expus /NUMAI O ZI/ la casa Stockton /CAPUL/ renumitului /JOAQUIN!/ de asemenea /MÎNA LUI JACK CEL CU TREI DEGETE/ cunoscutul jefuitor și asasin". Se promitea o recompensă serioasă pentru capturarea lui „BILLY THE KID" (vîrsta 18, înălțimea 5 picioare 3 inci, greutatea 125 livre), „păr blond, ochi albaștri, trăsături regulate. E șeful celui mai păcătos grup de *desperados* care a existat vreodată în Teritoriu. Recompensa de mai sus se plătește pentru captură, ori pentru dovada pozitivă a morții lui." Semnat Jim Dalton, *sheriff*". Acest Billy *the Kid* înspăimîntase pe toată lumea și circula povestea următoare: simțindu-și sfîrșitul tragic, comandat în mod logic de propriile fapte, banditul își însemna cu o crestătură pe patul armei fiecare an pe care-l împlinea. S-au găsit numai douăzeci și una de crestături cînd banditul a fost doborît de șeriful Pat Garrett. Comunitățile erau mici, pericolele mari, nu-i de mirare că legea era aplicată brutal și repede. Într-un cimitir din Tombstone (nume ce înseamnă „piatră de mormînt"!), o singură groapă cuprinde pe Dan Dowd, Red

[1] Jocuri de noroc autorizate (n.a.)

Sanple, Tex Howard, Bill Delaney, Dan Kelly, „spînzurați *legal* la 8 martie 1884" (un al șaselea complice fusese lînșat, ceea ce inscripția nu mai indică). Hoții, escrocii, hipnotizatorii, fakirii și alți vagabonzi erau preveniți prin afișe că „dacă vor fi găsiți în oraș azi după ora 10 p.m., vor fi invitați la o partidă de cravate, al căror cost a fost suportat de către 100 de cetățeni substanțiali ai orașului" (dat la Las Vegas, 24 martie 1892). Uneori legea și infracțiunea nu se puteau deosebi: Henry Plummer, șerif în Montana, prăda minele pe care ar fi trebuit să le apere. Prins, fu spînzurat împreună cu douăzeci și trei de tovarăși chiar de spînzurătorile pe care le ridicase în calitate de șerif. Nu e de mirare că omul din Vest ajungea rar la adînci bătrînețe. Renumita *Calamity Jane*, întruchipare a goanei după aur și simbol al orașului Deadwood din Dakota de sud, e conservată într-o fotografie: o femeie tînără și de loc frumoasă, cu trăsături bărbătești, cu ochii mici și nasul mare, stă așezată picior peste picior, cu mîna dreaptă sprijinită într-o pușcă cu două țevi, cu pălăria pe cap, în pantaloni, încinsă cu cartușe. Expresia e de vanitoasă îmbecilitate. Cît de repede aveau să treacă toate acestea! Bizonii au fost exterminați, indienii au fost și ei aproape exterminați, visul cu aurul din California s-a dovedit un vis, căile ferate au împînzit preeria, gardurile de sîrmă ghimpată au zdrențuit orizontul, mașinismul colosal al Americii moderne a dislocat spre orașe cea mai mare parte a populației agricole, fermierul în termeni tradiționali a dispărut, fiind înlocuit cu un specialist agricol cu apucături de *businessman* și *boss*. Azi, în locurile romantice găsim o provincie nivelată și mecanizată, cu șosele perfecte, cu baruri stereotipe, cu automobile multe dar fără cai, cu blocuri, cu uzine. Din cînd în cînd un *rodeo*, ori un festival cu cowboy, ori o comemorare a descoperirii aurului californian, ori — cel mai adesea — un film serial aduc aminte de trecutul pămîntului. Și toată lumea pare să respecte timpurile eroice și barbare, iar

în peisajul ultramodern își face loc regretul pentru ceea ce a fost, și bănuiala că civilizația actuală își are și ea partea ei de eroare.

Literatura *western* are în Statele Unite o abundentă tradiție și se găsește în toate formele și pentru toate gusturile. Există *western*-uri vulgare, de citit în avion, există și altele fine, sofisticate, psihologice. Suma de titluri din care puteam alege era așa de mare, încît am încercat să ne ghidăm după criteriul unor nume semnificative, din păcate doar cîteva. Am căutat să nu alegem produse de serie, ci viziuni ceva mai originale, fie obiective, fie ironice, fie fantastice. De fapt, mitul vestic s-a îmbogățit abia cînd datele lui exterioare și facile au început să fie combătute. Azi, literatura *western* cunoaște simultan o fabricație obișnuită, după regulile genului — dar și o emancipare față de tipar, o trăire personală, reflexivă, critică, nostalgică, uneori amară, o pagină de trecut: Stephen Crane aruncă Vestul, ca pe un pretext, într-o istorie neguroasă, John Graves îl face rădăcina unei meditații implicite despre dezvoltarea modernă a Statelor Unite, comparînd un ideal indian cu unul anglosaxon, iar O. Henry dinamitează pe dinăuntru structura eroică, într-o bufonadă cu note de Mark Twain. Trei interpretări ale unui fenomen care suportă încă multe altele.

PETRU POPESCU

O. HENRY

dispariția vulturului negru

O. HENRY E UN UMORIST IREMEDIABIL, și subiectele cele mai dure nu-l pot reforma: astfel și miturile vestice, pe care el le privește numai din unghiul său de vedere. Banditul escroc sau cei doi kidnappers terorizați de un copil sînt personaje ilustrative pentru procedeele sale clasice. Îi lipsește o anumită amărăciune poetică, aceea care, combinată cu satira, a făcut din Mark Twain o figură de neuitat. Însă, în limitele sketch-ului (și O. Henry are azi în S.U.A. continuatori extrem de populari în persoana foiletoniștilor de la publicațiile de mare tiraj), scriitorul e creatorul unui efect comic cu totul deosebit. În epoca în care a scris, conștiința literară americană era atît de „serioasă" și de preocupată de ierarhii și criterii încît, între cîțiva scriitori mari și o sumă de scriitori leneși și fără durată, limpezimea sceptică a lui O. Henry a dat un relief neașteptat peisajului literar.

P. P.

ODATĂ, ÎNTR-UN AN, frontiera Texasului fu bîntuită timp de cîteva luni, de-a lungul lui Rio Grande, de un bandit înspăimîntător. Faimosul jefuitor atrăgea atenţia în chip deosebit, iar personalitatea sa îi asigurase numele de Vulturul Negru, Teroarea Frontierei. În legătură cu faptele sale şi ale tovarăşilor săi circulau poveşti groaznice. Şi deodată, în răstimpul unui singur minut, Vulturul dispăru de pe suprafaţa pămîntului. Nimeni n-a mai auzit de atunci, vreodată, de el. Nici măcar cei din banda lui n-au putut dezlega misterul acestei dispariţii. Ranchurile şi aşezările de pe graniţă se temeau că Vulturul Negru o să revină, jefuind şi distrugînd din nou cîmpurile de meschită. Dar el n-a revenit, şi nu va mai reveni, iar această povestire a fost scrisă tocmai pentru a dezvălui soarta Vulturului Negru.

Acţiunea povestirii începe cu piciorul unui barman din St. Louis. Pătrunzătorul ochi al barmanului căzu pe umbra lui *Chicken*[1] Ruggles tocmai cînd acesta ciugulea cu lăcomie un prînz pe gratis. Chicken era un vagabond. Avea nasul lung ca ciocul unei păsări, însă pofta de mîncare îi era neobişnuită, pe dos ca la păsări, şi mai avea pe deasupra obiceiul de a-şi satisface pofta aceasta fără nici o cheltuială, din care pricină tovarăşii de hoinăreală îi şi dăduseră porecla amintită.

Doctorii susţin cu toţii că nu e recomandabil pentru sănătate să consumi lichide în timpul mesei. Igiena *saloon*-ului susţine însă contrariul. Iar Chicken neglijase cumpărarea unei băuturi cu care să-şi stropească prînzul. Barmanul dădu ocol tejghelei, îl apucă pe nechibzuitul comesean de ureche cu o storcătoare de lămîi, îl îndreptă spre uşă şi îl şuti drept în stradă.

[1] *Chicken* — pui de găină (engleză). (n. t.)

Asta îl ajută pe Chicken să simtă pe propria-i piele apropierea iernii. Noaptea era rece, stelele străluceau neprietenos, oamenii se îmbrînceau grăbiți pe străzi. Bărbații își îmbrăcaseră paltoanele, și Chicken știa exact cu cîte procente anume crescuse dificultatea de a face rost de bani din buzunarele lor bine închise.

Un băiețel de cinci-șase ani privea cu ochii lacomi în vitrina unei cofetării. Strîngea într-o mînă o cănuță de două uncii, goală, iar în cealaltă ceva plat și rotund cu marginea zimțată și strălucitoare. Scena se dovedea un teren de acțiune pe măsura talentelor și îndrăzneliii lui Chicken. Chicken scrută orizontul, ca să se asigure că prin apropiere nu naviga nici un vas oficial, apoi acostă insidios prada. Băiatul, prevenit dinainte de cei de-acasă că trebuie să primească cu o extremă suspiciune avansurile altruiste ale necunoscuților, îl privi foarte bănuitor.

Chicken știu atunci că trebuia să facă unul din acele gesturi disperate, zguduitoare, pe care norocul le reclamă uneori tocmai acelora ce vor să-i cîștige favoarea. Capitalul său era de cinci cenți, dar trebuia să-l riște contra șansei de a cîștiga ceea ce se găsea strîns în încleștarea dolofană a băiețașului. Totul era o înfricoșătoare loterie, lucru pe care Chicken îl știa prea bine. Ca să ajungă însă la țintă trebuia să recurgă la strategie, întrucît o frică sănătoasă îl împiedica să jefuiască cu forța copiii. Odată, într-un parc, împins de foame, executase un asalt asupra unei sticle cu hrană dizolvată pentru copii, în posesia ocupantului unui landou. Copilul păgubit deschisese prompt gura, apăsînd pe butonul care comunica cu cerul, încît ajutorul sosise imediat și, drept urmare, Chicken petrecuse treizeci de zile într-un colț amenajat sever. De-atunci îi era, după cum mărturisea el însuși, „leahamite de copii".

Începu să-l descoase îndemînatic pe băiat. Porni cu întrebări despre ce dulciuri preferă, și culese treptat toate informațiile de care avea nevoie. Mama îi spusese să ceară spițerului să-i pună în cană tinctură de opiu camforat de zece cenți. Să țină bine în mînă piesa de un dolar, să nu se oprească pe stradă, să nu intre în vorbă cu nimeni, să-l roage pe spițer să împacheteze în hîrtie restul și să-i pună în buzunarul de la pantaloni. Pantalonii aveau chiar două buzunare. Puștiul se dădea în vînt după bomboanele cu cremă de ciocolată.

Chicken intră în magazin și se întoarse valvîrtej. Își investise tot capitalul în acțiuni B.O.M.B.O.A.N.E., numai ca să-și înlesnească drumul către dificultatea mult mai mare care abia se anunța.

Oferi bomboanele copilului, constatînd cu satisfacție că între ei se stabilise o oarecare complicitate. Apoi nu-i fu prea greu să ia conducerea expediției. Își luă de mînă investiția și o duse într-o frumoasă farmacie din același cartier, pe care o știa. Acolo, cu un aer părintesc, dădu dolarul și ceru medicamentul, în timp ce băiețelul ronțăia bomboanele, încîntat că fusese eliberat de responsabilitatea cumpărăturii. Fericitul investitor se căută prin buzunare, găsi un nasture de pardesiu (nasture ce constituia întreaga sa garderobă de iarnă) și, înfășurîndu-l cu grijă, vîrî presupusul rest în buzunarul candidului tînăr. Pe urmă îl așeză pe băiat cu fața spre casă, îl bătu cu bunăvoință pe umăr — fiindcă inima lui Chicken era tot atît de bună ca și a tizilor săi înaripați — și jucătorul de bursă părăsi piața cu un profit de 1,700% la capitalul investit.

Două ore mai tîrziu, o locomotivă puternică, marca *Iron Mountain*, părăsea triajul spre Texas, trăgînd după ea un șir lung de vagoane de marfă goale. Într-unul

din vagoanele pentru vite, îngropat pe jumătate în paie, stătea comod Chicken. Ţinea în cuib lîngă el un sfert de whisky de cea mai proastă calitate şi o pungă de hîrtie cu pîine şi brînză. Astfel călători domnul Ruggles în vagonul său particular, spre Sud, pentru a-şi petrece acolo iarna.

Vagonul hurducăi spre Sud timp de o săptămînă, fiind manevrat, oprit, repornit, manipulat încolo şi încoace, aşa cum se obişnuieşte cu vagoanele de marfă, dar Chicken nu se despărţea de el, părăsindu-l numai cînd avea neapărat nevoie să-şi astîmpere foamea ori setea. De un lucru era sigur: vagonul trebuia să ajungă într-o regiune unde se creşteau vite. În adîncul inimii spera că va ajunge la San Antonio. Acolo aerul era sănătos şi blînd, iar oamenii buni şi răbdători. Chelnerii de pe-acolo n-aveau să-l alunge cu picioare-n spate. Dacă o să mănînce prea mult ori prea des în acelaşi loc, au să-l înjure numai, dar blajin, fără patimă, ca şi cum n-ar înjura, ci ar cînta din lăută. Înjurau atît de domol, epuizîndu-şi arareori bogatul şi coloratul vocabular; uneori, pînă să-şi termine ei ocările, în timp ce era azvîrlit afară, Chicken mai avusese vreme să-şi înghită tot prînzul. Era acolo o primăvară perpetuă, noaptea— pieţele plăcute, veselie, muzică. În afară de scurte şi rare momente de frig, se putea dormi confortabil sub cerul liber, în cazul cînd interiorul caselor ar fi devenit cu totul neospitalier.

La Texarkana, vagonul fu îndreptat către I. şi G.N., apoi merse iar, îndelung, spre Sud, se tîrî în fine la Austin, pe podul peste Colorado, şi, drept ca o săgeată, fugi spre San Antonio.

Cînd marfarul opri la San Antonio, Chicken dormea dus. În zece minute trenul plecă din nou spre Laredo,

capătul liniei. Vagoanele de vite urmau să fie distribuite goale de-a lungul liniei, în diferitele locuri în care urmau să fie încărcate vitele aduse din ranchuri.

Cînd Chicken se trezi, vagonul era oprit. Privi printre șipci și văzu că afară era o noapte cu lună. Se furișă afară și constată că vagonul fusese abandonat împreună cu alte trei vagoane pe o linie secundară, într-un loc sălbatic și pustiu. De o parte a liniei se zărea un țarc și un jgheab pentru vite. Calea ferată își croia drum prin oceanul vast și sumbru al preeriei, iar în mijloc, Chicken, împreună cu nefolositorul său mijloc de transport, complet neajutorat, semăna cu un Robinson a cărui bacă a fost țintuită pe uscat.

Lîngă șine se zărea un stîlp indicator, alb. Apropiindu-se, Chicken citi literele din vîrf: S.A. 90. La această distanță, către Sud, se găsea Laredo. Chicken se afla cam la o sută de mile de orice oraș. În marea misterioasă care-l înconjura, coioții începură să urle. Chicken se simțea foarte singur. O scosese la capăt la Boston fără nici o școală, la Chicago se descurcase fără prea multă strălucire, la Philadelphia fără culcuș, la New York fără nici o proptea, iar la Pittsburgh treaz de-a binelea, dar totuși nu se simțise niciodată atît de singur ca acum.

Deodată, în liniștea de mormînt, răsună un nechezat. Venea din estul liniei. Temător, Chicken începu să exploreze spațiul în direcția aceea. Păși cu multă precauție pe salteaua de iarbă cîrlionțată, fiindu-i frică de orice s-ar fi putut afla în această sălbăticie: șerpi, șobolani, bandiți, coropișnițe, miraje, cowboy, fanfangos, tarantule, tamale — și toate celelalte despre care citise prin cărțile de aventuri. Ocolind un păr sălbatic care își zbîrlea podoaba fantastică și amenin-

țătoare de capete rotunde, fu deodată țintuit pe loc de un sforăit și de o zvîcnire fulgerătoare ce-l duseră la paroxismul terorii: calul, el însuși surescitat, o zbughise cam vreo cincizeci de iarzi mai încolo, unde se opri, se liniști, își reluă păscutul. Calul era însă singurul lucru din acel pustiu de care Chicken nu se temea. Crescuse la o fermă, umblase cu caii de mic, îi cunoștea, știa să călărească.

Apropiindu-se încet, cu vorbe mîngîietoare, ajunse lîngă animal. Calul, după prima fugă, se arătă ceva mai blînd, iar Chicken prinse capătul unei frînghii de vreo douăzeci de picioare pe care calul o trăgea după el prin iarbă. Nu-i trebuiră decît cîteva clipe ca să transforme frînghia într-un căpăstru ingenios, de felul *borsalului* mexican. Cît ai clipi încălecă și porni într-un galop splendid, lăsînd animalului libertatea direcției. „O să mă ducă el undeva", își spuse Chicken.

Galopul nestăvilit prin preeria iluminată de lună ar fi fost un prilej de bucurie chiar și pentru Chicken, căruia nu-i plăcea să facă eforturi. Dar acuma numai de asta n-avea chef. Capul îl durea. Îl cuprindea o sete din ce în ce mai cumplită. Iar acel undeva către care îl ducea norocul i se părea uneori nesigur pînă la catastrofă.

Și deodată băgă de seamă că animalul se îndreaptă către o țintă anume. Prin preeria netedă el își urma drumul, drept înainte, ca o săgeată, spre est. Din cînd în cînd un deal, un rîuleț, un lăstăriș spinos îi încetineau puțin goana, dar el își urma calea, dus de un instinct fără greș. În cele din urmă, pe o pantă dulce, calul deveni brusc mult mai puțin grăbit, se mărgini să meargă a pas, iar la o aruncătură de băț mai încolo, în preerie, se zărea un crîng mic și sub el se afla un *jacal* din acelea pe care le construiesc mexicanii: o locuință cu o singură

încăpere, făcută din prăjini înfipte și legate cu nămol, acoperită cu iarbă sau trestie. Un ochi expert și-ar fi dat seama că acolo era statul major al unei mici stîne de oi. La lumina lunii, pămîntul din țarcul din apropiere arăta ca o pulbere fină, bătută de copitele oilor. Peste tot locul zăceau aruncate, în mare dezordine, lucrurile obișnuite unor asemenea locuri — frînghii, căpestre, șei, piei de oaie, traiste de lînă, jgheaburi de adăpat și gunoi. Butoiul cu apă de băut era la spatele unei căruțe cu doi cai, oprită lîngă ușă. Harnașamentul, îngrămădit pe inima căruței, era leoarcă de rouă.

Chicken alunecă la pămînt și legă calul de un pom. Strigă de mai multe ori, dar, cum casa rămînea tăcută, intră cu precauție pe ușa dată de perete. Era destulă lumină ca să vadă că în casă nu era nimeni. Scăpără un chibrit și aprinse o lampă care se afla pe masă: o cameră de fermier holtei, care se mulțumea în viață cu strictul necesar. Chicken cotrobăi cu îndemînare peste tot, pînă găsi ceea ce nu îndrăznea să spere: o cană mică, maronie, plină încă pe sfert cu licoarea pe care și-o dorea.

După o jumătate de oră, Chicken — care acum nu mai semăna cu un pui, ci cu un cocoș înfuriat, gata de luptă — ieși din casă, cu pași șovăitori. Își schimbase zdrențele cu echipamentul *ranchman*-ului absent. Purta un costum de postav maro, aspru; haina era un fel de bolero deznădăjduit; își trăsese o pereche de cizme și pintenii îi zăngăneau la fiecare din pașii aceia șovăitori. Mijlocul îi era încins într-un brîu plin de cartușe, și în fiecare toc avea cîte-un pistol cu șase focuri.

Hoinărind încoace și încolo, găsi niște pături, o șa, și un *frîu* cu care își *gătì roibul*. Apoi încălecă iar și se depărtă în grabă, cîntînd tare un cîntec fără melodie,

Banda lui Bud King — *desperados*, tîlhari, hoți de cai și de vite — își așezase tabăra într-un loc ascuns pe malul lui Frio. Prădăciunile din ținutul Rio Grande (deși cu nimic mai îndrăznețe decît cele obișnuite) se bucuraseră de mai multă vîlvă decît celelalte, astfel încît compania de *rangeri* a căpitanului Kinney primise ordinul să-i urmărească. Bud King, care era un șef înțelept, hotărîse că e mai bine să se retragă deocamdată în siguranța ghimpoasă a văii lui Frio decît să dea piept cu apărătorii legii, așa cum ar fi dorit oamenii lui.

Deși gestul era prudent, și nu incompatibil cu binecunoscutul curaj al lui Bud, el dădu naștere la discusiuni în bandă. Zăcînd astfel, fără glorie, *perdu* în tufișuri, banditii puseră la îndoială, într-un proces cu ușile închise, cum s-ar zice, destoinicia șefului lor. Îndemînarea și eficiența lui Bud nu fuseseră niciodată criticate pînă atunci, dar gloria sa apunea (căci asta-i soarta gloriei) în fața unei stele noi. Sentimentele bandei, cristalizate, formară opinia că Vulturul Negru i-ar fi putut conduce cu mult mai multă strălucire, profit și distincție.

Acest Vultur Negru, poreclit și Teroarea Frontierei, devenise membrul bandei în urmă cu vreo trei luni.

Într-o noapte, pe cînd banditii campau la adăpătoarea San Miguel, dădu buzna peste ei un călăreț singuratic. Călărea pe calul regulamentar (adică de furat), și avea un aspect izbitor de criminal: un nas ca un cioc, încovoiat răpace, proiectat deasupra unei mase de favoriți țepoși, negri-albaștri, ochiul cavernos, înspăimîntător. Purta sombrero, era pintenat, garnisit cu pistoale, beat criță și plin de curaj. Puțini oameni, în ținutul udat de Rio Bravo, ar fi îndrăznit să pătrundă singuri în tabăra

lui Bud King. Dar pasărea cumplită năvăli peste ei fără nici o teamă și ceru de mîncare.

Ospitalitatea preeriei e nelimitată. Chiar dacă dușmanul îți întretaie calea, ești nevoit întîi să-l hrănești, și abia după aceea să-l împușți. Să-ți deșerți în el proviziile, și abia pe urmă plumbii. Așa că străinul care nu-și declarase intențiile fu așezat la un prînz strașnic.

Străinul era o pasăre vorbăreață, plină de cele mai strașnice și minunate povești și întîmplări, vorbind o limbă uneori cam obscură, dar întotdeauna splendid colorată. Pentru oamenii lui Bud King constituia cea mai mare senzație, fiindcă ei aveau rareori ocazia să întîlnească oameni noi. Se agățară încîntați de lăudăroșenia vanitoasă a noului venit, de misterul aromat al argoului său, de familiaritatea disprețuitoare pe care acesta o afișa în legătură cu viața, cu lumea, cu locurile îndepărtate, precum și de sinceritatea extremă cu care își afișa sentimentele.

În ochii oaspetelui, banda nu era decît o adunătură de țărănoi, pe care-i „fraiera de haleală", exact ca și cum și-ar depăna poveștile la ușa din dos a unei case de fermă ca să capete ceva de mîncare. Ce-i drept, ignoranța lui nu era deloc de neiertat: „răufăcătorul" din sud-vest cade rareori în extreme. Briganzii puteau fi luați foarte bine drept un grup de liniștiți mitocani, adunați la un ospăț cu pește prăjit ori pecan. Cu gesturi blînde, gîrboviți la mers, cu glasul dulce, îmbrăcați fără nici un pitoresc, nu-și mărturiseau în nici un fel privirii îngrozitoarele caziere de care se făcuseră demni.

Astfel, strălucitorul străin fu ospătat în tabără timp de două zile. Apoi, printr-o hotărîre comună, fu invitat să devină membrul bandei. El se înrolă sub numele de „Căpitanul Montressor". Dar banda i-l înlocui pe loc,

porcelindu-l *Piggy*[1], ca un compliment pentru pofta-i de mîncare formidabilă, veşnic nepotolită.

Şi astfel, frontiera Texasului îşi căpătă cel mai pitoresc tîlhar din cîţi o călcaseră vreodată în copitele cailor.

În timpul celor trei luni ce urmară, Bud King îşi conduse trupa ca şi mai înainte, mulţumindu-se cu profituri rezonabile şi ocolind întîlnirile cu legea. Furară cîteva herghelii de cai găsite în păşuni, cîteva cirezi de vite frumoase pe care le trecură fără dificultăţi peste Rio Grande, aducîndu-le un cîştig substanţial. Descori năvălcau călări în sătucurile şi aşezările mexicane, terorizînd locuitorii şi jefuindu-i de proviziile şi muniţiile de care aveau nevoie. În timpul acestor raiduri fără vărsări de sînge, Piggy îşi cîştiga, datorită chipului fioros şi vocii înfricoşătoare, un renume cu mult mai mare decît şi l-ar fi putut cîştiga ceilalţi *desperados*, cu voci dulci şi feţe triste, în toată viaţa lor.

Mexicanii, meşteri în găsirea porcelelor, îl numiră la început Vulturul Negru, şi începură să-şi sperie copiii, ameninţîndu-i cu poveşti de spaimă despre jefuitorul care îi fură pe ţîuci în ciocul lui mare. Curînd numele se răspîndi, şi Vulturul Negru, Teroarea Frontierei, deveni un personaj arhicunoscut în reportajele senzaţionale ale ziarelor şi în taifasul ranchurilor.

Ţinutul dintre Nueces şi Rio Grande era o întindere sălbatică dar fertilă, pusă la dispoziţia ranchurilor cu oi şi vite. Păşunatul era liber şi gratuit. Locuitorii fiind puţini la număr, legea era doar o vorbă, iar banditii întîlneau o rezistenţă mică. Asta pînă cînd înfumuratul de Piggy creă grupului o faimă nemaipomenită.

[1] *Porcuşor* (engleză). (n. t.)

Atunci compania de *rangeri*[1] a lui Kinney se îndreptă spre acele ținuturi. Bud King pricepu că asta însemna ori un război imediat și necruțător, ori o temporară retragere. Socotind că n-avea rost să riște, își retrase oamenii într-un loc aproape inaccesibil, pe malul lui Frio. Din care motiv izbucni, cum am mai spus, nemulțumirea printre membrii bandei. Bud deveni ținta acuzațiilor și intrigilor. Vulturul Negru era favorit pentru noua șefie. Bud King nu era chiar neinformat asupra sentimentelor care apăruseră în rîndurile subalternilor. El îl chemă la o parte pe locotenentul său Cactus Taylor, omul de încredere, ca să discute împreună situația creată.

— Dacă băieții nu mă mai vor, o să mă car singur de la șefie, zise Bud. Sînt șușăriți că nu-i conduc bine, cică. Și asta fiin'că am zis să ștergem putina, acuma cînd Sam Kinney vine după noi. Eu îi scap de gloanțe în cap, ori de un contract cu statul, și ei face gît și strigă că nu mai sînt bun.

— Chestia n-ar fi chiar așa de nasoală, comentă Cactus, dacă băieții n-ar fi înnebuniți de-a binelea după Piggy. Li s-a năzărit să fie el în frunte, să taie el vîntul cu perciunii și cu nasu' ăla al lui.

— E ceva tare ciudat cu Piggy ăsta, declară gînditor Bud. Încă nu l-am văzut să se lupte de-adevăratelea cu nimic. Face gură cît zece, asta-i sigur, și se-nfige la bucata a mai bună, mamă-mamă! Dă încă n-a dat de nici un buclue. Știi, Cactus, de cînd e la noi, nu ș'cum dracu' de nu s-a întîmplat nici o zarvă. Piggy se pricepe al dracului să sperie țînci slabi de înger sau să spargă o prăvălie de la crucea drumurilor. E cel mai tare bandit care-a dat vreodată iama în stridii conservate ori în

[1] *Jandarmi călări* (în argoul Vestului). (n. t.)

brînzeturi. Da' cum stăm cu pofta de luptă adevărată? Am mai văzut cu cetățeni de-ăștia care păreau gata să înghită foc, da' au căpătat indigestie de la prima porție de plumb care li s-a servit!

— Vorbește foarte pe larg despre înghesuielile de care a avut parte. Zice că a trecut prin ciur și prin dîrmon, aminti Cactus.

— Știu, da' nu-mi sună bine clopoțeii! răspunse Bud, folosind expresia sceptică a băieților de la vite.

Conversația avea loc într-o noapte în tabără. Ceilalți membri, opt la număr, întîrziau la cină în jurul focului. Cînd Bud și Cactus tăcură, se auzi formidabila voce a lui Piggy. Vorbea deodată cu toți ceilalți și mai tare decît toți, încercînd simultan, fără să reușească însă, firește, să-și domolească pofta de mîncare.

— N-are nici un chichirez, zicea el, să umblăm mii de mile după cai și văcuțe roșii. N-are nici un haz. Fugim prin mărăcini și tufe și ne-apucă o sete de nu ne-o poate stinge o berărie întreagă, și sărim mereu masa de prînz, zicești și voi, e bine-așa? Știți ce-aș face eu dac-aș fi știabu' găștii? Aș ataca un tren! Aș goli vagonul poștal și m-aș umple de bănet. Pe cînd voi, băieți, vă alegeți cu praful. Mă obosiți. Goana asta tîmpită după vaci mă scîrbește.

Ceva mai tîrziu, o delegație merse să vorbească cu Bud. Se mutau de pe un picior pe altul, mestecau coajă de meschită, și îl luau pe departe pe Bud, nevrînd să-i rănească sentimentele. Bud le prevăzuse intențiile, și îi ajută. Ei doreau riscuri mai mari și profituri mai serioase.

Ideea lui Piggy de a jefui un tren le aprinsese imaginația, mărindu-le admirația pentru șelipirea instigatorului. Erau niște oameni simpli, deprinși să bată

tufișurile fără nici o artă, încorsetați în obiceiurile vechi, și nu se gîndiseră niciodată să-și extindă preocupările dincolo de mînarea cirezilor și de împușcarea acelora de o teapă cu ei care s-ar fi aventurat să-și bage nasul unde nu le fierbea oala.

Bud se purtă „curat". Acceptă o poziție de subordonat, așteptînd ca Vulturul Negru să treacă examenul, care avea să-l consacre șef.

După multe consultări, studieri de mersuri de trenuri și discuții asupra topografiei ținutului, se deciseră asupra timpului și locului. Pe vremea aceea era foamete în Mexic, iar în anumite părți din Statele Unite numărul vitelor scăzuse, așa că între cele două părți avea loc un susținut comerț internațional. Mulți bani circulau pe căile ferate care uneau cele două republici. Căzură de acord că locul cel mai potrivit pentru jaful propus era Espina, o haltă pe linia I. și G.N., cam la patruzeci de mile nord de Laredo. Trenul oprea acolo un minut. Ținutul era sălbatic și nelocuit. Halta era de fapt doar o casă în care locuia însuși impiegatul.

Banda Vulturului Negru porni la drum, călărind noaptea. Sosind în apropierea Espinei, își odihniră caii toată ziua într-o pădurice, la o distanță de cîteva mile de haltă.

Trenul sosea la Espina la 10,30 p.m. Aveau tot timpul să-l jefuiască, și să fie a doua zi pe lumină departe, hăt dincolo de granița mexicană.

Ca să spunem adevărul, trebuie să recunoaștem că Vulturul Negru nu dădu nici o clipă impresia că ar fi dorit să se sustragă de la onorurile și responsabilitățile cu care era pus față-n față.

Cu multă discreție, își așeză oamenii în locurile hotărîte dinainte, și le explică cu grijă ce aveau de făcut.

În iarba înaltă aveau să se ascundă cîte patru bandiți de fiecare parte a liniei. Gotch-Ear Rodgers trebuia să-l imobilizeze pe impiegat. Bronco Charlie urma să rămînă la cai, ținîndu-i gata de plecare. Calculaseră locul unde se va opri locomotiva: de o parte a liniei trebuia să aștepte Bud King, de cealaltă însuși Vulturul Negru. Cei doi urmau să cadă în spatele mecanicului și fochistului, să-i forțeze să coboare și să-i mîne spre coada trenului. Urma jefuirea vagonului de mesagerii — și plecarea. Pînă ce Vulturul nu dădea semnalul — un foc de pistol — nimeni n-avea voie să facă o mișcare. Un plan perfect.

Cu zece minute înainte de sosirea trenului, oamenii erau toți la post, bine ascunși în ierburile groase care creșteau lîngă linii. Întunericul nopții începu să se lase o dată cu o burniță din norii învolburați. Vulturul Negru se chirci în dosul unui tufiș, la cinci yarzi de șine. Avea la brîu două pistoale cu șase focuri. Din cînd în cînd trăgea cîte-o dușcă dintr-o sticlă neagră, pîntecoasă pe care o scotea din buzunar.

O stea apăru deodată, departe, în josul liniei. Ea se transformă curînd în lumina din față a trenului care se apropia. Trenul sosi, făcînd un zgomot din ce în ce mai mare. Locomotiva se repezi către ambuscada pregătită de *desperados*, într-un tunet și o lumină strașnică, ca un monstru răzbunător care voia să-i tîrască la judecată. Vulturul Negru se întinse la pămînt. Dar locomotiva, contrar calculelor lor, nu se opri unde trebuia să se oprească, adică între Bud King și Vultur — ascunși —, ci îi depăși cam cu vreo patruzeci de yarzi, după care se opri.

Șeful se ridică și privi atent din spatele tufișului. Oamenii lui așteptau în tăcere semnalul. Chiar în fața

Vulturului Negru se afla ceva care îi atrase atenția. Trenul nu era un personal obișnuit, ci un tren mixt. În față se afla un vagon de marfă, a cărui ușă era deschisă. Vulturul Negru se apropie de vagon și deschise ușa și mai mult. Dinăuntru năvăli un miros umed, rînced, familiar, mucegăit, îmbătător, un miros drag ce-i stîrni deodată toate vechile amintiri din zilele fericite de hoinăreală. Vulturul Negru inspiră mirosul vrăjitor, așa cum călătorul reîntors aspiră parfumul unui trandafir încolăcit în jurul casei copilăriei. Îl cuprinse nostalgia, băgă mîna înăuntru. Paie uscate, flexibile, ondulate, moi, îmbietoare, acopereau dușumeaua. Burnița de afară se transformă dintr-o dată într-o ploaie rece.

Clopotul trenului sună. Șeful își desfăcu brîul și-l aruncă cu pistoale cu tot. Urmară pintenii, apoi sombreroul larg. Vulturul Negru își pierdea penele. Trenul porni cu o smucitură, scoțînd zgomot de fierărie. Fosta Teroare a Frontierei se strecură în vagonul de marfă și închise ușa. Întins comod pe scînduri, strîngînd sticla neagră la piept, cu ochii închiși într-un zîmbet indolent, cu fericirea înscrisă pe trăsăturile crunte, Chicken Ruggles își începea voiajul de întoarcere.

Nestingherit de ceața de banditi necruțători ce nu mișcau în așteptarea semnalului, trenul ieși din Espina. În timp ce viteza creștea și masele negre de ierburi șuierau pe lîngă el, mesagerul din vagonul poștal își aprinse pipa, privi pe fereastră și spuse pe un ton foarte simțit:

— Ce loc grozav pentru o jefuire!

O. HENRY

răscumpărarea căpeteniei roșii

PĂREA CĂ MERGE STRUNĂ, dar stai să-ți spun totul. Eram în sud, Bill Driscoll și cu mine, în Alabama, cînd ne-a venit ideea să răpim un copil. Asta se întîmpla, cum explica Bill după aceea, „într-un moment de temporară rătăcire". Dar ne-am dat seama mult mai tîrziu că a fost o rătăcire.

Acolo în sud se găsea un oraș ca o plăcintă turtită, care se numea Summit[1] — nici că se putea altfel, firește! Un oraș locuit de niște țărănoi naivi și foarte mulțumiți de ei înșiși, semănînd cu toți țărănoii din lume care s-au adunat vreodată la o serbare cîmpenească.

Eu și cu Bill realizasem un capital comun de vreo șase sute de dolari, și nu ne mai lipseau decît vreo două mii ca să putem aranja o fraudă în stil mare cu niște terenuri din vestul Illinois-ului. Am discutat

[1] *Vîrf, pisc* (engleză). (n. t.)

toată chestia pe treptele hotelului. În comunitățile semirurale, susținem noi, iubirea pentru propria progenitură e foarte puternică. Pentru acest motiv și pentru altele, am hotărît că răpirea unui țînc trebuie să se desfășoare cu mult mai mult succes într-un asemenea loc, care nu e în raza ziarelor, și unde nu mișună reporteri deghizați, scormonind date despre astfel de lucruri. Știam că Summit-ul nu putea asmuți pe urma noastră decît doi-trei polițiști și, poate, cîțiva dulăi leneși, însoțindu-și eventual acțiunea cu niște tirade în foaia locală: „Bugetul Săptămînal al Fermierului". Așa că afacerea era ca și dusă la bun sfîrșit.

Victima aleasă a fost unicul fiu al unui cetățean de vază, pe nume Ebenezer Dorset. Tatăl era om respectabil și zgîrcit, adept al ipotecii, prea cinstit colector, iar odrasla — un puști de vreo zece ani, purtînd pe față un basorelief de pistrui, sub un păr roșu precum coperțile revistelor pe care le cumperi la standuri cînd te grăbești după vreun tren. Bill și cu mine ne închipuiam că Ebenezer se va topi la auzul veștii, emoția lui luînd forma a două mii de dolari, bani gheață pînă la centimă. Dar stai să-ți spun totul.

Cam la două mile de Summit e un munte nu prea înalt, acoperit cu un desiș de cedri. În vîrf se află o peșteră. Am adunat în peșteră niște provizii.

Într-o seară, după asfințit, am trecut cu docarul prin fața casei bătrînești în care locuia Dorset. Băiețelul era în stradă, și tocmai arunca cu pietre după o pisică de pe un gard de vizavi.

— Ei, băiețaș! strigă Bill. Nu vrei niște bomboane și o plimbare cu docarul?

Drept răspuns, băiatul îl ochi și-l pocni cu o piatră drept în ochi.

— Asta o să-l mai coste cinci sutare pe babacu! declară Bill, punînd piciorul pe roată ca să coboare.

Băiatul s-a împotrivit zdravăn; avea puterea unui urs de categorie mijlocie; în cele din urmă însă am izbutit să-l îndesăm în fundul docarului și s-o ștergem. L-am dus în peșteră, iar calul l-am legat în pădurricea de cedri. După ce s-a întunecat de tot, am dus docarul la loc de unde îl închiriasem, adică într-un sat aflat la o distanță de vreo trei mile. Am urcat muntele înapoi pe jos.

Cînd am ajuns, Bill își lipea plasturi pe fața plină de zgîrieturi și vînătăi. Focul ardea la intrarea peșterii, în dosul unui pietroi. Băiatul păzea ibricul cu cafea. Își înfipsese în părul roșu două pene smulse din coada unui vultur. Cînd intrai, mă întîmpină cu un hăț și zise:

— Ha! Față palidă blestemată! Îndrăznești să intri în tabăra Căpeteniei Roșii, Spaima Cîmpiilor?

— Acu' s-a mai potolit, zise Bill, ridicîndu-și manșetele pantalonilor și examinînd cîteva vînătăi mai mari de pe fluierele picioarelor. Ne jucăm de-a indienii. Pe lîngă noi, toată treaba cu Buffalo Bill seamănă cu pozele din Țara Sfîntă pe care ți le-arată duminica la primărie. Eu sînt Old Hank, ăla care pune cele mai grozave capcane, am căzut prizonierul Căpeteniei Roșii și o să fiu scalpat la răsăritul soarelui. Pe Geronimo,[1] băiatul ăsta trage niște șuturi!

Da, domnule, băiatul se distra de minune. Bucuria de a sta într-o tabără, într-o peșteră, îl făcea să uite că de fapt el era prizonierul. Mă boteză pe loc Ochi de Șarpe — iscoada — și mă anunță că voi fi ars de viu *pe un stîlp la răsăritul soarelui.*

[1] Căpetenie indiană celebră. (n. t.)

Apoi am cinat. Și-a umplut bine gura cu șuncă, pîine și fierturâ, și a-nceput să ciripească. A ținut un discurs cum se țin pe la banchete. Ceva cam așa:

— Chestia asta-mi place al dracului. N-am mai stat niciodată în tabără, da' am avut odată un pui de nevăstuică. Am împlinit nouă ani. Nu-mi place să mă duc la școală. Găinile mătușii lui Jimmy Talbot fac ouă pestrițe, și șobolanii au mîncat șaisprezece. Există indieni adevărați prin pădurile astea? Mai vreau sos. Vîntul bate fiindcă se mișcă copacii? Am avut cinci cățeluși. Hank, de ce ți-e nasul roșu? Tata are o groază de bani. Stelele sînt calde sau reci? Sîmbătă l-am bătut pe Ed Walker de două ori. Nu-mi plac fetele. Dacă n-ai o sfoară, nu poți să prinzi broaște rîioase. Boii fac vreun zgomot? Portocalele de ce-s rotunde? Aici în peșteră aveți și paturi? Ames Murray are la picioare șase degete. Papagalul poate vorbi, dar maimuțele și peștii nu pot. Șase și cu cît fac doisprezece?

În ficcare minut își amintea că el de fapt e o piele roșie nesuferită, drept pentru care înhăța bățul-pușcă și se repezea la gura peșterii să-i scarmene pe cercetașii forțelor palide, pe care îi ura de moarte. Din cînd în cînd scotea cîte-un strigăt de luptă, ceea ce-l făcea pe Old Hank care punea cele mai grozave capcane să tremure de-a binelea. Băiatul ăsta izbutise să-l terorizeze pe Bill din prima clipă.

— Ei, Căpetenie Roșie, zic eu, n-ai vrea să mergi acasă?

— De ce? zice el. Acasă nu mă distrez așa de bine. Nu-mi place să merg la școală, îmi place să stau aici, în tabără. Nu-i așa, Ochi de Șarpe, că nu mă duci înapoi acasă?

— Chiar acum n-am să te duc, zic eu. O să mai stăm nițel pe-aici prin peșteră.

— Grozav! zice el. O să fie a-ntîia! Niciodată nu m-am mai distrat așa de bine!

Pe la unsprezece ne-am dus la culcare. Am întins pe jos niște pături, niște învelitori, și am culcat Căpetenia Roșie între noi doi. Nu ne temeam că ar fugi. Vreo trei ceasuri nu ne-a lăsat să închidem ochii. Tot sărea, punea mîna pe armă, și țipa „Atenție!“, cînd în urechea lui Bill, cînd în a mea, căci în închipuirea lui pîrîitul unei ramuri ori foșnetul unei frunze însemnau apropierea furișă a unei bande de tîlhari. În cele din urmă am căzut într-un somn agitat. Am visat că fusesem răpit și legat în lanțuri de un copac de către un pirat fioros cu părul roșu.

Tocmai cînd mijeau zorile am fost trezit de zgomotele groaznice ale lui Bill. De la coardele vocale omenești poți să te aștepți la țipete, la urlete, la strigăte de luptă, la zbierete, dar astea erau niște gemete pur și simplu indecente, umilitoare și înfricoșătoare, ca gemetele pe care le scot femeile atunci cînd văd stafii ori omizi. Geamătul puternic și disperat și care nu mai contenește al unui om gras e cel mai groaznic lucru ce poate fi auzit la răsăritul soarelui într-o peșteră.

Am sărit în sus să văd ce se-ntîmplă. Căpetenia Roșie ședea pe pieptul lui Bill, cu o mînă bine înfiptă în părul lui. În cealaltă mînă ținea un cuțit mare și bine ascuțit, cuțitul cu care tăiam șunca. Încerca, într-un mod foarte realist și laborios, să-l scalpeze cu el pe Bill, conform sentinței pe care o pronunțase cu o seară înainte.

Am smuls cuțitul din mîna copilului, și l-am silit să se întindă iar în culcuș. Moralul lui Bill fu însă distrus chiar din acea clipă. A rămas întins la locul lui, dar, cîtă vreme băiatul a stat cu noi, n-a mai îndrăz-

nit să închidă ochii. Am aţipit iar o vreme. Dar pe măsură ce soarele urca pe cer, mi-am amintit că-mi promisese Căpetenia Roşie că la răsăritul soarelui mă va arde la stîlp. Nu eram nici înfricoşat, nici nervos, aşa că m-am ridicat, mi-am aprins pipa şi m-am proptit de o piatră.

— De ce te-ai sculat aşa devreme, Sam? mă întrebă Bill.

— Eu? zic. Să vezi, am aşa, un fel de junghi în umăr. Mă gîndeam că poate-o să-mi treacă dacă stau în capul oaselor.

— Eşti un mincinos! îmi strigă Bill. Ţi-e frică! Trebuia să fii ars la răsăritul soarelui, şi te-ai temut c-o s-o facă! Şi să ştii c-o făcea dacă găsea un chibrit! E groaznic, Sam! Mă întreb dacă există pe lume cineva care să plătească bani care să-l ia înapoi acasă pe dracul ăsta împieliţat?

— Sigur că există, am zis eu. O perlă de copil ca ăsta e întotdeauna iubit la nebunie de părinţi. Acum tu şi Căpetenia Roşie o să vă sculaţi să pregătiţi micul dejun, şi eu o să mă duc în recunoaştere în vîrf.

M-am urcat în vîrful muntelui şi mi-am plimbat privirea de-a lungul regiunii învecinate. Mă aştept să zăresc Summit-ul plin de luptători robuşti, înarmaţi cu coase şi furci, gata să se răspîndească în tot ţinutul în căutarea laşilor răpitori ai copilului. Dar n-am văzut decît un peisaj liniştit, punctat de un singur om, care-şi ara ogorul cu un măgar cenuşiu. Nici nu umblau cu draga pe rîu ca să vadă dacă nu se înecase, iar pe drum nu se vedea nici un curier alergînd să aducă părinţilor disperaţi ştiri despre rezultatul cercetărilor. O liniştită somnolenţă cîmpenească cuprinsese acea protuberanţă a pămîntului, acea fîşie din Alabama asu-

pra căreia îmi aruncam ochii. Mi-am spus că poate încă nu se descoperise că lupii furaseră micul din țarc. Ajută-i, Doamne, pe lupi! mi-am mai spus, și am coborît înapoi, să-mi iau micul dejun.

Am ajuns în peșteră și l-am găsit pe Bill pus la perete. Respira greu, iar băiatul îl amenința că-l lovește cu o piatră (o piatră cît o nucă de cocos!).

— Mi-a băgat pe după gît un cartof fierbinte și l-a strivit cu piciorul drept pe spinarea mea, așa că i-am tras cîteva palme, explică Bill. Ai pistol, Sam?

I-am luat băiatului piatra și am aplanat cearta cum am putut.

— Te aranjez eu! îl amenința băiatul pe Bill. Nimeni n-a lovit vreodată Căpetenia Roșie Fără să-și capete pedeapsa! Ia seama!

După micul dejun, văd că băiatul iese din peșteră și scoate din buzunar o bucată de piele cu niște sfori înfășurate în jurul ei.

— Ce i-o mai fi trecînd prin cap? zice Bill, neliniștit. N-o să fugă, nu-i așa, Sam?

— Fii pe pace, zic eu. Nu pare un copil care să se dea în vînt după casa părintească. Trebuie însă să punem la punct un plan cu răscumpărarea. Am impresia că ăia din Summit nu-s prea îngrijorați de dispariția puștiului. Poate nu și-or fi dat încă seama că a dispărut. Părinții și-or fi închipuind că a rămas peste noapte la mătușa Jane ori la cine știe ce alt vecin. Oricum, azi o să lipsească toată ziua. Diseară trebuie să-i trimitem tatălui scrisoarea în care să cerem două mii de dolari în schimbul odraslei.

Chiar atunci am auzit o chemare războinică, cam cum trebuie să o fi scos chiar David înainte de-a învinge pe campionul Goliat. Ceea ce scoase Căpetenia

Roșie din buzunar fusese o praștie pe care o rotea deasupra capului.

M-am ferit cît am putut. Am auzit un zgomot greu și înfundat. Apoi Bill a oftat, așa cum oftează un cal cînd iei șeaua de pe el. O piatră neagră cît un ou îl lovise înapoia urechii stîngi. S-a întins cît era de mare, căzînd în foc, drept pe tigaia cu apă fiartă pentru spălat vasele. L-am tras afară și l-am stropit cu apă rece timp de vreo jumătate de oră.

Treptat, Bill s-a ridicat, s-a mîngîiat după ureche și a spus:

— Sam, știi care e personajul biblic care-mi place cel mai mult?

— Nici o grijă, zic eu, o să-ți treacă imediat.

— Regele Irod, zice el. Nu-i așa că n-o să pleci și n-o să mă lași aici singur, Sam?

Am ieșit, l-am înșfăcat pe băiat și l-am scuturat de erau să-i sară pistruii.

— Dacă nu ești cuminte, te duc imediat acasă! Ai să fii cuminte sau nu?

— Am glumit doar, zise el bosumflat. N-am vrut să-l doară pe Old Hank. Da' de ce-a dat în mine? Ochi de Șarpe, îți promit să fiu cuminte. Numai să nu mă duci acasă și să mă lași să mă joc de-a cercetașul negru.

— Eu nu știu jocul ăsta, zic. Înțelege-te cu domnul Bill. El e tovarășul tău de joacă. Eu plec nițel, am treabă. Acum vino înăuntru și împacă-te cu el. Spune-i că-ți pare rău că l-ai lovit, că dacă nu te duc imediat acasă!

I-am silit să-și dea mîna. Pe urmă l-am luat pe Bill deoparte și i-am spus că mă duc la Poplar Grove, un sătuleț la vreo trei mile de peșteră, ca să aflu, pe cît se poate, ce efect a avut răpirea la Summit. De asemenea,

am socotit lucrul cel mai potrivit să-i trimit chiar în aceeași zi o scrisoare categorică bătrînului Dorset, cerîndu-i răscumpărarea și explicîndu-i în ce condiții să ne-o plătească.

— Sam, zice Bill, știi că am fost mereu alături de tine, la bine și la rău. Cutremure, foc, potop, dinamită, pocher, poliție, cicloane, trenuri jefuite, nu m-am dat îndărăt de la nimic. Nu mi-am pierdut niciodată cumpătul înainte să răpim copilul ăsta blestemat. Ăsta însă m-a dat gata. N-ai să mă lași prea multă vreme singur cu el, nu-i așa, Sam?

— Mă-ntorc după-masă, zic eu. Distrează-l pînă viu. Și acum hai să scriem scrisoarea pentru babacu' Dorset.

Bill și cu mine am luat un toc și o hîrtie și am compus scrisoarea, în timp ce Căpetenia Roșie mărșăluia încoace și încolo, înfășurată ţanțoș într-o pătură, păzind gura peșterii. Bill mă rugă cu lacrimi în ochi să fixăm răscumpărarea nu la două mii, ci doar la o mie cinci sute de dolari.

— Nu încerc să minimalizez forța morală a afecțiunii părintești, zise el. Dar gîndește-te că avem de-a face cu ființe omenești, și e neomenesc pentru oricine să renunțe la două mii de dolari numai ca să capete îndărăt pacostea asta de patruzeci de pfunzi de pisică pistruiată! Eu zic să încercăm la o mie cinci sute. Diferența poți s-o treci în contul meu.

Ca să-l liniștesc pe Bill, am acceptat. După care am compus împreună o scrisoare ce suna astfel:

Domnule Ebenezer Dorset,

Băiatul dumneavoastră a fost ascuns de noi într-un loc departe de Summit. N-are rost să-ncercați să-l găsiți: nu veți reuși, nici dumneavoastră, nici cel mai dibaci

detectiv. Vă veți recăpăta copilul numai dacă îndepliniți următoarele condiții: ne veți da în schimbul lui 1 500 dolari în bancnote mari; banii vor fi lăsați în același loc și aceeași cutie ca și răspunsul la această scrisoare, azi la miezul nopții. Dacă vă convin condițiile, trimiteți răspuns scris printr-un mesager astăseară la opt și jumătate. După ce treceți de Pîrîul Bufniței pe drumul spre Poplar Grove, veți găsi trei copaci mari, la vreo sută de yarzi unul de altul, nu departe de gardul ogorului de grîu de pe partea dreaptă. La capătul de jos al parului din gard, așezat față-n față cu al treilea copac, veți găsi o cutiuță de carton. Aducătorul răspunsului îl va pune în cutiuță și se va înapoia de îndată la Summit.

Dacă nu ne satisfaceți cererea, ori dacă încercați să trișați cu noi, nu vă veți mai revedea niciodată băiatul.

Dacă plătiți conform condițiilor, băiatul vă va fi înapoiat nevătămat în răstimp de trei ore. Condițiile noastre sînt definitive. Dacă ele nu vă convin, între cele două părți nu va mai avea loc nici o comunicare.

Doi oameni în stare de orice

Am scris adresa lui Dorset și am pus scrisoarea în buzunar. Cînd mă pregăteam să plec, vine băiatul la mine și zice:

— Ochi de Șarpe, mi-ai promis că atîta timp cît o să fii plecat, am să pot să mă joc de-a cercetașul negru.

— Joacă-te, zic eu. Domnul Bill o să se joace cu tine. Dar ce fel de joc e ăsta?

— Cercetașul Negru sînt eu, zise Căpetenia Roșie, și trebuie să mă duc călare pînă la întărituri ca să-i avertizez pe coloniști că vin indienii. M-am plictisit să mă tot joc de-a indianul singur. Vreau să fiu cercetașul negru.

— Foarte bine, zic eu, nu-i nimic rău în asta. Sînt sigur că domnul Bill o să te ajute ca să-i învingi pe sălbaticii ăia periculoși.

— Și ce trebuie să fac, mă rog? întrebă Bill, privindu-l cu suspiciune pe băiat.

— Tu ești calul, zice Cercetașul Negru. Stai în patru labe. Cum să ajung la întărituri fără cal?

— Ai face mai bine să-l ocupi nițel, zic eu, pînă ne iese afacerea. Hai, la treabă!

Bill se lăsă în patru labe. În ochi avea privirea iepurelui prins în cursă.

— Cît e pîn' la întărituri, băiețel? întrebă el cu o voce cam răgușită.

— Nouăzeci de mile, răspunse cercetașul negru. Și sîntem în întîrziere, așa că am să te cocoșez zdravăn. Hai, la drum!

Și cercetașul negru sări în spatele lui Bill și-i înfipse tocurile în coaste.

— Pentru Dumnezeu, Sam, grăbește-te! strigă Bill. Vino înapoi cît mai repede. Ar fi trebuit să cerem numai o mie răscumpărare. Și tu nu mă mai înghionti așa, că mă scol și te scarmăn zdravăn de tot.

M-am dus la Poplar Grove. M-am învîrtit pe la oficiul poștal și pe la băcănie, vorbind cînd cu unul cînd cu altul, mîncători de-ăștia de șuncă care veniseră să-și facă cumpărăturile. Un bețiv care duhnea zdravăn a whisky auzise că Summit-ul e cu susul în jos pe chestia pierderii ori răpirii fiului lui Ebenezer Dorset. Mai mult nu mi-a trebuit. Am cumpărat niște tutun, am întrebat într-o doară ce preț mai are mazărea neagră, am pus scrisoarea la poștă fără să mă vadă nimeni, și am plecat. Poștașul zicea că peste o oră scrisorile vor ajunge la Summit.

Cînd am ajuns la peșteră, nici urmă de Bill ori de băiat. Am căutat prin desișul învecinat, am și strigat de vreo două-trei ori, dar n-am primit nici un răspuns.

Așa că mi-am aprins pipa și m-am așezat pe o bancă acoperită cu mușchi, urmărind desfășurarea evenimentelor.

Cam peste vreo jumătate de oră am auzit tufișurile foșnind. Bill apăru în lumina slabă. Băiatul venea în spatele lui, furișîndu-se ușor, ca un adevărat cercetaș, cu un rînjet larg pe figură. Bill își scoase pălăria, își șterse fața cu o batistă roșie. Băiatul se opri la o depărtare de vreo opt picioare în spatele lui.

— Sam, ai să zici că-s un ticălos, începu Bill. Dar n-am avut ce face. Sînt un om în toată firea, am deprinderi bărbătești, am o anumită experiență a autoapărării. Dar există un moment cînd toate metodele de dominare nu mai fac doi bani. Băiatul a fugit. L-am trimis acasă. Totul a căzut baltă. Odinioară, existau martiri care preferau să moară decît să renunțe la convingerile lor. Dar niciunul dintre ei n-a fost supus torturilor supranaturale la care am fost supus eu. Am încercat să rămîn credincios ideilor noastre, dar am ajuns la capătul puterilor.

— Ce s-a-ntîmplat, Bill?

— M-a călărit nouăzeci de mile pînă la întărituri, și n-am putut să mă opresc să-mi trag sufletul măcar o clipă. Pe urmă, după ce coloniștii au fost salvați, mi-a dat ovăz. Nu știu cum e ovăzul, că l-am înlocuit cu nisip, care nu-i prea gustos. După aia a trebuit să-mi bat capul o oră ca să-i explic de ce-s găurile găuri, de ce se poate merge pe un drum în două direcții, și de ce-i verde iarba. Ascultă-mă pe mine, Sam, o ființă omenească nu poate îndura mai mult decît atît. L-am luat

de ceafă și l-am tîrît în jos. Pe drum mi-a dat atîtea șuturi de mi-a făcut picioarele numai vînătăi. Și cred că trebuie să-mi cauterizez mușcăturile astea pe care le vezi, la degetul cel mare... Dar am scăpat, continuă Bill. S-a dus acasă. I-am arătat drumul spre Summit și i-am ars un picior de l-am apropiat de oraș cu cel puțin un sfert de milă. Îmi pare rău c-am pierdut banii. Însă aveam de ales: ori banii, ori Bill Driscoll la balamuc.

Acum Bill pufnește și suflă greu, dar pe trăsăturile lui roz-bombon e o expresie de pace inexprimabilă și de mulțumire crescîndă.

— Bill, zic, în neamul tău a fost careva bolnav de inimă?

— Nu, zice Bill. N-a existat nimic cronic, afară de malarie și de accidente. De ce?

— Dacă-i așa, poți să te-ntorci și să te uiți în spatele tău.

Bill se-ntoarce și-l vede pe băiat. Expresia fericită i se duce, cade cu fața la pămînt și începe să smulgă iarba cu amîndouă mîinile. Timp de o oră m-am temut serios c-o să-și piardă mințile, apoi i-am spus că ne apucăm de treabă imediat, și că dacă bătrînul Dorset e de acord cu propunerile noastre încasăm răscumpărarea și o și tulim, exact la miezul nopții. Bill și-a mai venit nițel în fire, atît cît să-i zîmbească galben băiatului și să-i promită că, de cum se simte ceva mai bine, o să facă pe rusul în războiul cu japonezii.

Aveam un plan să punem mîna pe răscumpărare fără pericole, care ar trebui să fie brevetat special pentru uzul hoților de copii profesioniști. Copacul sub care urma să fie lăsat răspunsul —și mai pe urmă banii

— era aproape de gard, iar de o parte și de alta a drumului nu se întindeau decît țarini pustii. Dacă poliția l-ar fi așteptat pe tipul care venea să ia scrisoarea, l-ar fi văzut hăt de departe, cercetînd cu privirea în lung drumul și cîmpurile. Dar nu eram eu atît de fraier. La opt și jumătate eram deja cățărat în copac, pitit mai bine decît o broască de pădure, și așteptam răspunsul.

Exact la timpul stabilit sosește pe bicicletă un puștan, găsește cutiuța la baza parului, pune în ea un petic de hîrtie, și o ia pedalînd înapoi spre Summit.

Am așteptat o oră și am ajuns la concluzia că tipul lucrase curat. Am alunecat jos din copac, am luat hîrtia, m-am furișat de-a lungul gardului în pădure și din pădure la peșteră. Am deschis scrisoarea, m-am apropiat de lanternă și i-am citit-o lui Bill. Era scrisă cu tocul, de o mînă nesigură. Iată rezumatul:

Celor doi oameni în stare de orice.

Domnilor! Am primit cu poșta de azi scrisoarea referitoare la răscumpărarea fiului meu. Cred că pretențiile dumneavoastră sînt cam mari. Vă fac prin prezenta o contrapropunere, pe care am motive să cred că o veți accepta: mi-l aduceți pe Johnny acasă și-mi plătiți 250 dolari bani gheață. Numai în aceste condiții sînt de acord să-l iau din mîna dumneavoastră. Ați face mai bine dacă ați veni noaptea: toți vecinii cred că băiatul a dispărut de-a binelea, și nu știu ce-ar fi în stare să-i facă aceluia pe care l-ar vedea aducîndu-l înapoi.

Cu stimă,

EBENEZER DORSET

— Pe toți pirații cei mari din Penzance! am strigat eu. Asta-i cea mai nerușinată ofertă care...

Dar l-am privit pe Bill și am început să șovăi. Ochii lui oglindeau cea mai expresivă rugă pe care am văzut-o vreodată pe fața unui mut ori a unei brute cu vorbire...

— Sam, zice el, în fond ce înseamnă două sute cincizeci de dolari? Avem banii ăștia. Dacă puștiul mai stă o noapte aici, m-am asigurat de-un pat la balamuc. Domnul Dorset e un gentlemen în adevăratul înțeles al cuvîntului. Ba chiar cred, judecînd după oferta lui atît de generoasă, că e și un pic cam risipitor. Dar n-o să scăpăm ocazia, nu-i așa?

— Ca să-ți spun adevărul, Bill, zic eu, mieluțelul ăsta blînd a început să mă cam calce și pe mine pe nervi. Știi ce? Îl ducem acasă, plătim suma și ne vedem de treaba noastră.

L-am dus acasă chiar în noaptea aceea. Nu l-am putut convinge decît spunîndu-i că taică-său îi cumpărase o pușcă bătută în argint și o pereche de mocasini și că ne duceam cu toții, chiar a doua zi, la o vînătoare de urși.

Am bătut la ușa lui Ebenezer la douăsprezece fix. Chiar în clipa în care, potrivit planurilor inițiale, ar fi trebuit să scot o mie cinci sute de dolari din cutia de sub copac, Bill îi număra lui Dorset două sute cincizeci de dolari.

Cînd băiatul înțelese că o să-l lăsăm acasă, scoase un zbieret de orgă hodorogită, și se încleștă de picioarele lui Bill ca o moluscă. Tatăl îl jupui treptat de pe picioarele lui Bill, ca pe o lipitoare uriașă.

— Cît timp îl puteți ține? întrebă Bill.

— Ei, acum nu mai sînt în putere ca pe vremuri, zise bătrînul Dorset. Însă cred că vă pot garanta zece minute.

— E destul, zise Bill. În zece minute traversez toate statele din centrul, sudul și vestul mijlociu, ba ajung chiar dincolo de frontiera canadiană!

Și cu toate că afară era întuneric beznă, în ciuda grăsimii lui, și oricît de bun alergător aș fi eu, nu l-am putut ajunge pe Bill decît la o milă și jumătate distanță de Summit.

STEPHEN CRANE

hotelul albastru

Piesă clasică a genului care, în final, atinge apoteoza western-ului.

Oamenii aspri și iuți ai ținuturilor sălbatice sînt la S. Crane o întruchipare a sfîrșitului justițiar și a lealității, a noblețiі și a unui cavalerism de poză romantică.

P.P.

I

HOTELUL PALACE DIN FORT ROMPER era zugrăvit în albastru deschis. O nuanță anume, pe care o au picioarele unei specii de stîrc, fapt pentru care această pasăre poate fi deosebită pe orice fundal. Hotelul Palace era întotdeauna colorat atît de țipător, încît, alături de el, iarna strălucitoare a Nebraskăi părea o pustietate cenușie și mlăștinoasă. Se înălța în preria,

singur, iar orașul, pe vreme de ninsoare, nici nu se mai zărea, deși se afla la numai două sute de yarzi. Orice călător descins în gară era nevoit să treacă întîi pe lîngă hotel, înainte de a ajunge la ceata de case scunde, de scînduri care alcătuiau Fort Romper. Nu era de crezut că un călător ar fi putut trece pe lîngă hotel fără să se uite la el. Pat Scully, proprietarul, se dovedise, alegîndu-și vopselele, un maestru în ale strategiei. E drept că în zilele senine, cînd marile expresuri transcontinentale treceau ca o săgeată prin Fort Romper, legănînd interminabile vagoane Pullman, pasagerii erau șocați de înfățișarea hotelului, iar rafinații care cunoșteau apele de brun-roșcat sau verde-adînc ale estului izbucneau într-un rîs exprimînd rușine, milă, oroare chiar. Însă pentru cetățenii acestui tîrg de prerie, cît și pentru cei ce se opreau aici în mod firesc, fapta lui Pat Scully nu putea fi decît măreață. Căci ei n-aveau nimic comun cu opulența, cu splendoarea împărțită în mentalități, clase, egotisme, ce se streeurau în fiecare zi, pe șine, prin Fort Romper.

Ca și cum deliciile anunțate de un astfel de hotel albastru n-ar fi fost îndeajuns de atrăgătoare, Scully obișnuia, dimineața și seara, să întîmpine în persoană, în gară, acele trenuri mai domoale care opreau și la Romper, ca să-și poată concentra întreaga putere de seducție asupra oricărui om pe care l-ar fi văzut șovăind o clipă pe peron, cu valiza în mînă.

Într-o dimineață, o locomotivă acoperită cu o crustă de gheață trase la peron un șir lung de vagoane de marfă și un singur vagon de persoane, și Scully reuși minunea de a pune mîna pe trei bărbați. Unul era un suedez *slăbănog, cu ochi iuți, cu o valiză mare, lucitoare* și ieftină, altul un cowboy înalt și bronzat, în drum spre

un ranch de lîngă graniţa Dakotei, iar ultimul, un mărunţel tăcut din Est,care nu spunea de unde vine, nici cu vorba, nici în vreun alt fel. Scully pur şi simplu îi luă prizonieri. Fu atît de spiritual, de vesel şi de îndatoritor, încît fiecare din cei trei simţi probabil că ar fi fost culmea necuviinţei să încerce să-i scape. Merseră deci cu toţii, cu pasul îndesat, pe trotuarele scîrţîitoare de lemn, în urma micului şi lacomului irlandez. Acesta purta o şapcă grea de blană, îndesată pe cap atît de zdravăn încît urechile, rămase libere, ieşeau roşii şi ţepene în afară, de parcă ar fi fost de tablă.

În sfîrşit, Scully îi conduse cu multă grijă şi afişată ospitalitate în interiorul hotelului albastru. Camera mică în care pătrunseră părea doar un templu strîmt, destinat arderii unei sobe imense, ce dogorea dumnezeieşte în mijloc. În unele locuri ale suprafeţei ei, plita devenise luminoasă, şi oţelul incandescent, încălzit pe dedesubt, arunca o lucire galbenă. Lîngă sobă, Johnnie, băiatul lui Scully, juca *High-Five*[1] cu un fermier bătrîn, care avea nişte favoriţi între cenuşiu şi roşu-pal. Descori, fermierul se întorcea către o cutie cu rumeguş devenit maroniu de la sucul de tutun, şi scuipa în ea cu un aer de mare neliniştе şi iritare. Rostind sonor vorbe înflorate, Scully întrerupse jocul de cărţi, trimiţîndu-şi urgent fiul sus, cu o parte din bagajele noilor veniţi. Pe oaspeţi îi duse el însuşi la trei lighene conţinînd apa cea mai rece din lume. Cowboyul şi omul din Est se frecară cu apa rece ca gheaţa pînă se făcură roşii ca focul şi lucitori ca oţelul. Suedezul, cu tremurături precaute, îşi muie doar degetele. Toate aceste *mici ceremonii* aveau un singur scop:

[1] *Joc de cărţi*, popular în Vest. (n. t.)

să le atragă atenția călătorilor asupra bunăvoinței ce le-o arată Scully. Acesta pur și simplu le făcea favoruri. Astfel, el trecu prosopul de la unul la altul cu o adevărată înfățișare filantropică.

Trecură apoi în prima cameră și ascultară în jurul sobei gălăgia pe care o făcea Scully, zorindu-și fiicele care pregăteau prînzul. Stătură puțin pe gînduri, în tăcere, tăcerea în care se învăluie oamenii cu experiență atunci cînd pătrund între necunoscuți. Totuși, bătrînul fermier, nemișcat, invincibil în scaunul lui de lîngă cea mai caldă latură a sobei, întorcea adesea obrazul de la cutia cu rumeguș, ca să adreseze două-trei cuvinte noilor veniți. Răspundeau de obicei, în fraze scurte și potrivite, fie cowboyul, fie omul din Est. Suedezul nu scotea o vorbă. Părea ocupat să cîntărească, pe furiș, fiecare mutră din încăpere. S-ar fi zis că e înzestrat cu acel stupid simț al suspiciunii care te împinge la rele. Semăna cu un om înspăimîntat de-a binelea.

La cină vorbi puțin, adresîndu-se numai lui Scully. Făcu o concesie, declarînd că venea de la New York, unde lucrase zece ani croitorie. Afirmația păru să-l fascineze pe Scully, care anunță că trăia în Romper de paisprezece ani. Suedezul se interesă de recoltă, și de cît se plătea munca cîmpului. Părea că abia ascultă răspunsurile amănunțite ale lui Scully. Privirea lui cutreiera mai departe, de la om la om.

În cele din urmă, rîgîind și făcînd cu ochiul, declară că unele din așezările astea din Vest sînt foarte primejdioase. După această afirmație își întinse picioarele sub masă, scuturâ din cap, și rîse iar, tare. Pe cît se pare, demonstrația lui n-avea pentru ceilalți nici un înțeles. Iar ei îl priveau și se minunau în tăcere.

Cînd bărbaţii se întoarseră, tropăind, în camera din faţă, prin cele două ferestruici se vedea un ocean tumultuos de zăpadă. Aripile enorme ale vîntului încercau zadarnic să cuprindă fulgii care fugeau care încotro. Un par de la poartă se înălţa în mijlocul furiei dezlănţuite, ca un om înfricoşat, cu chipul albit. Scully anunţă, cu o voce pătrunsă, că afară era o furtună de zăpadă. Cu mormăituri de lenevă mulţumire bărbătească, oaspeţii hotelului albastru aprobară şi-şi aprinseră pipele. Nici o insulă a mării nu putea fi mai apărată decît camera cu soba ei dogoritoare. Johnnie, fiul lui Scully, îl provocă pe fermierul cu favoriţi cînepii la altă partidă de *High-Five*, pe un ton care nu lăsa nici o îndoială asupra abilităţii sale. Fermierul acceptă, dispreţuitor. Şedeau lîngă sobă, cu o scîndură pe genunchi. Cowboyul şi omul din Est urmăreau cu interes jocul. Suedezul rămăsese deoparte, lîngă fereastră, dar faţa lui trăda o tulburare neobişnuită.

Jocul dintre Johnnie şi barba cenuşie se termină în curînd printr-o nouă ceartă. Bătrînul se ridică, aruncînd adversarului o privire de profund dispreţ. Îşi închise încet nasturii de la haină şi ieşi cu o imensă demnitate. În tăcerea discretă a celorlalţi, singur suedezul rîse. Rîsul lui suna oarecum copilăresc. Bărbaţii începuseră să-l privească interogativ — ca şi cum s-ar fi întrebat ce anume îl muncea.

Într-o atmosferă de bună dispoziţie se înjghebă un nou joc. Cowboyul acceptă să fie partenerul lui Johnnie. Apoi toţi se întoarseră spre suedez, rugîndu-l să facă pereche cu omul din Est. Suedezul puse cîteva întrebări asupra jocului, află că jocul purta mai multe nume, deduse că el însuşi jucase jocul, altădată, sub

un nume diferit, și acceptă invitația. Păși nervos spre ceilalți, ca și cum s-ar fi așteptat să fie atacat. În sfîrșit, se așeză, le privi chipurile, și rîse ascuțit. Un rîs atît de straniu încît omul din Est ridică iute privirea, cowboyul rămase cu gura căscată, iar Johnnie, care da cărțile, se opri, cu degetele încremenite.

Urmă o scurtă pauză. Apoi Johnnie spuse:

— Ei, hai să-i dăm drumul!

Își traseră scaunele, apropiindu-le pînă cînd genunchii li se atinseră sub scîndură. Începură să joace, și patima jocului îi făcu să uite comportarea suedezului.

Cowboyul era un jucător din aceia cărora le place să plesnească cărțile de masă. Cînd avea cărți bune, le trîntea cu multă forță, una cîte una, pe masa improvizată, apoi lua cărțile cîștigate, radiind o vitejie și o mîndrie care înțepau inimile indignate ale celorlalți. Un joc la care participă un asemenea jucător devine sigur foarte încordat. Fețele suedezului și omului din Est exprimau deznădejde ori de cîte ori cowboyul pocnea scîndura cu așii și regii, în timp ce Johnnie, cu ochii strălucind de bucurie, chicotea într-una.

În intensitatea jocului, nimeni nu lua în seamă purtarea stranie a suedezului. Toți acordau în schimb o atenție mărită jocului. În fine, într-o pauză creată de o nouă împărțire a cărților, suedezul se adresă deodată lui Johnnie:

— Cred că au fost omorîți mulți oameni în camera asta, nu-i așa?

Fălcile celorlalți căzură. Toți îl priviră uimiți.

— Ce dracu' tot spui acolo? făcu Johnnie.

Suedezul rîse din nou, un rîs sfidător, dezagreabil, plin de un curaj fals.

— Ei, știi tu prea bine ce vreau să spun, răspunse el.

— Aș minți dac-aș zice că știu! protestă Johnnie.

Împărțirea cărților se opri. Bărbații îl priveau țintă pe suedez. Johnny simți că, în calitatea sa de fiu al proprietarului, era dator să pună o întrebare directă:

Ascultă, dom'ne, unde bați? exclamă el.

Suedezul îi făcu, șiret, cu ochiul. Degetele îi tremurau pe marginea scîndurii:

— Îți închipui că n-am umblat și eu prin lume? Ori poate mă crezi ageamiu?

— Nu cred nimic, răspunse Johnnie, și nu mă interesează pe unde-ai umblat. Tot ce-am vrut să spun e că nu știu unde bați. Iar în camera asta n-a fost ucis nimeni.

Cowboyul, care se uitase fix la suedez, vorbi și el:

— Ce-i cu dumneata, dom'ne?

Pe cît se pare, suedezul se simțea teribil de amenințat. Tremura și colțurile gurii i se albiseră. Aruncă o privire spre omul din Est, cerînd ajutor. Și totuși, în tot acest timp, nu-și părăsi o clipă aerul îndrăzneț.

— Ăștia zic că nu știu unde bat eu, remarcă el, batjocoritor, către omul din Est.

Acesta reflectă îndelung, cu grijă, și răspunse, impasibil:

— Nu te înțeleg.

Suedezul făcu un gest care spunea că fusese trădat tocmai de acela la care se așteptase să găsească înțelegere, dacă nu ajutor.

— Văd că sînteți cu toții împotriva mea, și...

Cowboyul era într-o stare de adîncă stupefacție.

— Ascultă! strigă el, aruncînd violent pachetul cu cărți. Unde vrei s-ajungi?

Suedezul sări de pe scaun cu iuțeala omului care se ferește de un șarpe de pe podea:

— Nu vreau să mă bat! strigă el. Nu vreau să mă bat!

— Cine dracu' a zis că vrei să te baţi? întrebă cowboyul. Deliberat, îşi întinse cu indolenţă picioarele lungi, îşi adînci mîinile în buzunare, şi scuipă în cutia cu rumeguş.

Suedezul se retrase repede spre un colţ al camerei. Ridicase protector braţele în faţă, apărîndu-şi pieptul. Se vedea că încearcă să-şi domine spaima.

— Domnilor, rosti el cu vocea tremurîndă. bănuiesc că voi fi ucis înainte de a părăsi această casă! Da, voi fi ucis înainte de a părăsi această casă!

Avea în ochi privirea lebedei care moare, iar prin fereastră se vedea zăpada albăstrită de întuneric. Vîntul se năpustea asupra casei. Un obiect desprins bătea regulat în peretele casei, ca o stafie.

Se deschise uşa şi în odaie intră însuşi Scully. Văzu atitudinea tragică a suedezului, se opri surprins, întrebă:

— Ce se întîmplă aici?

Suedezul răspunse repede şi cu patimă:

— Ăştia vor să mă omoare!

— Să te omoare! exclamă Scully. Să te omoare! Ce tot vorbeşti?

Suedezul făcu un gest de martir.

— Ce-nseamnă asta, Johnnie? se răsuci Scully înfuriat.

Băiatul se posomorî:

— Să fiu al dracului dacă ştiu. Nu-nţeleg o iotă din toată chestia asta. (Cu o mişcare nervoasă, începu să amestece cărţile.) Zice că în camera asta au fost omorîţi o groază de oameni, sau cam aşa ceva. Şi mai zice că şi el o să fie ucis aici. Nu ştiu ce are. Nu m-ar mira să fie nebun.

Scully se uită la cowboy, aşteptînd o explicaţie, dar acesta dădu din umeri.

— Să fii ucis aici? îl întrebă Scully pe suedez. Ucis aici? Omule, ți-ai ieșit din minți!

— Știu cum o să se întîmple! izbucni suedezul. Da, sînt nebun! Sînt nebun, desigur, dar știu! (Sudoarea spaimei și a nenorocirii îi inunda fața.) Știu că n-am să ies viu de-aici!

Cowboyul inspiră adînc. I se părea că mintea i se destramă.

— Să mă bată Dumnezeu! șopti el ca pentru sine.

Scully se întoarse brusc, și-și înfruntă fiul:

— L-ai scos din fire pe omul ăsta!

— Dumnezeule mare! Nu i-am făcut nimic! izbucni Johnnie, cu vocea grea de supărare.

— Domnilor, nu vă deranjați, îi întrerupse suedezul. Voi părăsi această casă. Voi pleca, deoarece (și îi acuză dramatic cu privirea) nu vreau să fiu ucis.

Scully se mîniase pe fiul lui:

— Drac împielițat ce ești, o să-mi spui o dată ce s-a întîmplat aici? Da sau nu? Vorbește!

— La dracu'! strigă disperat Johnnie. Nu-ți spun că nu știu? El... el zicea că noi vrem să-l omorîm, mai mult nu mai știu. Nu știu ce-i cu el.

— Nu-i nimic, domnule Scully, nu-i nimic! repetă suedezul. Voi pleca, pentru că nu vreau să fiu omorît. Da, firește, sînt nebun, da. Dar știu un lucru! Că voi pleca. Că voi părăsi această casă. Nu-i nimic, domnule Scully. Nimic. Voi pleca.

— N-o să pleci nicăieri, zise Scully. N-o să pleci pînă nu aflu și eu toată tărășenia. Asta-i casa mea, și dacă te-a supărat cineva, am eu ac de cojocul lui. Ești sub acoperișul meu. N-am să îngădui ca un om pașnic să fie tulburat aici! și aruncă o privire teribilă cowboyului, omului din Est și lui Johnnie.

— Nu-i nimic,domnule Scully, voi pleca, nu vreau să fiu omorît, repeta suedezul, îndreptîndu-se spre ușă, cu intenția vădită de a-și lua bagajele.

— Nu, nici vorbă! strigă hotărît Scully, dar omul cu fața palidă se strecură pe lîngă el și dispăru.

— Acum, spuneți-mi: ce-nseamnă asta? întrebă sever Scully.

— Nu i-am făcut nimic! țipară într-un glas Johnnie și cowboyul.

Ochii lui Scully erau reci:

— Zău? Chiar nimic?

Johnnie se jură pe ce avea mai scump:

— Tipul ăsta e nebun de legat, cel mai nebun dintre toți nebunii pe care i-am văzut vreodată! N-am făcut nimic! Stăteam aici și jucam cărți, și el...

— Domnule Blanc, se adresă brusc Scully omului din Est, ce-au făcut băieții ăștia?

Omul din Est se gîndi iar:

— N-am observat nimic rău, zise el, încet, în cele din urmă.

— Atunci ce înseamnă asta? începu să zbiere Scully. Își privi fioros fiul: Să știi că am să te bat cu cureaua!

Johnnie era în toate stările, și cînd răspunse, mai că nu urlă la tăică-său:

— Dar ce-am făcut?

III

— Văd că aveți buzele cusute, zise în cele din urmă Scully fiului său, cowboyului și omului din Est. După ce rosti, plin de dispreț, această frază, părăsi camera.

Sus, suedezul își închcia repede în chingi valiza mare. Se întîmplă să fie întors cu spatele spre ușă cînd auzi un zgomot, ceea ce-l făcu să se răsucească și să sară cît colo, strigînd ascuțit. În lumina lămpii pe care o ducea, Scully își arătă chipul fioros și zbîrcit. Lumina galbenă se ridică în sus, colorîndu-i numai pămțile proeminente ale feței și lăsîndu-i ochii într-o misterioasă penumbră. Semăna cu un ucigaș.

— Omule, exclamă el, te-ai țicnit?

— Nu, nu! răspunse celălalt. Sînt pe lume oameni care știu aproape tot atît cît știi și dumneata, înțelegi?

O clipă se priviră. Pe obrajii cadaverici ai suedezului se rotunjeau două pete de un purpuriu aprins, cu margini înstelate, ca și cum ar fi fost pictate cu grijă. Scully puse lampa pe masă și se așeză pe marginea patului. Vorbi gînditor:

— Să mă bată Dumnezeu dacă am mai auzit așa ceva, de cînd mama m-a făcut. E o aiureală întreagă. Pe viața mea, nu pot să-nțeleg cum de ți-a intrat chestia asta în cap.

Brusc, ridică privirea și întrebă:

— Credeai *sigur* că vor să te omoare?

Suedezul îl scrută pe bătrîn, ca și cum ar fi vrut să-i citească gîndurile:

— Eram convins, zise în cele din urmă. Era clar că se aștepta ca aceste cuvinte să provoace o izbucnire. Pe cînd trăgea de chingă, brațul îi tremura tot, și cotul îi flutura, parcă ar fi fost de hîrtie.

— Dar bine, omule! (Scully lovi tare în lemnul patului.) În primăvara următoare o să avem în oraș o linie de tramvaie ilectrice!

— O *linie* de tramvaie *ilectrice*, îl îngînă stupid suedezul.

— Și urmează să se construiască o cale ferată nouă, de la Broken Arm pîn-aici. Ca să nu mai vorbim de cele patru biserici. Și de școala de cărămidă — o școală mare și frumoasă! Și avem și o fabrică zdravănă! În doi ani Romper o să fie o me-tro-po-lă!

Suedezul își termină bagajul și se îndreptă din spate.

— Domnule Scully, zise el, cu o jenă bruscă, cît îți datorez?

— Nu-mi datorezi nimic, mormăi furios bătrînul.

— Ba îți datorez, i-o întoarse suedezul.

Scoase din buzunar șaptezeci și cinci de cenți, și-i întinse lui Scully, însă acesta plezni din degete a dispreț și-i refuză. Totuși, un moment stătură amîndoi să privească fix, straniu, cele trei piese de argint din palma suedezului.

— Nu-ți iau banii, zise în sfîrșit Scully. După ce s-a întîmplat aici, oricum nu ți-i pot lua.

Apoi în mintea lui păru că se formează un plan.

— Vino nițel cu mine, zise el, ridicînd lampa și îndreptîndu-se spre ușă. Hai, vino.

— Nu! făcu suedezul, cuprins de o panică totală.

— Ba da, îl îmboldi bătrînul. Hai. Vreau să-ți arăt o poză. Dincolo. În camera mea.

Suedezul trăsese probabil concluzia că i-a sunat ultimul ceas. Falca îi căzu și dinții i se vedeau, lucind ca ai unui cadavru. Îl urmă pe Scully în coridor, dar cu pași atît de greoi, de parcă ar fi tras după el niște lanțuri de oenaș.

Scully ridică lumina spre peretele camerei. Dezvălui privirii o fotografie ridicolă, a unei fetițe. Se rezema de o balustradă împodobită pompos. Părul ei bogat părea proeminent. Silueta era grațioasă aidoma unei

prăjine, iar figura de culoarea plumbului. Scully spuse, tandru:

— Asta e poza fetiței mele care a murit. O chema Carrie. Avea cel mai frumos păr din lume. O iubeam tare mult. Ea...

Întorcîndu-se, văzu că suedezul nu admira fotografia, ci pîndea întunericul din spatele lui.

— Ascultă, omule! strigă pătimaș Scully. Asta-i poza fetiței mele care a murit. O cheamă Carrie. Și asta-i poza fiului meu cel mare, Michael. E magistrat la Lincoln și se descurcă bine. I-am dat o educație aleasă și îmi pare tare bine acum. E băiat de treabă. Uită-te la el. E aprins ca o flacără, și acolo, la Lincoln toată lumea îl respectă! Un domn onorat și respectat! conchise el cu un zîmbet, și îl bătu jovial pe suedez pe spate.

Suedezul abia schiță un zîmbet.

— Mai e ceva, zise bătrînul. Se lăsă deodată pe podea și vîrî capul sub pat. Suedezul îi auzea vocea înăbușită:

— Aș ține-o sub pernă, dacă n-ar fi băiatul ăsta, Johnnie. Și mai e și bătrîna... Unde-o fi? N-o pun niciodată înapoi în același loc... Uite-o!

Se trase greoi de sub pat, aducînd cu el o haină făcută sul.

— Am găsit-o, murmură el.

Îngenunchind pe podea, desfășură haina și scoase o sticlă mare, galben-maronie, cu whisky.

Prima mișcare fu să aducă sticla în lumină. Se asigură că nu se atinsese nimeni de ea, și o întinse generos suedezului.

Suedezul, cu genunchii înmuiați, era gata să apuce, nerăbdător, acest izvor de putere, dar își retrase mîna și-i aruncă lui Scully o privire plină de groază.

— Bea, zise cu afecțiune bătrînul. Se ridicase și se găsea acum față-n față cu suedezul.

O clipă de liniște. Și Scully spuse iar:

— Bea!

Suedezul rîse sălbatic. Apucă avid sticla, o puse la gură, dar în timp ce buzele i se încleștau în jurul gîtului ei, iar gîtlejul îi lucra din plin, aținteа o privire arzătoare de ură asupra bătrînului.

IV

După plecarea lui Scully, cei trei bărbați, cu scîndura cu cărți încă pe genunchi, păstrară o lungă și nimită tăcere. Johnnie zise:

— Ăsta-i cel mai țicnit suedez pe care l-am văzut vreodată.

— Nu e suedez, zise cowboyul cu dispreț.

— Atunci ce e? strigă Johnnie. Ia spune: ce e?

— După mine, trebuie să fie un fel de olandez, răspunse măsurat cowboyul. Obiceiul venerabil al pămîntului era de a socoti suedezi pe toți cei cu părul deschis și vorba greoaie. În consecință, ideea cowboyului nu era lipsită de îndrăzneală.

— Da, dom'ne, repetă el. Părerea mea e că e vreun soi de olandez.

— Oricum, el zice că e suedez, murmură Johnnie, îmbufnat. Se întoarse spre omul din Est: Dumneata ce crezi, domnule Blanc?

— Nu știu, răspunse omul din Est.

— Bine, dar de ce crezi că se poartă în felul ăsta? întrebă cawboyul.

— E înfricoșat. Și omul din Est își scutură pipa de una din marginile sobei. E grozav de înfricoșat, asta-i limpede.

— Înfricoșat de ce? strigară într-un glas Johnnie și cowboyul.

Omul din Est se gîndi ce răspuns să dea.

— De ce? strigară iar cei doi.

— Nu știu, dar am impresia că a citit prea multe romane de zece cenți. Își închipuie că trăiește într-un roman. Cu împușcături, înjunghieri, mă rog, tot tacîmul.

— Aici nu sîntem în Wyoming, sau într-un alt loc din alea. Sîntem în Nebraska, spuse cowboyul, scandalizat de-a binelea.

— Sigur, făcu Johnnie. Dacă-i așa, de ce nu așteaptă pînă ajunge în Vest?

Umblatul om din Est rîse:

— În ziua de azi, chiar și acolo e la fel ca aici. Însă ăsta-și închipuie că a nimerit în iad.

Johnnie și cowboyul se gîndiră îndelung.

— Chestia e formidabil de ciudată, remarcă Johnnie într-un tîrziu.

— Foarte stranie. Numai să nu rămînem înzăpeziți aici. Am fi obligați să stăm cu ăsta pe cap tot timpul, și asta n-ar fi bine de loc, făcu cowboyul.

— Tare-aș vrea să-l azvîrle tata afară, zise Johnnie.

Auziră deodată un tropăit zgomotos pe scări, însoțit de glumele lui Scully și de rîsul limpede al suedezului. Bărbații din jurul sobei își aruncară niște priviri prostite.

— Doamne! exclamă cowboyul.

Ușa se deschise de perete. Scully, vesel și aprins la față, intră. Îi vorbea repede suedezului, care venea în urmă, rîzînd cu curaj. Semăna cu intrarea a doi cheflii picați de la un ospăț.

— Hai! strigă ascuțit Scully către cei trei. Mișcați-vă și făceți-ne loc și nouă.

Cowboyul și omul din Est își mutară ascultători scaunele, ca să facă loc lîngă sobă noilor veniți. Johnnie însă se așeză într-o atitudine și mai insolentă și rămase nemișcat.

— Hai, dă-te mai încolo! porunci Scully.

— E destul loc pe cealaltă parte a sobei, răspunse Johnnie.

— Crezi că vrem să stăm în curent? urlă tatăl.

Dar suedezul interveni, admirabil de încrezător în sine:

— Nu, nu! Lasă-l să stea unde-i place! strigă el autoritar tatălui.

— Bine, bine, făcu deferent Scully.

Cowboyul și omul din Est schimbară priviri uimite.

Cele cinci scaune fură așezate în semicerc pe o latură a sobei, iar suedezul începu să vorbească. Vorbea arogant, ireverențios, supărat. Johnnie, cowboyul și omul din Est păstrau o tăcere morocănoasă. În schimb Scully părea receptiv și nerăbdător, și intervenea mereu cu izbucniri de simpatie.

În sfîrșit, suedezul anunță că i se făcuse sete. Își împinse scaunul și declară că merge să bea apă.

— Aduc eu! strigă imediat Scully.

— Nu, nu, mă duc să-mi iau singur, zise suedezul cu dispreț.

Se sculă și se îndreptă, cu un pas de proprietar, spre bucătăria hotelului.

Îndată ce fu destul de departe ca să nu mai poată auzi, Scully țîșni în picioare și le șopti surescitat celorlalți:

— Sus, a crezut că vreau să-l otrăvesc!

— Uite ce-i, zise Johnnie, mie chestia asta-mi face greață. De ce nu-l dai afară în zăpadă?

— Nu mai e nevoie, acum e-n regulă, declară Scully. Tipul e din Est, asta-i toată chestia. I s-a părut c-a ajuns într-un loc deocheat, dar acum e-n regulă.

Cowboyul se uită cu admirație la omul din Est:

— Ai avut dreptate. L-ai ghicit la fix pe olandezul ăsta.

— Eu nu prea văd de ce-i acum totul în regulă, se adresează Johnnie tatălui lui. Înainte era prea speriat, acum e prea îndrăzneț.

În vorbirea lui Scully se amestecau mereu frînturi de dialect din Vest, idiom și accent irlandez, fonfăială și crîmpeie de propoziție neașteptat de ceremonioase, luate de prin romane și ziare. Chiar acum, el repezi în capul fiului său o stranie avalanșă de cuvinte:

— Ce posed eu? Ce am eu? Ce conduc eu? întrebă el cu o voce de tunet. Își plezni puternic genunchii, ca să arate că tot el trebuia să dea răspunsul și că toți ceilalți se cuvenea să-i acorde cea mai mare atenție: Am un hotel! strigă el. Un hotel, înțelegeți? Oaspetele aflat sub acoperișul meu se bucură de niște privilegii sacre! Nimeni n-are voie să-l sperie! Nu trebuie să audă o vorbă care să-l supere și să-l facă să plece! La mine nu merge cu de-astea! În nici un loc din orașul ăsta n-a fost găzduit cineva pentru că i-ar fi fost frică să mai rămînă la mine. N-am dreptate? se răsuci el brusc spre cowboy și spre omul din Est.

— Da, domnule Scully, cred că aveți dreptate, spuse cowboyul.

— Da, domnule Scully, cred că aveți dreptate, spuse omul din Est.

V

La cina de la ora șase, suedezul sfîrîia ca o roată de foc. Uneori părea gata să izbucnească în cel mai zgomotos dintre cîntece. Dar, în toată nebunia lui, era încurajat de bătrînul Scully. Omul din Est se retrăsese în sine. Cowboyul, cu gura căscată de mirare, uita uneori să mai mănînce. Johnnie, în schimb, golea cu furie farfurie după farfurie. Cînd trebuiau să mai aducă biscuiți, fetele din casă se apropiau pe furiș de masă, ca indienii, și după ce reușeau să-și ducă la îndeplinire misiunea, fugeau stăpînite de un tremur prost ascuns.

Suedezul domina întreg banchetul, dîndu-i înfățișarea unei bacanale. Părea mai înalt. Privea în față pe oricine cu un dispreț brutal. Odată, manevrînd furculița ca pe un harpon, ca să-și ia un biscuit, aproape străpunse mîna omului din Est, care țintise din întîmplare același biscuit.

După cină, în timp ce oaspeții se strecurau în camera cealaltă, suedezul lovi fără milă umărul lui Scully:

— Bătrîne, a fost o masă pe cinste!

Johnnie își privi tatăl, cu o speranță. Știa că tocmai umărul acela era fragil, în urma unei mai vechi căzături. Într-adevăr, se păru, timp de o clipă, că Scully își va ieși din fire din pricina asta. Apoi el zîmbi, un zîmbet de om suferind, și tăcu mai departe. Din purtarea lui, ceilalți își dădură seama că bătrînul se recunoștea răspunzător de noua purtare a suedezului.

Johnnie își luă tatăl deoparte și-l întrebă:

— De ce nu angajezi pe cineva să-ți ardă un șut de să te prăvălești pe scări?

Drept răspuns, Scully *se uită urît la el.*

Cînd se adunară în jurul sobei, suedezul insistă iar să joace *High-Five*. La început, Scully dezaprobă planul,

fără prea mare convingere însă; dar suedezul îi aruncă o privire de lup, astfel că bătrînul renunță. Acum suedezul îi prelucra pe ceilalți, și în tonul său plutea o amenințare. Indiferenți, cowboyul și omul din Est acceptară să joace. Scully anunță că va pleca în curînd, ca să întîmpine trenul de 6,58, astfel încît suedezul se întoarse, tot amenințător, către Johnnie. O clipă privirile li se încrucișară ca două spade. Apoi Johnnie zîmbi și spuse:

— Bine, o să joc și eu.

Formară un careu, cu scîndura pe genunchi. Omul din Est și suedezul erau iar parteneri. Jocul începu, dar cowboyul nu mai pocnea cărțile, ca înainte. Între timp, Scully, lîngă lampă, își puse ochelarii și, semănînd în chip ciudat cu un preot bătrîn, se adînci într-un ziar. La timpul potrivit, ieși în întîmpinarea trenului de 6,58. Cu toate precauțiile lui, în clipa în care deschise ușa, în cameră pătrunse o rafală de vînt rece. Pe lîngă faptul că împrăștie cărțile, îi îngheță pe cei patru pînă-n oase. Suedezul trase o înjurătură groaznică. Cînd Scully se întoarse, intrarea sa destrămă o scenă caldă și prietenească, și suedezul înjură din nou. Curînd însă toți fură iar preocupați doar de joc. Capetele erau plecate înainte, mîinile se mișcau repede. Acum, cel care trîntea cu zgomot cărțile era suedezul.

Scully își reluă ziarul și rămase cufundat îndelungă vreme în niște lucruri extrem de depărtate de viața lui. Pentru că lampa ardea prost, la un moment dat el se opri din lectură ca să-i potrivească fitilul. Paginile jurnalului, întoarse, foșneau încet și reconfortant. Răsună deodată un cuvînt înfricoșător:

— TRIȘEZI!

Astfel de scene dovedesc că n-are mare importanță cadrul, din punct de vedere dramatic. Orice încăpere poate

deveni sediul unei tragedii. Orice cameră poate fi comică. Bîrlogul călduț de adineaori păru pe loc o adevărată sală de tortură. Bărbații se schimbară la față. Suedezul flutură sub nasul lui Johnnie un pumn uriaș. Acesta privea țintă, peste pumn, în orbitele fulgerătoare ale acuzatorului. Omul din Est se făcu palid. Falca cowboyului căzuse în acea expresie de uimire bovină ce constituia una din mimicile sale cele mai de seamă. După rostirea cuvîntului, primul sunet din cameră fu al ziarului, căzînd uitat la picioarele lui Scully. Îi căzură și ochelarii de pe nas, dar Scully îi salvă înhățîndu-i în aer, și mîna cu ochelarii rămase suspendată lîngă umăr, într-o poziție stranie. Holba ochii la jucătorii de cărți.

Tăcerea dură probabil cît scurgerea unei secunde. Apoi bărbații se mișcară atît de repede de parcă s-ar fi surpat podeaua sub ei. Toți cinci se aruncară cu capul înainte către același punct. Johnnie, năpustindu-se asupra suedezului, se împiedică, datorită instinctivei sale grijii pentru scîndura cu cărți. Asta-i dădu timp lui Scully să ajungă la fața locului, și-i dădu ocazia cowboyului să-i tragă suedezului un brînci strașnic, care-l azvîrli înapoi. Toate limbile se dezlegară. Izbucniră strigăte răgușite, de furie, ajutor, frică. Cowboyul îl împingea pe suedez, iar omul din Est și Scully îl țineau strîns pe Johnnie. Prin pîcla de fum, deasupra trupurilor zmucite ale celor ce căutau să asigure pacea, ochii celor doi luptători se căutau încontinuu, provocîndu-se cu priviri de foc și oțel.

Scîndura, firește, se răsturnă. Acum, tot pachetul de cărți era împrăștiat pe podea. Ghetele bărbaților călcau regii și reginele grase, imprimate, care priveau cu ochi uimiți, prostești, războiul de deasupra lor.

Vocea lui Scully domină urletele:

— Opriți-vă! N-auziți să stați? Stați pe loc!

Johnnie, luptîndu-se să străpungă frontul format de Scully și de omul din Est, țipa:

— Auzi! Spune că trișez! Spune că trișez! N-am să permit nimănui să spună că eu trișez! Ăla care spune e un...

— Las-o baltă! Las-o, n-auzi? îi spunea cowboyul suedezului.

Dar țipetele acestuia nu încetau de loc:

— A trișat! L-am văzut! L-am văzut!

Cît despre omul din Est, acesta spunea, pe o voce pe care n-o băga nimeni în seamă:

— Așteaptă nițel! Așteaptă o clipă! Ce rost are să te bați pentru o partidă de cărți? Stai o clipă!

În acest tumult, nici o frază nu era pe de-a-ntregul clară. „A trișat", „las-o", „zice" și alte fragmente străpungeau ascuțit hărmălaia. Extraordinar era că Scully, care făcea fără îndoială cel mai mare zgomot, era cel mai puțin auzit din toată banda.

Apoi, dintr-o dată, fu un calm deplin. Fiecare se oprise să-și tragă sufletul. Deși încăperea era încă plină de mînia bărbaților, se putea vedea că nu mai exista pericolul unui conflict imediat.

Deodată, Johnnie, făcîndu-și loc înainte cu capul și cu umerii, reuși să-l înfrunte pe suedez:

— De ce-ai zis că trișez? De ce-ai zis? Eu nu trișez și nu permit nimănui să spună că trișez!

— Te-am văzut! Te-am văzut! strigă suedezul.

— Cine spune că trișez trebuie să se bată cu mine! urlă Johnnie.

— Ba n-ai să te bați, interveni cowboyul. Aici n-ai să te bați.

— Potoliți-vă! Potoliți-vă! îi rugă Scully, punîndu-se între ei.

Acum liniștea era destul de mare, pînă și omul din Est se putea face auzit:

— Stați nițel! Ce rost are să vă bateți pentru o partidă de cărți? Stați nițel!

Johnnie își arătă fața roșie deasupra umărului tatălui său:

— Spui că am trișat?

— Da! răspunse suedezul, arătîndu-i toți dinții.

— Atunci, spuse Johnnie, trebuie să ne batem.

— DA! SĂ NE BATEM! mugi ca un apucat suedezul. Să ne batem! Ți-arăt eu ce fel de om sînt! Ți-arăt eu cu cine vrei să te bați! Crezi că nu pot să mă bat? Ți-arăt eu ție, trișorule! Da, ai trișat! Ai trișat! Ai trișat!

— Atunci, hai să-i dăm drumul, domnule, zise Johnnie cu răceală.

Fruntea cowboyului era lac de sudoarea efortului de a urmări toate aceste peripeții.

— Ei, acum ce te faci? se întoarse el către Scully, disperat.

Pe chipul celtic al bătrînului se petrecuse o schimbare. Părea nerăbdător. Ochii îi străluceau.

— Lasă-i să se bată, răspunse el hotărît. Nu mai pot face nimic. L-am cocoloșit pe suedezul ăsta blestemat de mi s-a făcut lehamite. Să-i lăsăm să se bată.

VI

Bărbații se pregătiră să iasă. Omul din Est era atît de nervos încît abia izbuteа să-și treacă mîinile prin mînecile hainei noi de piele. Cowboyul își îndesă cu degete tremurînde căciula de blană pe urechi. Singuri,

Johnnie și bătrînul Scully nu păreau agitați. În tot timpul pregătirilor preliminare nu se rosti un cuvînt.

Scully deschise larg ușa.

— Haideți! îi îndemnă el pe ceilalți.

Brusc, o rafală zdravănă făcu lampa să pîlpîie, iar din cămin țîșni un pufăit de fum negru. Soba era în mijlocul curentului, și vuietul ei se umflă, ca să ajungă vocea furtunii. Cîteva cărți de joc, strivite și pătate, fură smulse de pe podea și lovite violent de peretele opus. Bărbații plecară capetele în piept și se avîntară în furtună ca într-o mare dezlănțuită.

Nu mai ningea. Dar vîntul isca vîrtejuri și nori mari de fulgi viscoliți fugeau spre Sud cu iuțeala gloanțelor. Întinsul înzăpezit strălucea albastru ca satinul, nepămîntesc, și altă nuanță nu se mai zărea decît la gară: joasă și neagră, gara părea incredibil de departe, și lumina ei licărea ca o bijuterie mică. Înaintînd greoi prin mormanele înalte, bărbații îl auziră pe suedez strigînd ceva. Scully se apropie de el, îl bătu pe umăr și își apropie urechea.

— Ce-ai spus? strigă el.

— Am spus, îi strigă în ureche suedezul, că nu pot lupta cu toată banda. Știu că o să vă năpustiți toți asupra mea!

— Taci din gură, măi omule! strigă Scully, dîndu-i cu reproș peste mînă. Vîntul îi smulgea cuvintele, purtîndu-le aiurea.

— Sînteți toți o bandă de...! izbucni suedezul, dar furtuna îi luă și lui sfîrșitul frazei.

Cu vîntul lovindu-i în spate, bărbații dădură colțul, spre partea adăpostită a hotelului. Aici, ferită de devastarea zăpezii, se mai păstra un petic de iarbă, în formă de V neregulat, încrustată în gheață și scîrțîind puternic sub pași. Se puteau închipui troienele uriașe îngrămă-

dite de vînt în partea neadăpostită. Cînd grupul pătrunse în pacea relativă a acestui loc, băgară de seamă cu toții că suedezul nu încetase să strige:

— Știu eu ce-nseamnă asta! O să vă năpustiți cu toții asupra mea, fiindcă știți că n-am să pot să vă dobor pe toți!

Scully sări ca o panteră:

— Nu pe toți! Numai pe fiul meu Johnnie! Ăla care se a estecă o să aibă de-a face cu mine!

Pregătirile sfîrșiră repede. Cei doi stăteau față-n față, atenți la comenzile aspre ale lui Scully, al cărui chip, luminat subtil de întuneric, părea că se recompune, auster și impersonal, din profilurile topite de timp ale veteranilor romani. Omul din Est clănțănea din dinți și tropăia pe loc ca o jucărie mecanică. Cowboyul avea nemișcarea unei stînci.

Luptătorii nu-și scoaseră hainele. Ridicaseră pumnii și se priveau cu acel calm ce prevestește cruzimea leului.

În scurta pauză premergătoare luptei, în mintea omului din Est se așezau, ca pe o peliculă, imaginile durabile a trei bărbați: maestrul de ceremonii cu nervi de fier; suedezul palid, imobil, teribil; Johnnie, senin și feroce, brutal și eroic. Întregul preludiu cuprindea o tragedie mai adîncă decît însăși tragedia acțiunii, întărită de strigătul prelung al viscolului și de goana fulgilor plînși în abisul Sudului.

— Acum! porunci Scully.

Cei doi săriră, strivindu-se la un loc ca niște tauri. Se auziră pumni bușind înfundat, și o înjurătură ruptă între dinți de unul din ei.

Cît despre spectatori, răsuflarea comprimată a omului din Est explodă din el, ușurat de tensiunea pregătirilor, iar cowboyul sări în sus, cu un strigăt. Doar Scully era

nemișcat, împietrit de o uimire supremă și de spaima luptei pe care el însuși o îngăduise și o organizase.

Cîtăva vreme, întîlnirea din întuneric fu doar o învălmășeală de brațe izbite, nedeosebindu-se prea tare de o roată care se învîrtește foarte repede. Din cînd în cînd se zărea un chip, parcă iluminat de o rază, chip palid, ca de mort, înroșit de petele loviturilor. Peste o clipă, amîndoi păreau două umbre, și numai înjurăturile șoptite și exclamațiile involuntare mai dovedeau că lupta se dă între niște oameni.

Cowboyul, apucat deodată de o războinică dorință de distrugere, se avîntă înainte:

— Dă-i, Johnnie, dă-i ! Omoară-l ! Johnnie ! Omoară-l !

Scully îl stăpîni:

— Stai la un loc ! ordonă el, și după privirea pe care i-o aruncase, cowboyul își putea da cît se poate de bine seama că bătrînul era într-adevăr tatăl lui Johnnie.

Omului din Est lupta i se părea neschimbată, monotonă, stupidă. Dincolo de încleștarea confuză, nesfîrșită, simțurile lui concentrate tînjeau după neprețuitul sfîrșit. Luptătorii se îmbulziră lîngă el, dînsul se dădu repede înapoi, și îi auzi: gîfîiau ca niște condamnați chinuiți pe roată.

— Omoară-l, Johnnie ! Omoară-l ! Omoară-l ! Omoară-l !...

Fața cowboyului, congestionată, amintea de măștile agonice din muzee.

— Taci din gură, spuse Scully, cu o răceală de gheață.

Urmă un geamăt subit și tare, retezat, și trupul lui Johnnie, zburînd de lîngă suedez, căzu greu pe iarbă. Cowboyul ajunse tocmai la timp ca să-l oprească pe suedez, care se arunca nebun asupra adversarului căzut.

— Stai ! făcu cowboyul, oprindu-l cu brațul. Așteaptă o secundă !

Într-o clipă, Scully fu lîngă fiul lui:

— Johnnie, Johnnie, băiatule!

Vocea avea o tandreţe melancolică.

— Johnnie, mai poţi lupta?

Privea neliniştit faţa umflată şi roşie de sînge a fiului.

Urmă o tăcere de-o clipă, şi Johnnie răspunse cu vocea lui obişnuită:

— Da... eu....da, pot...

Ajutat de tatăl lui, se căzni să se ridice.

— Aşteaptă pînă-ţi revii! spuse bătrînul.

— Stai! Aşteaptă, spunea cowboyul suedezului, la numai cîţiva paşi distanţă.

Omul din Est îl trase pe Scully de mînecă:

— Ajunge! se rugă el. E destul! Să-i oprim, ajunge!

— Bill, dă-te la o parte! ordonă Scully.

Cowboyul se dădu la o parte.

— ACUM!

Luptătorii porniră iar, cu mai multă precauţie de data asta. Se urmăreau cu ochii. Ca fulgerul,sudezul ţinti o lovitură, în care-şi puse toată puterea. Johnnie, evident prostit de şocul de adineaori, se feri însă ca prin minune, şi pumnul lui îl dădu de-a berbeleacul pe suedez,care-şi pierduse echilibrul.

Cowboyul, Scully, omul din Est traseră un chiot, ca un cor de soldaţi triumfători. Dar înainte de a se stinge chiotul, suedezul reveni agil în picioare, şi se năpusti frenetic asupra duşmanului. Urmă altă încurcătură de braţe şi trupul lui Johnnie căzu din nou, cum cade un balot de pe un acoperiş. Clătinîndu-se, suedezul se îndreptă spre un pomişor bătut de vînt. Se sprijini de el, sufiînd ca o locomotivă, alergînd cu ochii sălbatici şi aprinşi pe feţele bărbaţilor care se aplecau asupra lui Johnnie. Despărţit de ceilalţi, el aşteptă, figură miste-

rioasă și singuratică, splendid izolată. Omul din Est, ridicînd o clipă ochii, îi admiră singurătatea.

— Mai ești în stare, Johnnie? întrebă Scully cu un glas întretăiat.

Fiul căscă gura,deschise rătăcit ochii.

— Nu... nu mai sînt... în stare...

Apoi, de rușine,de durere, începu să plîngă. Lacrimile îi alunecau pe față printre petele de sînge.

— A fost prea... prea tare... mai tare decît... mine...

Scully, îndreptîndu-se, se adresă siluetei care aștepta:

— Străine, despre partea noastră, totul s-a terminat, zise el fără nici o intonație.Apoi vocea i se schimbă, într-o răgușeală vibrantă, tonul veștilor mari, simple, mortale: Johnnie a fost învins.

Fără să răspundă, învingătorul o luă pe drumul care ducea spre intrarea din față a hotelului.

Cowboyul trase niște blesteme noi, de nereprodus. Omul din Est se îngrijoră brusc, dîndu-și seama că se aflau afară în vîntul care părea sosit de-a dreptul din sloiurile plutitoare ale Arcticii. Auzi iar plînsul zăpezii viscolite spre mormîntul ei din Sud. Știind că în toată această vreme frigul intrase adînc în el, se miră cum de nu pierise. Starea învinsului îi era indiferentă.

— Poți să mergi, Johnnie? întrebă Scully.

— L-am lovit cît de cît? întrebă fiul.

— Băiete, poți să mergi?

Vocea lui Johnnie deveni deodată isterică:

— Te-am întrebat dacă l-am lovit!

— Da, da, Johnnie,l-ai bumbăcit zdravăn! îl consolă cowboyul.

Îl ridicară. Îndată ce se simți pe picioarele lui, băiatul merse clătinîndu-se, refuzînd orice ajutor. Dînd colțul, grupul fu orbit de asaltul zăpezii, și viscolul le șfichiui

fierbinte feţele. Cowboyul îl sprijini pe Johnnie prin nămeţi, pînă la uşă. Cînd intrară, curentul ridică iar cîteva cărţi de pe podea, lovindu-le de perete.

Omul din Est se năpusti la sobă. Era atît de îngheţat încît mai că nu îmbrăţişă plita supraîncălzită. Suedezul nu era în cameră. Johnnie se prăbuşi într-un scaun, încrucişîndu-şi braţele pe genunchi şi îngropîndu-şi faţa în palme. Murmurînd printre dinţi o jelanie celtă, Scully îşi încălzea cînd un picior, cînd altul. Cowboyul îşi scoase şapca de blană şi îşi trecu mîna prin pletele ciufulite, părînd uimit şi întristat. Deasupra capetelor lor, scîrţîitul scîndurilor trăda mişcările suedezului, sus, în camera sa.

Liniştea tristă fu spartă de deschiderea unei uşi ce dădea spre bucătărie. Într-un cor de văicăreli, femeile năvăliră înăuntru şi se repeziră la Johnnie. Dar înainte de a-şi duce prada la bucătărie, ca s-o îmbăieze şi să-i vorbească cu acel amestec de asprime şi milă caracteristic sexului slab, mama îl fixă aprig pe bătrînul Scully:

— Să-ţi fie ruşine, Patrick Scully! Propriul tău fiu! Să-ţi fie ruşine!

— Ruşine, Patrick Scully! reluară reproşul fetele, pufnind dispreţuitor în direcţia complicilor care tremurau (cowboyul şi omul din Est). Îl duseră cu ele în grabă pe Johnnie, lăsîndu-i pe cei trei bărbaţi pradă unei amare îngîndurări.

VII

— Ce m-aş mai bate şi eu cu olandezul ăsta! rupse cowboyul îndelunga tăcere.

Scully scutură trist capul:

— Asta nu se poate. N-ar fi drept.

— De ce n-ar fi drept? i-o întoarse cowboyul. Nu văd nici un rău în asta.

— Nu, n-ar fi drept, răspunse Scully cu un eroism trist. Lupta a fost a lui Johnnie. Nu se face să-l batem pe ăla numai fiindcă l-a învins pe Johnnie.

— E-adevărat, răspunse cowboyul, și totuși tipul ar face mai bine să nu facă pe nebunul cu mine, că nu ține!

— Să nu-i spui nimic! ordonă Scully. Și chiar atunci auziră pașii suedezului. Acesta își făcu o intrare teatrală. Trînti cu zgomot ușa în urma lui și înaintă semeț pînă-n mijlocul camerei. Nimeni nu-l privea.

— Ei, acum cred c-ai să-mi spui cît îți datorez, nu? îi strigă el insolent lui Scully.

— Nu-mi datorezi nimic! făcu impasibil bătrînul.

— Ha! strigă suedezul. I-auzi! Nu-i datorez nimic!

— Străine, nu-nțeleg cum ai ajuns așa de vesel! i se adresă cowboyul suedezului.

Bătrînul Scully interveni prompt:

— Stai! strigă el, ridicînd mîna cu degetele răsfirate. Bill! Taci din gură!

— Da' ce-am zis? N-am zis nimic! spuse cowboyul, și scuipă cu nepăsare în cutia cu rumeguș.

— Domnule Scully, reluă suedezul, cît vă datorez?

Era îmbrăcat, gata de plecare, și avea valiza în mînă.

— Nu-mi datorezi nimic! repetă Scully imperturbabil, pe același ton.

— Cred că ai dreptate! spuse suedezul. Cred că dacă cineva datorează ceva cuiva, atunci dumneata ești acela. Așa cred eu.

Se întoarse spre cowboy;

— „Omoară-l! Omoară-l" îl imită el, apoi rîse victorios în hohote. „Omoară-l!" Ironia îi strîmba trăsăturile.

Ar fi putut la fel de bine să încerce să-și bată joc de niște morți. Cei trei bărbați tăceau, nemișcați, privind soba cu ochi sticloși.

Suedezul deschise ușa și ieși în furtună, aruncînd o ultimă privire batjocoritoare grupului nemișcat.

Îndată ce ușa se închise, Scully și cowboyul săriră blestemînd în picioare, tropăiră încoace și-ncolo, dînd din mîini și bușind aerul cu pumnii.

— Ce clipă groaznică! se văită Scully. Groaznică! Și cum stătea acolo, bătîndu-și joc de noi! Un pumn zdravăn în nas ar fi făcut patruzeci de dolari într-o clipă ca asta! Cum ai rezistat, Bill?

— Cum am rezistat? urlă cowboyul cu vocea întretăiată. Cum am rezistat? Ah!

Brusc, bătrînul izbucni:

— Ce l-aș mai lua pe suedezul ăsta! Ce l-aș mai pune pe o piatră, să-l fac chisăliță cu un ciomag!

Cowboyul scrîșni, în semn de înțelegere:

— Eu l-aș lua de gît și l-aș cio-că-ni (izbi cu pumnul într-un scaun, și lovitura pocni ca un pistol), l-aș ciocăni pe olandezul ăsta pîn-ar semăna cu un coiot mort!

— L-aș bătea de l-aș...

— I-aș arăta eu...

Și amîndoi își uniră glasurile într-un strigăt tînjitor, fanatic:

— Dacă l-am putea...

— Da!

— Da!

— Și pe urmă...

— Aaaaaahh!

Suedezul, ținîndu-și strîns valiza, înainta de-a curmezișul furtunii ca și cum ar fi avut pînze. Urma linia unor pomișori goi, care parcă gîfîiau în viscol; știa că ea, desigur, marca drumul. Fața lui, înroșită de pumnii lui Johnnie, mai mult se bucura decît suferea de răceala vîntului și a zăpezii viscolite. Cîteva contururi pătrate apărură nelămurit. Recunoscu în ele casele din mijlocul orașului. Găsi o stradă și merse de-a lungul ei, sprijinindu-se greu pe umărul vîntului, ori de cîte ori, la vreun colț, trecea pe lîngă el o rafală teribilă.

Parc-ar fi fost într-un sat pustiu. De obicei ne închipuim lumea furnicînd de oameni vioi, victorioși, dar aici, sub trîmbițele furtunii, un pămînt populat părea foarte greu de imaginat. Existența omului apărea ca o minune, și era de mirare încleștarea acestor păduchi de un miez pierdut în spațiu, lovit de foc, întemnițat în gheață, minat de boală. Furtuna făcea mîndria omului să pară chiar motorul vieții. A nu muri în furtună nu putea fi decît un semn de îngîmfare.

Totuși suedezul găsi un *saloon*.

La intrare ardea dîrz o lumină roșie, iar fulgii de zăpadă, zburînd în strălucirea ei, păreau de sînge. Suedezul împinse ușa și intră. Pași pe un covor de nisip, la al cărui capăt patru oameni beau la o masă. De-a lungul unui perete al camerei sclipea un bar. Omul de la bar se sprijinea în coate, ascultînd taclalele de la masă. Suedezul lăsă valiza pe podea, și, zîmbind frățește barmanului, spuse:

— Dă-mi niște whisky.

Omul așează pe tejghea o sticlă, un pahar, și încă un pahar, cu apă rece ca gheața. Suedezul își turnă o porție imensă de whisky și o bău din trei înghițituri.

— O noapte foarte păcătoasă, remarcă nepăsător barmanul. Părea că nu bagă nimic de seamă din ce se petrecea în jur, obicei care-i distinge pe barmani de ceilalți oameni, dar se putea totuși observa că studiază pe furiș petele de sînge, și pe jumătate șterse, de pe fața suedezului.

— Păcătoasă noapte, repetă el.

— Pentru mine e destul de bună, răspunse apăsat suedezul, și își turnă iar. Barmanul luă moneda, o introduse în mașina mare și nichelată, se auzi un clopoțel și din ea căzu un bon pe care scria „20 cenți".

— Nu, nu, vremea nu-i rea, continuă suedezul. Pentru mine e destul de bună.

— Da? întrebă leneș barmanul.

După înghițiturile copioase de alcool, ochii suedezului parcă înotau, iar respirația i se îngreunase.

— Da, îmi place vremea asta. Îmi place. Mă aranjează.

Din ton, era limpede intenția lui de a da acestor cuvinte o semnificație adîncă.

— Da? murmură barmanul din nou. Se întoarse și contemplă visător păsările desenate cu săpun pe oglinzile din spatele barului.

— Cred c-o să-i mai trag o dușcă, zise repede suedezul. Bei ceva?

— Mulțumesc, nu, răspunse barmanul. Ce-ai pățit la față?

Pe loc, suedezul începu să se laude în gura mare:

— Ehei, să vezi ce luptă a fost! Am scos sufletul din unul! Acolo jos, la hotelul lui Scully!

Interesul celor patru bărbați de la masă se stîrni în sfîrșit:

— Din cine-ai scos sufletul? întrebă unul din ei.

— Din Johnnie Scully, se făli suedezul. Băiatul hotelierului. Cîteva săptămîni de-aci înainte o să fie mai mult mort decît viu, puteți fi siguri de asta. L-am bușit bine de tot, nici nu mai era în stare să se scoale, l-au cărat în casă pe brațe. Nu beți ceva?

Brusc, bărbații se retraseră într-o subtilă rezervă.

— Nu, mulțumesc, spuse unul din ei.

Cei patru alcătuiau o formație destul de curioasă. Doi dintre ei, oameni de afaceri de vază din oraș. Al treilea — judecătorul districtului. Ultimul însă era un jucător de cărți profesionist, cunoscut ca trișor. O examinare atentă a grupului nu ar fi dat posibilitatea observatorului să-l deosebească pe jucătorul de meserie de cetățenii cu preocupări serioase. Acesta se arăta de fapt atît de delicat în maniere, cînd se afla în tovărășia oamenilor înstăriți și atît de înțelept în alegerea victimelor, încît bărbații orașului ajunseseră să-l socotească demn de încredere, și chiar să-l admire în modul cel mai inexplicabil. Se zicea despre el că e fără cusur. Frica și disprețul pe care le provocau meseria lui erau desigur motivele pentru care demnitatea lui părea mult mai de preț decît demnitatea anonimă a unor bărbați care erau doar pălărieri, jucători de biliard ori băcani. Afară de cazul excepțional al vreunui străin neavizat, sosit cu trenul, cartoforul nu prăda decît fermieri neatenți ori senili, care, după strîngerea vreunei recolte bogate, soseau în oraș plini de mîndria și încrederea izvorîte dintr-o prostie de neclintit. Auzind din cînd în cînd, indirect, despre despuierea vreunui astfel de fermier, bărbații de vază din Romper rîdeau de victimă, cu dispreț, iar la lupul care-l jumulise se gîndeau cu un fel de mîndrie, știind că acesta nu va îndrăzni niciodată să atace înțelepciunea și curajul lor. Peste toate, se știa că individul avea o

nevastă legală și doi copii, și o căsuță curată într-o suburbie a orașului, unde ducea o viață de familie exemplară; cînd cineva avea o opinie diferită asupra caracterului trișorului, mulțimea protesta imediat, citînd virtuosul cuib familial. Astfel, toți cei care duceau o viață de familie exemplară, cît și toți cei care nu duceau o astfel de viață subscriau la opinia generală, și nu mai era nimic de adăugat.

Totuși, cînd cartoforul se lovea de vreo restricție — cum s-a întîmplat atunci cînd o formație puternică a membrilor clubului New Pollywog refuză să-l admită chiar ca spectator, în încăperile organizației — candoarea și gentileța cu care primea o astfel de aspră măsură dezarma pe mulți dușmani, și făcea din prietenii săi niște partizani și mai înfocați. Căci cartoforul arăta deschis că știe să se deosebească pe sine de orice om respectabil și cinstit din Romper, că își cunoaște locul, într-un fel care părea un perpetuu compliment arătat celorlalți cetățeni.

Și nu trebuie să uităm elementul-cheie al poziției sale la Romper. E neîndoios că, în afara profesiunii sale, omul era, în toate împrejurările cîte se pot întîmpla în această lume, atît de generos, de drept, de moral, încît, dacă s-ar fi creat o competiție, ar fi întrecut cu succes nouă zecimi din populația orașului.

Așa se face că el se afla în acea clipă în *saloon* în tovărășia a doi comercianți de vază și a judecătorului districtual.

Sudezul continua să bea whisky, trăncănind cu barmanul și încercînd să-l convingă să bea și el cîteva înghițituri:

— Hai, dom'ne. Doar o dușcă. Măcar una mică. L-am bătut azi pe unul, vreau și eu să-mi sărbătoresc victoria.

Strașnic l-am bătut! Domnilor! strigă el către bărbații de la masă. Nu vreți să beți un pahar cu mine?

— Sssst! făcu barmanul.

Cei de la masă, deși se prefăceau că sînt cufundați într-o discuție, auziră. Păreau să nu-i dea atenție, dar unul ridică deodată ochii spre suedez și spuse:

— Nu; nu vrem.

Răspunsul îl făcu pe suedez să-și umfle pieptul ca un cocoș:

— Ei! făcu el. Văd că nu pot convinge pe nimeni în orașul ăsta să bea cu mine. Așa-i?

— Sssst! făcu barmanul.

— Ascultă, se zburli suedezul, să nu încerci să mă faci să tac! Nu ține! Sînt un gentleman și vreau ca lumea să bea cu mine. Și vreau să bea cu mine acum. ACUM! Înțelegi?

Și bătu cu degetele în tejgheaua barului.

Experiența acumulată de-a lungul anilor îl făcu pe barman să nu se emoționeze. Deveni iar indiferent:

— Înțeleg.

— Atunci ascultă-mă bine! Îi vezi pe ăia de-acolo? Au să bea cu mine, auzi ce-ți spun? Au să bea cu mine! Fii atent, ai să vezi!

— Ei, nu merge-așa! strigă barmanul.

— De ce să nu meargă? întrebă suedezul.

Păși către masă și puse mîna, din întîmplare, chiar pe umărul cartoforului.

— Ei, ce zici? întrebă el, cu furia clocotind în glas. Te-am chemat să bei cu mine!

Jucătorul întoarse numai capul, vorbind peste umăr:

— Prietene, nu te cunosc!

— Pe dracu' nu mă cunoşti! strigă suedezul. Hai să bem ceva!

— Uite ce e, băiete, îl preveni cu blîndeţe jucătorul, ia mîna de pe umărul meu şi du-te să-ţi vezi de treabă.

Era un bărbat mic de stat, subţirel. Tonul eroic-protector suna foarte curios, adresat solidului suedez.

Ceilalţi bărbaţi de la masă nu scoaseră un cuvînt.

— Ce, nu vrei să bei cu mine,filfizonule?Te fac eu să bei cu mine!

Întărîtat, suedezul îl apucă de gît pe jucător şi-l trase de pe scaun. Ceilalţi bărbaţi se ridicară. Barmanul sări şi el de după colţul tejghelii. În învălmăşeală, mîna cartoforului sclipi, înarmată cu o lamă lungă, şi un corp omenesc — o citadelă a virtuţii, înţelepciunii, puterii! — fu străpuns ca un pepene.

Cu un strigăt de supremă uimire, suedezul se prăbuşi.

Comercianţii de vază şi judecătorul fugiră cu grabă din acel loc. Barmanul se regăsi agăţat de braţul unui scaun, privind leşinat chiar în ochii ucigaşului.

— Henry, zise acesta, în timp ce-şi ştergea cuţitul de unul din prosoapele agăţate în dosul barului, spune-le unde să mă caute. Îi aştept acasă.

Şi dispăru.

După o clipă, barmanul ieşi în stradă, strigînd în mijlocul furtunii, în speranţa că va căpăta ajutor, şi mai cu seamă tovărăşie.

Singur, în *saloon*, cadavrul suedezului ţintea ochii asupra unei tăbliţe fixate în partea de sus a maşinii de socotit; pe ea scria: *Aici e indicat totalul consumaţiei dumneavoastră.*

IX

Cîteva luni mai tîrziu, cowboyul frigea niște carne de porc pe plita unui mic ranch de lîngă granița Dakotei cînd afară răsună surd un zvon de copite și deodată omul din Est intră, aducînd scrisorile și ziarele.

— Ei, zise acesta, de cum intră, tipul care l-a curățat pe suedez a luat trei ani! Nu-i mult, nu-i așa?

— Trei ani? rumegă cowboyul, ținînd tigaia suspendată deasupra focului. Trei ani... Nu-i mult.

— Nu. A fost o sentință ușoară, răspunse omul din Est, scoțîndu-și pintenii. Se pare că era foarte simpatizat la Romper.

— Dacă barmanul ar fi fost om de ispravă, observă gînditor cowboyul, i-ar fi spart olandezului o sticlă în cap și ar fi oprit vărsarea de sînge.

— Mda, s-ar fi putut întîmpla o mulțime de lucruri, zise acru omul din Est.

Cowboyul puse iar tigaia pe foc și reîncepu să filozofeze:

— E caraghios, nu? Dacă n-ar fi spus că Johnnie a trișat, ar fi fost acum în viață. Era nebun de legat. Jucam doar ca să ne distrăm. Nu pe bani. Nebun de legat.

— Îmi pare rău de cartoforul ăla, zise omul din Est.

— Da, și mie, zise cowboyul. Nu merita nici o pedeapsă pentru un omor ca ăsta.

— Dacă totul ar fi fost cum trebuie, suedezul n-ar fi fost omorît.

— N-ar fi fost omorît? Dacă totul ar fi fost cum trebuie? exclamă cowboyul. Dar a zis că Johnnie trișează. Și s-a purtat ca un măgar. Și pe urmă dincolo, în *saloon*, pur și simplu și-a căutat-o cu lumînarea.

Argumentele astea, încurcîndu-l pe omul din Est, îl mîniară grozav:

— Ești un prost! țipă el, scos din fire. Ești de un milion de ori mai măgar decît suedezul! Ascultă aici: Johnnie *trișa!*

— Johnnie, murmură cowboyul, privind în gol.

Urmă un minut de tăcere, apoi cowboyul reluă, tare:

— Da' de unde. Jocul era doar așa, de distracție.

— Distracție sau nu, Johnnie trișa, răspunse omul din Est. L-am văzut eu. Dar am refuzat să mă ridic și să mă port ca un bărbat. L-am lăsat pe suedez să lupte singur. Și tu — tu nu-ți mai găseai locul de dornic ce erai de luptă. Și bătrînul Scully! Toți sîntem de vină! „Bietul cartofor" nici măcar nu e un substantiv. E un fel de adverb, fiindcă orice păcat e rezultatul unei colaborări. Noi cinci am colaborat cu toții la uciderea acestui suedez, de obicei, în orice omor sînt implicate cu adevărat între douăsprezece și patruzeci de femei, dar în cazul ăsta se pare că nu-s amestecați decît cinci bărbați — tu, eu, Johnnie, bătrînul Scully, și nefericitul ăla de cartofor care a venit tocmai la țanc,ca un punct culminant al mișcării omenești; ca să înghită el întreaga pedeapsă!

Cowboyul, lovit și rebel, strigă orb în ceața acestei neînțelese teorii:

— Oricum, așa-i că eu n-am făcut nimic?

JOHN GRAVES

cea din urmă vînătoare

Poate nu greșim, definind CEA DIN URMĂ VÎNĂTOARE drept o legendă, o legendă de o sublimă poezie a violenței, care se axează pe înfruntarea temerară dintre ultimii indieni și ultimii cowboy.

Povestire de certă valoare artistică, de atmosferă și culoare, de un inefabil regret pentru o epocă de farmec pentru totdeauna apusă.

P. P.

ÎL BOTEZASERĂ *PAJARITO*, traducîndu-i literal în spaniolă numele de botez. Mai des însă îi spuneau Tom Tejane, fiindcă se găsea în ținut încă din zilele de început, zile de luptă; mai tîrziu texanii năvăliseră în cîmpii în număr atît de mare, încît nu mai avea rost să-i urăști pe fiecare în parte.

Tom se dăduse jos din patul în care îl țintuia durerea de ficat și ieșise în poartă, să-i salute, dar cînd auzise ce vor, înjurase cu furie și se întorsese tropăind în casă. Acum, după această primă convorbire, toți cei nouă stăteau ghemuiți ca niște ciori, pe treptele largi, vopsite în cenușiu, și povesteau în dialect comanș despre Tom Texanul, despre Păsărică, și despre timpurile de demult, dinaintea îngrădirii preriilor cu garduri de sîrmă. Despre asta vorbeau, cel puțin așa pretindea moș Juan, bucătarul.

Cei ce vorbeau erau mai mult bătrînii. Trei bătrîni. Unul era atît de prăpădit, încît făcuse drumul din Oklahoma într-o căruță cu coviltir, lăsată pe o parte, avînd la spate o legătură lungă și ciudată, totul tras de o iapă bălțată. Restul călăriseră în jur pe ponei. Dintre ceilalți șase, doi erau de vîrstă mijlocie, și patru tineri.

Hainele lor alcătuiau o gamă înspăimîntătoare: de la piele de căprioară la bumbac decolorat și serj albastru. Sub stetsonurile murdare purtau însă părul lung, adunat în cozi, după moda de la cîmpie. Așteptînd, fumau țigări Durham și vorbeau în comanșă, așezați pe trepte ori pe sub arbuștii de bumbac din curte. Nu se uitau la aceia dintre noi care se apropiaseră ca să-i observe. Doar cîte unul-doi păreau să aibă dreptul la atenția lor. Timp de două zile, de două ori pe zi, au făcut focuri și au mîncat hălci ciopîrțite din vițelul gras tăiat pentru ei în urma unui ordin pe care Tom Bird îl dăduse din pat. Noaptea — toamna începuse — se înfășurau în pături și dormeau pe pămînt, în jurul căruței.

— Dau vreun semn de plecare? m-a întrebat Tom Bird a doua seară, cînd m-am dus în cameră la el.

— Nu, domnule. Și i-au spus lui Juan că nu trebuie să-ți fie greu să te lipsești de un viței, fiindcă tot pămîntul și toate vitele erau odată ale lor.

— Nu erau ale nimănui! strigă el.

— De cînd au venit au mîncat jumătate din viței, am spus eu. De cînd sînt n-am văzut pe cineva care să mănînce carne în halul ăsta, și numai carne!

— De cînd sînt n-am văzut altceva care să merite să fie văzut, spuse el, cu ochii cenușii sumbri, visători. Era un om dintr-o bucată; azi nu mai sînt oameni ca el. Toate astea se întîmplau prin anii '20, și el era unchiul meu. Plecase dezgustat din Mississippi, la vîrsta de șaisprezece ani, ca să-și facă drum în preriile imense de la frontiera agitată și hrăpăreață a Texasului. La vîrsta de optzeci și cinci de ani stăpînea — mai mult din întîmplare, căci pentru el vitele, nu pămîntul, însemnau avere — un ranch de mărime mijlocie în ținutul canioanelor, cam pe unde Cap Rock o ia spre preriile desfășurate în sudul tigăii texane. Îngropase două neveste; nu avea copii și trăia acolo, înconjurat de cei care munceau pentru el. Cînd apărusem la *ranch*, cu trei ani înainte de vizita comanșilor, pufnise doar la mine din cerdac, cîntărindu-mi pătrunzător trupul pirpiriu, apoi continuase să se certe cu administratorul despre bolovanii de sare din pășuni. Dar după o lună, începînd să se convingă, probabil, că o să pun carne pe mine și o să trăiesc, am devenit brusc prieteni. Așa avea el obiceiul: să judece greșit și în pripă, pentru ca apoi să-și recunoască, în chip dureros, greșeala.

În după-amiaza aceea, fiind la el în cameră, îmi spuse:

— Lua-o-ar dracu' de treabă. Duce-s-ar de-a berbeleacul în iad, mai adînc decît s-ar duce o nicovală.

— Vrei să mă duc și să le spun asta?

— Da, vreau, fir-ar a dracului, spuse el. Ba nu. Ascultă. Ai vorbit ceva cu bătrînul? Starlight, așa i se zice.

— I-am spus că nici Starlight, nici ceilalți nu ne-au învrednicit măcar cu o privire.

— Să-i spui că mi-ești rudă, zise Tom Bird. Bătrînul ăsta știe o groază de lucruri.

— De bivol ce să-i spun?

— Nimic, zise el și-și îngustă ochii,străpuns de o durere în acel organ rebel, care-i aducea aminte azi de anii duși și mulți, de apa băută din bălți noroioase și de *saloon*-urile din Kansas. Rînji cu dispreț. Nu le spune nimic, dă-i dracului. Le-am spus eu.

Cînd i-am vorbit prima dată, Starlight nu mi-a dat nici o atenție. Cingulisem ceva spaniolă de la moș Juan, în cei trei ani de cînd eram aici,dar mi-era rușine să mă folosesc de ea. Cînd îi vorbeam englezește, îmi întorcea un profil măcinat de vreme, pe care nu puteam citi nici măcar dispreț.

I-am spus că sînt rudă cu Tom Bird, și i-am mai spus că Tom Bird îmi spusese să vorbesc cu el.

Starlight privea țintă cei paisprezece bizoni îngrășați care pășteau pășunea de lîngă casă, înconjurată cu două rînduri de garduri, loc în care unchiul putea să-i vadă seara fără să se miște din scaun. Îi crescuse dintr-o rasă selecționată pe care i-o dăduse Charles Goodnight prin anii'90. Nu tăiase unul decît odată: cînd guvernatorul statului, însoțit de o societate aleasă, venise la ranch să-i înmîneze bătrînului un fel de citație. Cînd au sosit comanșii, conduși de Starlight, s-au dus la pășune și au privit bivolii peste gard timp de vreo două ceasuri, aproape fără să-și ia ochii de la ei,studiind atent vacile, unicul vițel, masculii castrați și cei doi

tauri: bătrînul Shakespeare, care ucisese odată un cal și suise o mulțime de lume în copaci ori o făcuse să sară peste garduri, și progenitura sa, desfrînatul și totuși rarcori fertilul John Milton.

Apoi au anunțat, pe un ton plat, că doresc să li se dea unul dintre animale.

Mirosul de om bătrîn al lui Starlight era amestecat cu ceva sălbatic, poate fum de lemn. Cozile-i erau de un alb jegos. După ce-am vorbit, unul dintre tineri m-a privit și a spus ceva în comanșă. Întorcîndu-se, bătrînul indian își coborî privirea, de-a lungul nasului umflat, către mine. Avea fața hexagonală și lată, suptă în locul în care avusese odată dinți. Vorbi.

Tînărul traduse, într-o engleză cu accent exact:

— Vrea să știe ce s-a întîmplat cu bătrînul Tom Bird, de nu mai dorește să stea de vorbă cu prietenii vechi.

Toți se uitau la mine; tinerii mult mai prietenoși decît bătrînii. Am spus că pe Tom Bird îl durea ficatul, și mi-am trecut mîna peste ficatul meu.

— E pe moarte? întrebă Starlight în spaniolă.

Am răspuns, tot în spaniolă, că nu credeam să fie chiar atît de grav, dar că îl durea tare.

Pufni pe nas, la fel ca însuși Tom Bird, și-și întoarse din nou privirea spre bivolii din pășune. Discuția părea încheiată. Neștiind cum să plec, am rămas acolo, pe scară, lîngă bătrînul comanș. Ceilalți își căutau loc sub noi și mă fixau cu priviri în care bănuiam un fel de humor. Am scos țigările și le-am oferit celui tînăr. Le-a acceptat, le-a făcut să circule printre ceilalți. Pachetul s-a întors la mine aproape gol. Am avut impresia că și asta i-a amuzat, deși n-a zîmbit niciunul. Ședeam cu toții, fumînd în aerul rece al serii.

Și astfel, parcă a trecut un timp ritual, necesar stabilirii unei legături. Bătrînul Starlight începu să vorbească iar. Contempla bivolul din pășune, sub lumina scăzîndă, și vorbea fără întrerupere, într-o spaniolă stricată, adăugînd din cînd în cînd expresii într-o engleză și mai stricată. Indianul tînăr care tradusese aprinse un foc de crengi, sub scări. Din cînd în cînd unul dintre bătrînii ceilalți intervenea cu vreo întrebare ori vreo cercetare, și atunci se pierdeau cu toții într-o comanșă guturală și furioasă, iar tînărul, al cărui nume era John Stejar, îmi tălmăcea.

Povestea continuă cam vreo oră; cînd Starlight termină de vorbit, se duseră la căruță, își luară păturile și se înfășurară în ele, pe pămînt. Dimineața mi-am amînat treaba din biroul ranch-ului și m-am așezat iar pe trepte cu comanșii, iar Starlight a vorbit din nou. Vorbea pentru mine, căci eu eram ruda lui Tom Bird. Starlight nu și-a depănat povestea chiar așa cum v-o spun eu aici. Unele părți le-am adăugat în urma convorbirilor cu Tom Bird, altele le-am luat din cărți.

Dar iată povestea:

Fără să-și cunoască exact vîrsta, știa că e mai tînăr decît Tom Bird, fiind cam de-o seamă cu răposatul Quanah Parker, sub comanda căruia luptase de mai multe ori. Ajunsese la vîrsta unui luptător în timpul marii lupte pe care oamenii albi o purtaseră între ei din pricina oamenilor negri. După naștere, era un Penateka, adică Mîncător de Miere, pe vremea cînd împărțirile subtribale mai însemnau ceva; ținea minte exodul violent din rezervația de la Brazes în Oklahoma, în 1859, și expulzarea prin lege a comanșilor din întregul Texas.

Totuși, încă vreo zece ani, legile albilor n-au însemnat mare lucru pentru indieni. Era un timp sîngeros și tulbure, timpul cel mai potrivit să fii comanș, să lupți pentru o cauză pierdută, cea mai pierdută din toate. Albii din agențiile din Oklahoma erau din Nord, și nu numai că tolerau, dar uneori sprijineau și chiar înarmau grupurile care dădeau lovituri, sub luna plină, dincolo de Red, la linia așezărilor întemeiate de dezgustătorii și tenacii texani. În zilele acelea, spunea Starlight, comanșii îi considerau pe texani o rasă deosebită de albi, și chiar după ce li s-a spus că pacea zîmbea din nou tuturor albilor, ei au considerat că acest adevăr nu se aplică acelei rase care le acapara lor cele mai bune pășuni și păduri.

La început, raidurile indiene aveau caracter și un scop ritual. Un grup izolat cobora spre Sud, fie ca să se războiască, fie ca să fure cai și vite și să le vîndă la tîrgurile din cîmpii unor *comancheros* din New Mexico, fie numai ca să gonească cerbii și bivolii de-a lungul ținuturilor vechi, doar așa, să-și amintească de obiceiurile din bătrîni. De la o vreme însă, aceste distincții se estompau. Starlight, ajuns la conservatorismul vîrstei înaintate, credea că distrugerea comanșilor se datora pierderii disciplinei vechi. Mai erau și variola, sifilisul, whiskyul. Mai erau și soldații lui Mackenzie. Toate se adunau laolaltă, într-o haită apocaliptică, gonind ca lupii iarna.

Porniseră călări odată, spre Brazos. Erau cam o duzină, toți tineri, buni călăreți, buni luptători. Au prins, pe ici pe colo, treizeci de cai, cu o metodă perfectă, așa cum o cerea mîndria lor: fără încleștări. Tocmai se întorceau spre nordul văii Keechi, pe lîngă Paolo Pinto, cînd, în zori, îi surprinse în țarcul lui un texan cu

barbă lungă și blondă, și ucise cu împușcături doi dintre ei. L-au omorît pe texan cu săgeți. Starlight însuși îi luă scalpul. Apoi, cu indiferența născută din îndelungatele cruzimi reciproce, îi măcelăriră în cabana de bîrne soția și cei doi copii. Femeia nu țipase, așa cum se povestea că fac femeile albe. Dimpotrivă, striga într-una la ei, pînă cînd securea îi despică țeasta:

— Ieșiți afară! AFARĂ! AFARĂ!

După ce au luat cinci cai și de-acolo și-au continuat drumul spre teritoriu, călărind noaptea și odihnindu-se ziua în locuri știute doar de ei.

Șeful grupului lor era unul din fiii bătrînului Cămașă de Fier, Pohebits Quashe, omorît de glonț lîngă rîul Canadian, în ciuda cămășii de zale pe care o moștenise din vremile minunate de demult. Fiul lui Cămașă de Fier susținea că greșiseră, omorînd femeia și copiii. Starlight și alții rîdeau de el. Și mai tîrziu, Starlight a rămas convins că, fie că ar fi omorît femeia, fie că ar fi lăsat-o în viață, s-ar fi întîmplat același lucru.

Ce e sigur e că i-au urmărit texanii: un grup mare, cuprinzînd oameni care puteau descifra urmele tot atît de bine ca și indienii. Îi urmăreau în tăcere, călărind mult și odihnindu-se puțin, și în a treia seară, pe cînd comanșii își adunau circada și se pregăteau să părăsească valea largă, închisă, a unui rîuleț lîngă care rămăseseră peste zi, sentinela lor de pe deal țipă și căzu fulgerată, în timp ce călăreții subțirei, cu pălării largi, năvăleau în josul dealului, scoțînd un strigăt prelung, așa cum e strigătul lor.

Starlight tocmai călărea spre capătul de sus al văii, alături de șef. Singurele lor arme erau cuțitele și lancea cu care Starlight împunsese spinările încăpățînate ale cailor furați, îndreptîndu-se spre tabăra de jos.

Sub ochii lor, douăzeci de texani, ori mai mulți chiar, invadară tabăra. Printre împușcăturile și hărmălaia luptei, cei doi comanși auziră sfîrșitul celor cinci tovarăși ai lor, prinși descălecați.

— Știam că așa o să fie, zise șeful.

— Știai! răspunse amar Starlight. Dacă știai, tu ar fi trebuit să stai de santinelă!

În josul văii călăriseră alți doi comanși, ca să strîngă caii. Acum nu-i puteau vedea, dar un grup de texani pornise într-acolo, strigînd și trăgînd. Ceilalți se năpustiră spre șef și spre Starlight, care se găseau cu o jumătate de milă deasupra lor.

— Putem să-i ocolim și să fugim în josul văii, spuse fiul lui, Cămașă de Fier. Dacă o luăm în susul rîului, nu-i bine.

Starlight nu cunoștea locurile din susul rîului, dar știa bine ce simțea. La un comanș, a simți înseamnă a fi convins. Își întoarse calul în sus și-i dădu pinteni.

— Ragh! îi strigă șefului, în semn de despărțire. Piază rea!

Și avea dreptate. Nu l-a mai văzut niciodată pe șef, nici pe ceilalți doi indieni care strîngeau caii în josul văii.

Dar și fiul lui Cămașă de Fier avea dreptate. Căci peste zece minute Starlight își îmboldea poneiul printre bolovani enormi căzuți într-un ghem de canioane înalte și abrupte, fiecare din ele purtînd cîte-un pîrîiaș către pîrîul mai mare de jos. Calul nu putea urca pereții de piatră și Starlight avea impresia că ori încotro ar fi apucat-o, ar fi ajuns-o într-o fundătură.

În spate scăpărară niște potcoave. Își biciui poneiul. Dar un texan uriaș ocoli repede pe cal o cotitură a canionului, și cu un foc de pistol norocos rupse piciorul po-

neiului lui Starlight. Comanșul căzu o dată cu ponciul, dar nimeri în picioare ca o pisică, se întoarse și, pe cînd texanul se apropia, îl aștepta pe vine, cu lancea pregătită. Texanul avea un pistol încă rar pe-atunci, un pistol cu șase focuri. Trase de trei ori, și greși tot de trei. Starlight fandă înainte. Texanul se rostogoli într-o parte, ferindu-se de lama lungă, sclipitoare. Prinzîndu-l descumpănit, comanșul îi împlîntă cuțitul în pîntec, pînă îl scoase în partea cealaltă. Lama plesni, cînd greutatea întreagă a bărbatului prăbușit căzu pe ea.

O clipă, Starlight căută pistolul. Negăsindu-l, alergă spre peretele canionului și începu să se cațere. Se afla cam la jumătatea înălțimii, agățat la cincizeci de picioare pe peretele sfărîmicios, cînd alt texan ieși călare de după cotitură, se opri pe calul nervos trase prea iute un foc de pușcă, umplîndu-i lui Starlight ochiul stîng cu sfărîmături de piatră.

Se afla printre cuiburi de rîndunică. Noroiul care le modela se sfărîma sub degetele lui. Păsările zburară în volute largi, ciripindu-i deasupra capului. Îl simți sub el pe texan, absorbit în reîncărcarea puștii, în timp ce calul îl apropia de perete. Știu sigur că acum era momentul, privi, și văzu carabina lungă ridicîndu-se iar.

Glonțul îi străpunse brațul stîng, în partea de sus. Se ținu doar cu brațul drept. Cu forța suplă a îndemînării de călăreț, se avîntă în sus și sări pe smocul care acoperea vîrful stîncii. Era lîngă un bolovan rotund, cît un cap de bivol. Fără să se oprească, îl dislocă și-l rostogoli înapoi. Căzu chiar lîngă țintă. Texanul se apucă de șa, cînd calul sări la o parte, și scăpă arma. Se priviră. Ținîndu-și strîns brațul care-i atîrna, vîscos de sînge,

comanșul se uită țintă la nasul mare și la perechea de ochi cenușii, furioși. Tînărul texan îi întoarse privirea. Răsucindu-se, Starlight o luă grăbit peste dealuri. Noaptea, înainte de a se ascunde, se cățără într-un copăcel și imită, timp de cîteva ore, țipătul bufniței. Nu-i răspunse nimeni. Abia după o lună păși, ca un schelet infectat, în tabăra Penateka de la Fort Sill, singur întors dintre cei doisprezece.

A fost prima lui întîlnire cu Tom Bird.

Cît timp a povestit despre lupte, Starlight a rămas în picioare și a gesticulat, dînd un mîndru spectacol al isprăvilor lui și ale altor indieni. Nu era o poveste cu o învățătură. Era povestea întîlnirii lui cu un om. Sub lumina pătată de gîndaci a unui bec de deasupra ușii, bătrînul indian ar fi trebuit să arate absurd: șoldiu, urît, cu pălărie neagră și soioasă, în haine închise, unsuroase, cu un lanț de aur de-a curmezișul vestei. Cozile murdare fluturau la mișcările lui, a căror violență își pierduse de mult orice înțeles.

Însă nu-mi venea să zîmbesc. Mă uitam la indienii mai tineri, așteptîndu-mă să-i văd amuzați, ori plictisiți, ori cinici. Nici vorbă de așa ceva. Ascultau. Majoritatea probabil că nu știau spaniolește, dar cunoșteau poveștile. Iar bătrînul pe care-l ascultau aparținuse unei epoci în care rasa lor fusese într-adevăr teribilă.

Dimineața, Starlight vorbi despre a doua întîlnire. S-a întîmplat după sfîrșitul războiului oamenilor albi. Acum era el însuși căpetenie de războinici, și purta pe cap coarne de taur. Odată, în teritoriul indian, urmat de treizeci de călăreți bine înarmați, oprise o circadă, cerînd tributul cuvenit. Deși erau numai opt văcari, conducătorul lor, un bărbat cu mustață neagră, spuse că patru juncani e prea mult, ci le-ar da poate doi.

— Patru, *texane*, spuse Starlight.

Era o acuzație, și albul o luă ca atare. Se uită la cei treizeci de comanși și spuse că el și oamenii lui nu erau din Texas, erau din Kansas, și că duceau acasă niște vite cumpărate.

— Patru, spuse Starlight.

Albul făcu un semn și le vorbi oamenilor lui, care se duseră să aleagă juncanii. Starlight îi urmări cu o privire geloasă, voind să fie sigur că nu-i alegeau pe cei mai răi. Trei comanși tineri îi luară în primire. Starlight călări spre șeful alb, și, ajuns în fața lui, văzu că nu se înșelase, deși mustața era un lucru nou.

— Tejane, zise el, fiu de cățea. Și se întinse și răsuci nasul mare și greu al lui Tom Bird, bucurîndu-se de furia evidentă din ochii cenușii. Își mîngîie bicepsul stîng, cicatrizat, și văzu că și albul îl recunoscuse. Se întinse să-i răsucească nasul din nou, căci Tom Bird era prea prudent, și în același timp prea mîndru ca să întoarcă capul.

— Tutun, *texane*, ceru Starlight.

Aproape mîrîind, Tom Bird scoase tutunul. Starlight îl cîntări, îl examină, culese cîteva fire de deasupra, apoi și-l trecu în brîu. Își întoarse calul și se depărtă în galop, urmat de cei treizeci de războinici.

În zilele acelea răzbunarea exista încă.

De asemenea, fusese de față cînd Quanah Parker, șeful acela pe jumătate alb, încheiase o pace separată cu Tom Bird, la ranchul cel vechi al lui Bird, lîngă rîul Canadian, ca și cum Bird ar fi fost un guvern, căci Tom Tejano, numit acum și Pajarito, se întindea tot mai mult peste nesfîrșirea cîmpiilor. Fuseseră atunci vreo două sute, conduși de Quanah la o vînătoare în ținuturile interzise. Găsiseră vite multe și bizoni puțini. După pace

cu Tom Bird, n-au mai mîncat carne de vită însemnată cu o aripă decît tîrziu, cînd agenția Oklahoma începu să cumpere juncani de la Bird, ca să-i distribuie indienilor.

Și-au strîns mîinile acolo, în prezența lui Quanah. Acum se cunoșteau bine, și în rînjetul îngăduitor al văcarului, ca și în strîngerea degetelor lui puternice, Starlight citise destrămarea poporului său mai limpede decît oricînd.

— Bine, năsosule, spusese el, întorcîndu-i strîngerea de mînă și zîmbetul.

Pornind la o vînătoare de zece zile, Tom călări singur cu ei pînă într-o vale largă și lungă de douăzeci de mile, pe care vînătorii de piei n-o descoperiseră încă. Acolo ei îi arătară cum goniseră bivolii părinții lor, în frumoșii ani de demult, înainte de venirea albilor. Era noiembrie, dimineți înghețate, zile aurii. Femeile îi urmau, pregătind pieile, uscînd carnea. A fost ultimul din bogații ani de vînătoare de pe vremuri.

După aceea, ori de cîte ori Tom Bird trecea prin Oklahoma, îl căuta pe indianul care îl trăsese de nas odată. Uneori îi aducea daruri.

Dar cît ținiseră luptele, Starlight ucisese nouă albi.

Îmbrăcat, Tom Bird ieși în cerdac la unsprezece. Am știut, după rotunjimea lină a obrazului, că nu-l mai durea ficatul. Prietenos, strînse din nou mîna tuturor.

— La amiază o să tragem un prînz strașnic, îi spuse lui Starlight, în aceeași spaniolă stîlcită pe care o folosea și bătrînul comanș. Juan gătește special pentru prietenii mei comanși, ca să-i trimit la drum ghiftuiți și fericiți.

Fără să se lase amăgit, Starlight abordă subiectul principal.

Nu, zice Tom Bird.

— Nu te porți frumos, spuse Starlight. Altădată...

— Altădată erați mai mulți. Și înarmați, spuse Tom Bird.

Ochii lui Starlight îl priviră dintr-o parte, cu o veselie pe care gura nu o trăda. Absent, Tom Bird își scoase tutunul și mușcă o bucată, apoi, ca și cum și-ar fi cerut iertare, îl oferi comanșului. Starlight îl luă. Mușcă un pic cu cei trei dinți ce-i rămăseseră în față, și se făcu că pune tutunul în buzunarul vestei.

Începură să rîdă amîndoi, un rîs de oameni bătrîni, plini de flegmă, un rîs pentru care luptaseră din greu. Nu-l văzusem niciodată pe Tom Bird cedînd, și am știut că va ceda de data asta.

— Fecior de coiot, spuse Tom Bird. Am patru *castrados* grași. Poți să ți-l alegi pe care-l vrei. Au carne bună, am să mănînc și eu din ea, cu voi.

— Nu ăia, se încăpățînă Starlight, scuturînd din cap. Taurul mare.

Tom Bird se holbă, deschise gura să vorbească, o închise, aruncă jos pe prispă tutunul, pe care îl primise înapoi, și tropăi înapoi în casă. Indienii se așezară din nou. Unul din bătrîni se întinse, luă tutunul, mușcă o bucată, apoi îl puse în buzunar. Nemișcarea căzu deodată în curte.

— Libertate! spuse brusc, fără nici un rost, Starlight, în spaniolește. Ce mult se vorbește azi de libertate! Nici unul din voi n-a cunoscut libertatea, niciunul din voi n-a mirosit-o măcar! Libertatea era iarba, vîntul, vînatul, calul, nu gardurile astea de sîrmă!

— Taurul cel mic! spuse Tom Bird, din spatele ușii întunecate.

Fără a privi împrejur, Starlight negă din cap. Tom Bird deschise ușa cu atîta forță încît aceasta, trîntită de peretele casei, smulse fulgi de spoială. Se opri deasupra bătrînului indian și stătu acolo, cu picioarele arcuite, uitîndu-se în jos.

— Ticălos bătrîn și ruginit! strigă el în englezește. Nu-i mai am decît pe ăștia doi, și ăla mare e singurul care face treabă. Și nici nu e bun de mîncat.

Starlight întoarse capul și îl privi țintă.

— Bine, făcu Tom Bird, învins. Bine.

— Mulțumesc, Pajarito, zise Starlight.

— Jimmy, spuse bătrînul, pe un ton sfîrșit. Du-te și spune-le băieților să-l împuște pe Shakespeare, și să-l atîrne lîngă spălător».

— Nu, spuse John Stejar.

— Ei, fir-ar a dracului, cum nu? întrebă Tom Bird, întorcîndu-se spre el, cu o bucurie mînioasă. Pe ăsta îl vrea, nu? Altfel de ce-ar mai fi țipat două zile?

— Bunicul meu îl vrea viu, nu mort, răspunse John Stejar.

— Ei nu că-i bună! E bună de tot! izbucni bătrînul. Și mie nu-mi mai rămîne decît să plătesc toate gardurile sfărîmate! De-aici pînă-n Oklahoma ori dracu' mai știe pe unde, la cercul polar, numai fiindcă comanșul ăsta bătrîn și nebun și ucigaș pe deasupra își dorește un taur, să se joace cu el!

— Tom Tejano, ascultă! făcu Starlight. Vorbea în spaniolă, dar înțelesese cam tot ce spusese Tom Bird în engleză.

— Ce s-ascult?

— O să omorîm noi taurul, Tom Tejano. Noi.

— Mă c...! strigă Tom Bird, și se așeză.

După amiază, după puiul fript cu orez și cu pastă de fasole și tamale și *chili* iute, după rîgîielile măgulitoare și după fumatul în pridvor, toți cei care n-aveau treabă se adunară în curte, sub pomi, urmărindu-i pe cei nouă comanși, care-și adunaseră caii din țarc, unde fuseseră lăsați timp de două zile ca să mănînce ovăz, și-i legaseră de parii gardului, gata înșeuați.

După ce iapa lui Starlight fu înhămată la căruță, indienii începură să se dezbrace, fără să dea nici o atenție publicului, înfășurîndu-și metodic îmbrăcămintea în niște legături cu pălăriile deasupra pe care le așezau în partea dinapoi a căruței. Starlight se învîrtea cu efort în mijlocul lor, indicînd una și alta cu un arătător uscat și dînd ordine. În sfîrșit, toți afară de Starlight rămaseseră în pantaloni și pantofi ori mocasini. Unii purtau bucăți vechi de os, ghiare, petice de piele ori pene. John Stejar își scosese cizmele cu tocuri înalte și le înlocuise cu pantofi de tenis.

La o sută de yarzi, gargarisind cînd și cînd cîte-un muget, bătrînul Shakespeare fusese înghesuit într-un jgheab. Între mugete, ne privea țintă cu un ochi mic și plin de ură dintre scîndurile cenușii. Ne dădeam toți seama cît de bine se simțea *el*.

Indienii luară din căruță o legătură lungă, învelită în pături, și o desfășurară.

— Dumnezeule! șopti lîngă mine un cowboy, pe nume Abe Reynolds, care se îngrijise o bună bucată de vreme de circada de bivoli. Trăim în anul '23, sau în ce an trăim?

Am chicotit. Tom Bird își întoarse privirea cenușie și ne fulgeră. Am tăcut pe loc. În legătură se aflau arcuri scurte, tolbe de săgeți, lăncii noi, cu lemnul schimbat, zugrăvite cu roșu și negru. Cîțiva luară arcuri, alții

lăncii. Printre arcași erau doi bătrîni, mai tineri însă decît Starlight, și sub pielea uscată le puteam vedea mușchii.

— Ăștia? am protestat eu, uitînd de Tom Bird. — Ăștia nu-s în stare...

— Crezi că nu-s în stare fiindcă n-au ucis niciodată un bizon? întrebă el fără să se mai întoarcă spre mine. Așa bătrîni cum sînt, nu-s deajuns de bătrîni ca să fi vînat animalul ăsta, care, vreme de două sute de ani încheiați, a fost singurul lucru pe care l-a mîncat neamul lor, singurul din care s-a îmbrăcat, din care și-a făcut corturi, frînghii, șei și dracu mai știe ce! Băiete, ține-ți gura și uită-te.

Starlight îi dădu lui John Stejar un fel de medalie cu panglici, ca s-o poarte. Apoi așezară ponеii neliniștiți într-o linie mișcătoare. Priveliștea era pestriță, și totuși ceva din senzația acelei teribile, străvechi încleștări, emana din ea. Starlight îi trecu în revistă, consideră că totul e în ordine, se întoarse și-i făcu semn cu mîna lui Tom Bird.

Tom Bird chiui.

Oamenii traseră drugul, apoi săriră pe gard. Cei opt indieni, călări, își îmboldiră ponеii într-un galop susținut spre masa neagră ce apăruse în fața lor, dînd furioasă din cap și mugind.

Starlight strigă. Dar indienii acum scăpaseră de sub controlul lui, și dădeau buzna, nerăbdători, nelăsîndu-i timp lui Shakespeare să fugă. Indianul de pe cel mai iute ponei — unul din oamenii între două vîrste — veni peste taur, trăgînd, și săgețile țîșneau din arcul lui parcă într-un jet neabătut. Taurul se repezi la el. Indianul își împinse calul în lături, dar nu deajuns. Capul mare izbi sub burta poneiului. Cal și călăreț se opriră o clipă, ridi-

cați în coarne, apoi căzură înapoi, înșurubîndu-se parcă în mijlocul celorlalți, care dădeau năvală.

— Idioții! strigă Abe Reynolds. Idioții dracului!

Nu mai crau decît o masă roitoare, cu capete, membre și arme prelungite din ea. Toți țipau și loveau orbește, ciopîrțind și înjunghiind. Bătrînul Shakespeare răzbi afară de sub grămadă, scuturîndu-i în lături, și se năpusti spre casă. Indienii îl urmăreau țipînd. Lăsau în spate un cal mort, cu burta despicată, și altul alergînd fără călăreț spre Nord-Est. Unul din vînătorii trîntiți ședea pe pămînt, sprijinit de țarc, și arăta ca și cum totul i-ar fi fost egal. Celălalt, unul din bătrîni, țopăia încolo și încoace într-un singur picior, stîngul, fiindcă o săgeată îl străpunsese în pulpa celui drept.

M-am cățărat pe cerdacul înalt, alături de cei care nu se urcaseră în copaci. Tom Bird rămăsese pe loc, înjurînd, în timp ce Shakespeare trecea prin țărușii gardului ca prin niște tulpini uscate de flacăra soarelui și-și domolea goana nebună abia sub pomi. Unii indieni săriră peste gard, alții o șterseră prin gaura pe care o făcuse taurul, și toți strigau cît îi ținea pieptul. Shakespeare încremeni o clipă, cu săgețile zbîrlite în cocoașă și în șale, și tocmai atunci primi o lance în umăr. Apoi nărui încă opt picioare de gard și o luă iar la goană în josul drumului murdar, pe lîngă țarcuri.

Îl mînau îndeaproape, împungîndu-l și trăgînd.

În sfîrșit, cînd se depărtaseră destul, astfel încît totul părea un tablou, John Stejar izbucni spre stînga, alergînd paralel cu ceilalți, trecu în frunte și deodată o luă oblic, într-un țipăt clocotitor și lung, sfîșietor și tare, acoperind toate celelalte zgomote. Un strigăt rebel, ori un chiot de cowboy, oricum, l-ar fi numit, era același, strigătul străvechi, pe care l-au scos fericiți toți băr-

baţii călări, lacomi de omor, de la asirieni pînă în zilele noastre. Disperat, Shakespeare fugea de furie cu lănci ascuţite, iar John Stejar îşi mîna poneiul gri-cafeniu pe o direcţie convergentă cu a taurului, şi cînd ajunse în punctul de întîlnire, împlîntă lama lăncii exact îndărătul coastelor. Împinse şi taurul căzu în genunchi, frînîndu-şi goana, tuşi, apoi se răsturnă pe o parte.

— Poţi să spui că au jucat cinstit? întrebă amar Abe Reynolds.

Nimeni nu suflă o vorbă. Sigur că nu era cinstit! Dar ce-avea de-a face cinstea cu ceea ce se petrecea?

Căruţa lui Starlight se îndreptă spre ciorchinele de călăreţi din josul drumului. Noi însă rămîneam în curte, reţinuţi de măreaţa nemişcare a spatelui lui Tom Bird, care sta mai departe lîngă una din găurile făcute de taur, în gard. Starlight îi adună pe cei doi indieni căzuţi de pe cai, culese şeaua calului mort, îl culese pe bătrînul vînător sîngerînd, care între timp îşi smulsese din rană săgeata, şi mînă mai departe, spre locul în care ceilalţi înconjurau, călări, cadavrul lui Shakespeare.

Coborînd, el îi vorbi lui John Stejar. Tînărul indian descălecă şi-i oferi lancea. Starlight, cu un singur picior în scară, ţopăi de cîteva ori, apoi reuşi să încalece pe poneiul gri-cafeniu, şi-l aduse înapoi spre casă, la galop, cu lancea sus. Lanţul de ceas, gros, de aur, i se bălăngănea pe vesta jegoasă. Cozile hainei îi fluturau. Picioarele bătrîne încleştau zdravăn calul. Alergă drept la Tom Bird, acolo unde stătea, lîngă gaura din gard, trase brutal de hăţuri la trei yarzi distanţă, şi întinse capătul lancei.

— E de pe vremea cînd te-am tras de nas, spuse el. Cel puţin vîrful.

Tom Bird o luă.

— Am trăit acele timpuri, Tejane, adăugă Starlight.

— Da, răspunse unchiul. Le-am trăit amîndoi.

Bătrînul comanș întoarse ponciul și îl duse înapoi spre grupul de bărbați călări. I-l predă lui John Stejar, care îl ajută să se urce la loc în căruță. Cineva prinsese ponciul slobod. Priviră toți, înghețați, cîteva clipe, masa neagră plină de țepi care fusese Shakespeare.

Apoi îl lăsară acolo și plecară călări pe drumul spre Oklahoma, pe lîngă gardurile de sîrmă care aveau să-i însoțească tot drumul.

— O adunătură de barbari, zise uscat un băiat de la vaci, privind rămășițele animalului mort, risipite de-a lungul drumului.

Mă aflam lîngă bătrînul Tom Bird.

Și el plîngea. Îmi simți privirea, se întoarse, cu lancea însîngerată în mînă, neluînd în seamă lacrimile care-i curgeau pe obraji, ocolind nările nasului mare, pînă la mustață.

— Fir-ai al dracului, băiete! zise el. Fir-ai al dracului, că n-ai să ajungi niciodată să înveți ceva de preț! Și fir-aș al dracului și eu! Am avut odată o lume!

PETRU POPESCU

poveste cu cowboy

I

CÎND GEMENII SE NĂSCURĂ, indienii dispăruseră din ținut. Injun-City[1] era un oraș de cîteva străzi, și indian nu mai era în el decît numele. Isaiah Johnson se întoarse din Războiul de Secesiune cu un picior mai scurt, ceea ce nu-l împiedică să alerge cu limba scoasă după fetele de prin partea locului, pînă cînd oamenii sacrificară pe una din ele ca să le salveze pe celelalte. Mary Ann îl luă de bărbat, găti, spălă, suportă bătăile administrate după beția de sîmbătă, și după nu prea mult timp muri, dînd naștere la doi băieți dintr-o dată. Isaiah Johnson se trezi tatăl a două bucăți vii de carne, fiecare prevăzută cu un destin deosebit, și pentru că unul tăcea cuminte în brațele moașei, iar celălalt țipa cu toată forța de care era capabil, el îl botează pe primul

[1] Oraș Indian

Good[1], și pe al doilea Bad[2]. Good Johnson și Bad Johnson, frații gemeni, crescură repede, și începură să se deosebească tot mai tare, dar, cum se întîmplă adeseori în lumea noastră, numele lor nu comunicau nici un adevăr despre caracterul purtătorilor, pentru că Bad era copilul cel bun, și Good, fără urmă de îndoială, cel rău. Amîndoi erau înalți, bine legați, sprinteni, dar Good lenevea cît putea mai mult, mințea descori, se iubea numai pe el, era într-un cuvînt ceea ce numim un profitor al vieții, iar Bad muncea pentru amîndoi, spunea de cele mai multe ori adevărul, și își mai și iubea tatăl și fratele pe deasupra. Și, cum se întîmplă la fel de des în lumea noastră, tatăl lor și toată lumea erau convinși că numele lor spune numai adevărul, că într-adevăr Good e cel bun, și Bad e cel rău. Good știa asta, și poate se bucura în sinea lui, Bad știa asta, dar îl lăsa perfect rece, nu se simțea de loc nedreptățit, modul în care era alcătuită lumea i se părea absolut normal, și își iubea la fel de mult tatăl și fratele.

Între timp, soarele, luna și pămîntul se jucau toate trei în spațiu, căutîndu-se, ascunzîndu-se, întîlnindu-se iar nopți și zile, zile și nopți, primăveri, veri și toamne și ierni. Bad învățase să călătorească și să vîneze, se pricepea să îngrijească vitele sau să dreseze un cîine, putea să prezică vremea cu precizie, numai după forma și densitatea norilor care înconjurau muntele Bull, era doctor în copitele cailor așa cum alții sînt în științe sau în filozofie. Iar Injun-City trăia sub teroarea bandei lui Milky Jack, așa cum trăise pe vremuri sub teroarea indienilor, pentru că albii îi înlocuiseră pe indieni și arătaseră că nu sînt cu nimic mai prejos decît ei, și prin urmare

[1] Bun
[2] Rău

nici în ceea ce privește faptele crude. Pe atunci se întîmpla rareori ca lîngă paturile în care se zămisleau copiii blonzi și cu ochi albaștri ai tîrgurilor vestice să nu stea de pază cizmele cu pinteni și carabina tatălui de familie, și nu o dată judecătorul ales de cetățenii unui municipiu sforăia în timpul ședințelor tribunalului, răpus de oboseala nopților în care ataca diligențe. Oamenii se obișnuiau de mici cu armele și cu gîndul că pot muri pe neașteptate, ajunși oriunde de glonțul sortit lor: pe cîmp în urma plugului, la cabaret în mijlocul fetelor, sau în sînul familiei. Bandele mici și rapide care loveau orașele nu riscau decît foarte puțin, și își băteau joc de autoritatea statului. Nu de mult, banda lui Tim Hawkenraw prinsese pe șeriful și pe ajutorul de șerif din Liberty, și-i silise să se lovească în cap unul pe altul cu sticle de whisky, pînă cînd unul murise, iar pe celălalt, mai mult mort decît viu, îl sfîrșiseră cu un glonț.

Acum însă, mai bine-zis de patru ani, Injun-City se afla sub domnia lui Milky Jack. Se întîmplase în trecut ca locuitorii orașului să spună despre cîte-un bandit care tocmai le prădase casele și plecase nestingherit și făcîndu-i de rușine: „Da, dar e unul dintre ai noștri!“, transformînd într-un subiect de mîndrie o nedreptate strigătoare la cer. Dar Milky nu se născuse în oraș, și puțini ar fi putut spune de unde venea. Nu se știa prea bine nici cum arată. Cei care-i văzuseră chipul, și ochiul furios, îndreptat spre ei, al pistolului, muriseră cu secretul pe buze. Se șoptea că ar fi albinos, de unde și porecla[1], de o răutate fără margini cu bărbații, și de o răutate galantă, dacă se poate spune astfel, cu femeile. Din cînd în cînd, în general seara, cînd orășenii, doborîți de munca de peste zi, picau de somn la masă, cu mustața tăvălită în

[1] Milky înseamnă „ca laptele, alburiu“.

sosul din farfurie, Milky și băieții lui soseau în galop, mascați și trăgînd în aer ca să sperie lumea, luau ce aveau de luat, și toți ar fi dorit să-i lase să plece în bună pace, dar ei lăsau întotdeauna și cîteva cadavre în urmă, plecînd. Ce e drept, cei din Injun aveau faima că sînt cei mai fricoși cetățeni ai statului, începînd cu șeriful lor, dar oamenii se deprind să trăiască oricum și oriunde, pur și simplu pentru că trebuie să trăiască, undeva-cumva, și, plătindu-și în fiecare an tributul de morți, orașul naviga prin timp și spațiu, împreună cu tot pămîntul, spre marea destinație pe care toți o bănuiesc și nimeni nu o cunoaște.

Dar, despre ceea ce se petrecea jos, în orașul plin de spaime, aruncat în căldarea văii, Bad nu știa mai nimic. Căci chiar și atunci cînd drumurile erau amenințate, și fermierii nu mai îndrăzneau să-și ducă porcii la tîrg, moș Johnson se scula o dată cu zorile, punea șeile pe cai, în timp ce băieții mai dormeau, arunca un pumn de cafea și de zahăr în oala de pe foc, apoi toți trei plecau, drepți și înalți pe caii care scoteau aburi, în sus, ignorînd orice primejdie, spre țarcurile cu vitele lor. Și pentru că mergeau încet, strînși unul lîngă altul, prin ceața albastră a dimineții, păreau din profil, trecînd printre frunze, un singur mare și misterios călăreț, care dă ocol, gînditor, pămîntului.

II

Era o zi cu soare și nori. Pe vîrful dealului, Bad, călare pe calul lui taică-său, se înălța deasupra văii în care păștea risipite vitele lor. Se vedea cum vacile își cufundă boturile în iarba înaltă, ridicîndu-le după un

moment, cufundîndu-le din nou, picioarele lor păreau prea subțiri pentru trupuri, cîinii nu se vedeau, mirosiseră poate o vulpe și o șterseseră într-acolo. Bad simțea în spatele lui rîndurile dese de brazi, se apropia amiaza, soarele încălzea tot mai tare. Sub streașina neagră a pălăriei lui nu încăpea decît valea verde, așa că Bad își împinse pălăria pe ceafă, privi orizontul lărgit, apoi închise ochii de soare. Strînse puternic pleoapele, și ele se acoperiră de întuneric, începu să le desfacă treptat, și lumina de afară le prefăcea în niște perdele de un roșu cald, apoi portocaliu, apoi galben, un galben tot mai apos și mai șters, apoi un verde care tremura, apoi însuși albastrul cerului intră printre gratiile genelor.

Valea verde se pierdea în platoul larg și neted, atît de neted și de larg încît umplea ochiul întreg, dintr-o parte într-alta, liniile orizontale de umbră-culoare-lumină ieșeau una din alta, treceau de munții zării, urcau în cer, iar acolo începeau cîmpiile, pădurile, munții și văile cerului, în care Bad își arunca privirea limpede și larg deschisă. Peisajul cerului se desfăcea în prerii nesfîrșite, podișuri tăiate de rîuri și pătate de mlaștini, cîte-un copac mai mare se vedea atît de bine, acolo, în cer, încît lui Bad i se părea că-i poate auzi freamătul. Vîntul din cer se juca cu norii albaștri, acoperea cu ei soarele, lăsînd din el doar lumina subțire, apoi îl arăta din nou, ca pe un mare și arzător și divin zîmbet. Bad simțea în pinteni dorința să sară cu calul peste o prăpastie nevăzută, drept în cer, și să călărească acolo. Zgomotele cerului ar cînta în ureche, copitele s-ar scufunda în lumina subțire, norii albaștri s-ar așeza pe umerii lui, pălăria, căzînd de pe cap, ar pluti în urma calului, ca o pasăre. Din ce în ce mai repede, la galop, apoi

tot mai încet, la pas, acultînd pierdut clinchetele copitelor, simțindu-le cum cad adînc în trup și se transformă în niște dureri ușoare și noi, ca niște dureri de vis.

Se urcară la marginea pădurii, ca să mănînce în umbra neagră de brazi, într-o tăcere înfometată, supraveghind din ochi mișcările turmei, în vale. Moș Johnson îl înjurase pe Bad cu zece minute înainte, fără un motiv serios de altfel; dar înjurătura își pierduse forța emoțională, devenise un detaliu într-un ritual, și Bad o percepea în același fel. Îl înjurase pentru că Bad nu reușea niciodată să se miște atît de repede pe cît era nevoie. Good era de mult cu gura plină de carne și pîine, agitîndu-și-o monstruos în toate sensurile, ca să poată mesteca și înghiți mai bine. Bad duse la gură ploșca cu apă, uitîndu-se fără scop pe lîngă lemnul ei în josul pantei, și văzu urcînd pe coasta dealului un individ de statură medie și îmbrăcat ca un *cowboy*, ale cărui trăsături nu le putea distinge. Urca spre ei cu pasul liniștit și ferm al unui om care vrea să întrebe ceva, poate drumul cine știe unde, sau să ceară o înghițitură de apă, sau tutun, sau un foc, așa că Johnsonii îl urmăriră cu privirea apropiindu-se, în timp ce fălcile lor mari continuau să zdrobească mîncarea și gîtlejurile lor s-o înghită, iar brațele lor groase și puternice să țină și să miște cuțitele și singura cană de metal, pe care și-o treceau unul altuia.

La jumătatea pantei, bărbatul se opri și-și scoase pălăria ca să-și șteargă fruntea, și Bad văzu că nu mai era tînăr. Părul îi strălucea alb-coliliu, căzînd în bucle bogate pe fruntea roșie și arsă de soare. Un bătrîn bine conservat. El își acoperi capul cu pălăria din nou, bătrînețea lui dispăru, și Bad, văzîndu-i mișcările elastice și precise, avu din nou senzația că era un om tînăr. La un ordin al tatălui lor, băieții se sculară, fiecare spre

treburile lui, Bad ușor și repede, Good ca de obicei, fără grabă. Fără să se preocupe de străinul care venea spre ei, Bad întoarse spatele văii, făcu cîțiva pași și se pomeni față în față cu un călăreț ieșit pe nesimțite din pădure. La drept vorbind, în prima clipă, îi văzu doar pușca, și nici măcar pușca întreagă, pentru că era îndreptată chiar spre el, el o vedea din față, și nu mai rămăsese din ea decît gaura țevii, ca o gaură în peretele vieții, spre altceva, apoi, departe, în spate, lunecînd de-a lungul țevii, se vedea trăgaciul tăiat de un deget galben, și în sfîrșit toate se alcătuiră și se organizară din nou în jurul puștii: lumînările brazilor în fundal, despărțite de coridoare negre, un cal murg ieșit dintre ele, și, pe cal, primul *desperado* pe care-l vedea Bad în viața lui, un băiat încercănat și neras, de nici douăzeci de ani.

Bad ridică mîinile, fiindcă așa trebuia să facă, apoi ținînd mîinile ridicate și nemișcîndu-se din loc, întoarse capul în fața puștii care-l pîndea, și-l văzu pe Good, păzit la fel, de un alt călăreț, și parcă tot cu gura plină și, între cele două grupuri formate de ei doi și de cei care-i somau, pe taica Johnson luptîndu-se cu bătrînul care urcase dealul spre ei. Izbuti să observe mai jos un al treilea călăreț, care sosea aducînd după el încă un cal, gata înșeuat, și un revolver călcat în picioare de cei care se luptau.

Moș Johnson, amenințat cu arma, nu-i dăduse celuilalt timpul să tragă. Îl culcase la pămînt cu un singur pumn pe străinul cu părul alb, se repezise imediat și îl ridicase de guler și începuse să-i stîlcească fața cu pumnii. Celălalt se apăra cum putea mai bine; apoi se luară la trîntă, strîngîndu-se cu brațele peste grumaz și talie, și capetele lor albe, cu tîmplele lipite, păreau că nu se pot des-

părți dintr-o îmbrățișare stranie. Pe cai, ceilalți bandiți înjurau și dădeau sfaturi, enervați că nu pot trage (se temeau să nu-și atingă șeful), iar gemenii priveau scena cu ochii măriți de minune și spaimă.

Isaiah Johnson își ridică adversarul în aer și îl ținu cu amîndouă mîinile deasupra capului, în timp ce el încerca să-l lovească cu pumnii și cu cizmele, dar cînd voia să-l sfărîme de pămînt văzu că era ochit în pieptul descoperit, gura și ochii i se căscară de groaza morții care avea să urmeze, urlă, și gloanțele îl loviră, căzu sub greutatea celuilalt, căzu și muri în clipa aceea, muri cu adevărat, fulgerător și pentru totdeauna, așa cum o explozie face țăndări un mare vas care umpluse oceanul cu maiestatea și puterea lui un minut înainte.

Bad, care văzuse totul peste umăr, pentru că stătea cu spatele la cele întîmplate așa cum se oprise cînd ridicase brațele, se năpusti drept în pieptul calului din fața lui, care se ridică în două picioare, trecu pe sub el și o rupse la goană, din piatră în piatră, cu călcîiele cizmelor scăpărînd scîntei, sări în zigzag, ca să scape de gloanțele care veneau și se înfigeau biff-biff-biff! în jurul urechilor lui, apoi făcu un pas greșit, se dădu peste cap și începu să se rostogolească la vale tot mai repede, pînă cînd se întinse pe spate, abia mai respirînd, cu membrele desfăcute, ca o stea cu formă de om căzută din cer.

Îl crezură mort probabil, căci se urcară pe caii lor, și începură să adune și să goncească cu strigăte turma Johnsonilor, în jos pe firul văii, pînă cînd oameni și animale dispărură și se făcu liniște.

Bad ar fi putut să moară de douăzeci de ori, de gloanțe sau găurindu-și tîmplele în colții stîncilor pe care se rostogolise, și de ce oare amîna Dumnezeu o moarte care lovește la fel, altădată sau acum? Plin de răni, cu hai-

nele sfîșiate, și neţipînd înfiorător numai pentru că era prea istovit ca să mai emită vreun sunet, Bad sui la rîndul lui panta, aci căzînd în patru labe, aci tîrîndu-se, cu gura mută, cu urechile incapabile să prindă altceva decît ecoul împușcăturilor, care murea tot mai încet și mai departe. Tata dormea ca de obicei, cu ochii închiși și gura deschisă, rănile roșii se întinseseră pe trup, toate în piept, una mai sus, două aproape confundîndu-se sub inimă. Good căzuse la zece paşi mai departe (îl doborîseră pe cînd fugea), și corpul lui, culcat pe burtă în ierburile înalte, nu arăta nici o contorsiune, nici un chin. Părul lung i se amesteca cu iarba. Fața nu i se vedea, cufundată ca pentru băut în apa verde a ierbii, ceafa cărnoasă și lată era neatinsă, și strălucea, de o rotunzime perfectă, în lumină.

Peste soare trecu un vultur imens. Se apropie, pierdu înălțime, făcu un cerc, se întoarse, întrerupînd iar, în zbor, soarele, dispăru. Bad se sculă în picioare, ridică brațele deasupra capului, făcu un efort supraomenesc, reuși să țipe, și leșină pe iarbă, între ceilalți doi.

III

Tata și Good călăreau acum în cer, printre norii albaștri, înfundîndu-se uneori pînă la genunchii cailor în lumina subțire, alteori trecînd prin vad cîte-un rîu de aer curat și proaspăt. Vorbeau, desigur, cu voce scăzută, tata dezvoltînd o teorie despre cele mai bune metode de a potcovi un cal prima oară, Good încuviințînd monosilabic, cu gîndul în altă parte. Se amesteca în ceața care înconjura muntele Bull, se opreau o clipă pe creștetul lui, ca să se odihnească, apoi porneau mai departe dar fără grabă, pentru că nimic nu-i grăbea. Din cînd

în cînd, tata își aprindea pipa, trăgea cîteva fumuri, care se pierdeau în fumul cel mare din jur, apoi o scutura, și cenușa cădea pe vînt, jos, poate pe frunzele unui copac, sau pe un acoperiș, sau se agăța în coama unui mînz care apleca gîtul ca să bea apă. Poate că tata fredona pe nas *Dixie*, sau alt cîntec al războiului, pe care îl îngînase pe vremuri, legănat într-un trap obosit, închizînd pleoapele și căzînd pe gîtul calului de somn. Alături îi ținea isonul Good, Good cel atît de bun și de drag, care fusese leneș și mincinos în viață și pe care toți îl iubiseră atîta.

În orice caz, e sigur că ei aveau acum parte de cele mai frumoase cîmpii care se pot închipui și de cea mai lungă călărire pe care și-o poate dori cineva vreodată. Dar dacă era așa, se gîndea Bad, de ce oare murise tata țipînd, ce-l putuse înfricoșa atît de tare? Frica de moarte, de durere, de nesfîrșit, somnul între cele două lumi, călătoria prin întuneric? se întreba Bad, spălînd paharele în dosul tejghelei, în sala cea mare a singurului han din Injun-City, proprietatea unchiului Jeremiah, fratele tatei care socotise că nu poate lăsa un nepot de cincisprezece ani pe drumuri. Așa că Bad spăla paharele, mătura sălile, și, pentru că era voinic și bine crescut pentru vîrsta lui, urca uneori sus, ridica în spate vreun client adormit într-una din odăile fetelor, îl scotea afară și-l lungea lîngă peretele de lemn, acoperindu-i fața cu pălăria, ca să nu i-o bată soarele. Pentru că hanul era un han adevărat, mare, cu sală de joc, pe care seara o umpleau cu o ploaie dulce notele unui *ragtime* picînd din pianul mecanic de alături, înconjurat de cele șase fete, frumoase, toate aduse din New Orleans, în frunte cu Winnie, care avea ochii verzi ca primăvara și părul roșu ca whisky-ul de secară. Cînd o văzuse prima oară, Bad rămăsese fer-

mecat ca de un miracol, apoi gîndul că era cea mai scumpă fată a localului, pe care nu și-o puteau oferi decît cîțiva oameni în oraș (între care judecătorul și doctorul) și numai călătorii cu oarecare stare, îl lovise drept în inimă. Nici măcar patronul nu se atingea de ea, îi veghea somnul în afara orelor de serviciu, și spunea tuturor că, dacă n-ar fi ea, hanul ar trebui fără doar și poate să lucreze în pierdere, sau chiar să-și închidă porțile. O, era atît de fragedă, și în același timp coaptă și atrăgătoare! Bad, a cărui fereastră se deschidea în peretele hanului deasupra ferestrei ei, aluneca în unele seri pe burlan, cădea pe acoperișul grajdului, mergea în vîrful degetelor goale ale picioarelor pînă la marginea lui, de acolo privea în camera ei, o vedea despletindu-și părul lung și roșu, și apoi ieșind cu totul goală din taina rochiei. Bad urca înapoi pe burlan, se culca cu sufletul la fel de pur, adormea și visa unicul vis pe care-l visase vreodată, și pe care-l refăcea în fiecare noapte. Visa muntele Bull, îmbrăcat în cețuri, apoi ele începeau să se topească, și soarele curgea pe o priveliște atît de întinsă, încît umplea cu totul ochii, de la un capăt al lor la altul. Ea părea cînd mai întinsă, cînd mai mică, uneori variind vizibil, mărindu-se și strîngîndu-se ca o armonică. Bad o stăpînea cu copitele calului, o nivela cu privirea, o pierdea din ochi în goană, descălecа și se tăvălea cu deliciu pe iarba ei. În ultimul timp, visul se îmbogățise cu elemente noi, spre sfîrșitul lui se auzeau copite sunînd înfundat, și apăreau călări tata și Good, cu figurile ascunse de pălării și de fumul pipelor, mergînd la pas, prin cer, către el.

— Asta a fost lovitura lui Milky, fără îndoială! spuneau cei mai mulți. Și îl priveau cu teamă pe Bad, care scăpase după ce-l întîlnise pe Milky față în față, Chuck Clayer, șeriful, îl chemase la el într-o dimineață

și-l puse să-i descrie în amănunțime cum arătau și ce făcuseră banditii. Recunoscuse pe vreunul? Nu, dar vorbeau cum vorbesc *cowboy*-ii prin părțile noastre. Mda, s-ar putea ca unul sau chiar mai mulți să fie de aici din oraș, spunea Chuck, frecîndu-și gînditor burta groasă, care abia încăpea în cureaua cu ținte de argint. Nu demult, unul a venit și a băut un pahar la o cîrciumă din oraș, și la plecare le-a și spus-o! (Bad tresărea, și ochii i se întunecau.) Am să scriu un raport. Asta-i tot ce se poate face împotriva lor? Ai înnebunit, sau vrei să-mi dai lecții, mie, care am de trei ori cincisprezece ani și am văzut atîtea? Să ne rugăm Domnului să-l îndepărteze de orașul nostru; ești liber să te lupți cu el, oricum, e vorba de rudele tale, dar ajutor să nu ne ceri, că n-avem de unde să-ți dăm! Nu vă cer decît o pușcă, sau o pereche de pistoale! Pușcă? Noi, cei care avem arme, am muncit pentru ele! Bad plecase cu impresia că Chuck se temea ca nu cumva să se afle că fusese și el amestecat într-o încercare de a i se face lui Milky sau oamenilor lui vreun rău.

După ce încercase să-i vorbească despre asta lui Jeremiah, unchiul încuiase toate pușlile din casă și-i pusese în vedere că dacă se atinge de vreun cal din grajd nu mai are ce căuta la han.

Bad, care era tăcut din fire, tăcea acum și mai mult. De pe urma întîlnirii cu banda se alesese cu o surditate ciudată. Gloanțele pocniseră și șuieraseră chiar lîngă urechile lui. Iar acum, în momentele de emoție puternică, trecea printr-o scurtă și totală surzenie. Îi vedea pe cei din jur deschizînd și închizînd gura, subliniindu-și vorbele cu gesturi și modificări de expresie, dar nu auzea nimic, ca și cum i-ar fi fost astupate urechile cu ceară. Apoi auzul îi revenea, brusc și puternic ca o lovitură

în creier, și Bad pusese totul pe seama zguduirii pe care o încercase atunci. Uneori, în vis, alerga în urma tatei și a lui Good, încercînd să-i ajungă, dar ei erau iuți ca vîntul și nu se lăsau prinși! Toată urmărirea se desfășura într-o liniște desăvîrșită, îngrozitoare, nu se auzeau copitele, nici gîfîiala cailor, nici vîntul, nimic, nimic! Voia să-i strige și nu putea, le uitase numele, ele îi alergau prin memorie ca niște cai, le prindea, dar, deși le pronunța tare în creier, gura i se deschidea și i se închidea fără să scoată un sunet, apoi le striga numele cît putea el de tare, și ei nu se întorceau, nu voiau să-și arate chipul. Îl prindea de mînă pe Good, galopau astfel un timp. Good abandonîndu-și mîna în mîna lui, dar tot neîntorcînd capul, și Bad strîngea mîna și o simțea prin somn reală și tare ca piatra, se bucura și încerca să se trezească, ca să se convingă că n-a fost vis, că mîna din vis a trecut, reală și tare, în viață, dar simțea că se trezește și că strînge între degete un gol, țipa ca atunci cînd leșinase pe iarbă, între cadavre, se trezea, dar o liniște desăvîrșită domnea în cameră de mult.

Într-o asemenea noapte, se trezi cu impresia că cineva se plimbă prin cameră în jurul patului lui. Aprinse lumînarea, dar nu era nimeni. Își șterse fruntea transpirată, deschise fereastra și ieși pînă la talie afară pe ea, respirînd noaptea. Injun-City dormea profund, îngropat sub păturile și între pernele fricii lui, acoperișurile de tablă ziua verzi-roșii-galbene, acum străluceau de argintul albastru pe care noaptea îl pierduse pe ele. Pe cîmpiile pustii ale cerului nu era decît luna, vînturile de sus veneau și piereau jos, crengile băteau din degetele frunzelor, ca niște mîini care-și amintesc un pian al copilăriei. Bad, cu figura albită de noapte, se uita drept în lumina lunii

și simțea nevoia unei sărutări lungi și necunoscute, care să-l vindece de toate.

Sub el scîrțîi o fereastră. Se uită în jos și văzu cum un bărbat ieșea pe fereastra lui Winnie, cădea pe acoperișul grajdului, își înfunda mai bine pălăria pe cap, apoi sărea în curtea neagră a hanului. Winnie își scoase capul roșu, care acum era negru, pe fereastră, în urma lui. „Jack, ai grijă!" strigă ea în șoaptă. El dispăru, și cei doi, Winnie și Bad, scrutară noaptea, fiecare de la etajul lui, așteptîndu-l să reapară. Avea probabil un cal legat prin apropiere, căci deodată el se văzu în mijlocul străzii, dînd pinteni, țîșni la galop fără să-i pese de cîinii care se trezeau și începeau să latre, umplu strada cu săgeata fugii lui, și muri după un hambar, afară din oraș. Winnie suspină, cu luna pe umerii goi și albi, trase capul înăuntru și închise fereastra.

Prin urmare, Winnie avea un iubit! Bad se retrase de la fereastra lui și se așeză pe pat, cu coatele pe genunchi și obrajii în palme în întuneric, ca să se gîndească mai bine. Un iubit adevărat, un iubit care nu trebuia să-i plătească îmbrățișările, care intra noaptea în odaia ei, așteptat cu fiori, și căpăta de la ea, din propria ei voință și plăcere, răsplată pentru darurile lui, tot ceea ce ceilalți trebuiau să cumpere! De data asta, Bad fu rănit mult mai adînc decît prima oară. Se obișnuise cu gîndul că Winnie putea fi cumpărată, dar, după cum se vedea, asta n-o împiedica pe ea să iubească, și, din moment ce acel bărbat nu disprețuia dragostea ei, era ca și cum Winnie nu s-ar fi deosebit de o altă femeie. Această posibilitate deschisă de a te împlini sufletește îl izbea pe Bad ca o tipică perfidie feminină, și simțea că o urăște pe Winnie fiindcă poate, chiar și în acest fel, să se bucure de o cît de mică fericire a ei.

Dar cine era fericitul? Se puse la pîndă, și, peste trei nopți, el veni din nou. Bad aștepta în curte, era o noapte cu nori, dar fără vînt, așa că abia auzi calul, care venea la pas pe lîngă frizeria lui Mac. Era cît pe-aci să țipe de spaimă cînd umbra individului se dădu jos de pe cal, înaintînd în vîrful cizmelor pînă lîngă peretele grajdului, escaladă peretele și pătrunse pe fereastra deschisă ca prin farmec înaintea lui. Bad, tremurînd, luă același drum, ajunse sub fereastră și-și aruncă ochii înăuntru.

Desigur, cei doi nu se gîndiseră că cineva ar fi putut să-i vadă. Se sărutau violent, înfometați unul de altul, el cu pălăria pe cap, așa cum intrase, cu mănușile în mîini și strîns de vesta de piele și de pantalonii murdari și plini de praf, ea strivită la pieptul lui, într-o cămașă de noapte lungă și albă, în așa fel încît contactul între culorile lor (a lui sălbatică, brutală, a ei caldă, dăruită, rătăcită) îi dădu lui Bad un fior. Nu ardea decît o lumînare, aproape înecată în propria ei ceară, și cînd tipul își scoase pălăria, Bad îi văzu părul alb. Un bătrîn! Bad se strîmbă de dezgust. Un desfrînat bătrîn, tată de copii poate, venind din alt oraș ca să fure iubirea unei asemenea frumuseți de fată! Ea voia să stingă lumînarea; iar el, cine știe de ce, o împiedica. Poate pentru ca s-o vadă mai bine, cînd ea se dezbracă în fața lui, cu un zîmbet. Apoi el, fără să stingă lumînarea, se dădu doi pași înapoi, se dezbrăcă repede și cu îndemînare și stătu cu fața spre fereastră, zvelt și gol, și Bad îl recunoscu pe Milky, Milky Jack, ucigașul, era chiar el, și parcă purta încă pe față urmele pumnilor tatei, de atunci! Bad nu mai văzu cum cei doi se apropiau unul de altul, căci se prăbuși grămadă pe acoperișul grajdului, și o clipă nu mai auzi, așa cum i se întîmpla cînd avea cîte-un

șoc. Milky aici, la Injun, ce trebuia făcut, Doamne, mai întîi? Nu avea nici măcar un cuțit la el. Se aruncă de pe acoperiș, căzu cu zgomot (așa i se păru lui) în stradă, alergă, dădu colțuri, zgîlțîi cu pumnii ușa lui Chuck Clayer, șeriful. Cine e? Eu, Bad Johnson! Ce dracu s-a întîmplat? Milky e în oraș, deschide iute! Isuse! bîlbîi Chuck, și din cauza dîrdîielii nu nimerea cu cheia în broască. Începuse să alerge prin odaie, și era să-și îmbrace pantalonii pe dos. Repede, e la Winnie, sus la han, îl mai putem prinde! Și dacă nu e singur, și chiar singur, dacă e înarmat, ne poate arăta de ce e în stare! Nu mai are pe nimeni cu el, și e gol ca mîna mea, îl prindem viu, haide, ce fel de șerif ești? Dacă nu vii, îți iau pistoalele și mă duc singur!

Îl scăpară însă. Le trebui mai bine de o oră ca să găsească trei bărbați dispuși să-i însoțească. Chuck refuză categoric să meargă doar el cu Bad, sau să-i dea lui Bad o armă și să-l lase să-și încerce singur norocul. Iar cele mai multe uși la care bătură le fură trîntite în nas la auzul unei asemenea propuneri. Cînd ajunseră, Bad îl postă pe Chuck cu alți doi în curte, sub fereastră, iar el și Dick Dock, potcovarul, intrară în han, prin sala de mese lungă și neagră, urcară treptele, merseră pe coridor și ascultară la ușa lui Winnie.

Pe cît se părea, Milky era gata de plecare. Ea plîngea, cerîndu-i să mai rămînă, iar el îi explica că așa ceva nu e cu putință. Atunci, ea începu să-i reproșeze lipsa de iubire, pe care o punea pe seama legăturii lui mai vechi cu o femeie din Liberty, legătură care nici acum nu încetase. El se enervă și îi porunci în șoaptă să tacă, nu spunea decît prostii, ca orice femeie bună de cratițe, el avea să plece departe și să nu se mai întoarcă lîngă o asemenea nesuferită și cicălitoare. Aici, Bad, începu

să zgîlțiie zăvorul, strigînd: „Predă-te, Jack, casa e înconjurată!“ dar cînd se năpusti înăuntru pe ușa spartă, Milky fugise pe fereastră, sărise în curte, chiar sub nasul lui Chuck și al celorlalți doi, care în loc să-l înhațe preferaseră să se ascundă după o căruță, sărise pe calul pe care nimeni nu se gîndise să-l miște de acolo și se făcuse nevăzut.

Bad era atît de furios, încît ieși și el pe fereastră, căzu în stradă, și, pînă să-l poată opri cineva, se încăieră cu Chuck, și ceilalți reușiră cu greu să-i despartă. Atunci, se așeză în praful drumului și plînse de ciudă, ca un copil. Chuck, cu autoritatea compromisă urcă fălos în camera lui Winnie, îi declară că era arestată, și se arătă față de ea tot atît de îndrăzneț pe cît ar fi trebuit să se arate față de Milky cu un sfert de ceas înainte. Voi chiar să o ducă la arest așa cum era, în cămașa de noapte, dar aici Bad interveni, și Winnie îi aruncă o privire îngrozită și recunoscătoare.

Se lumina de ziuă cînd micul lor convoi plecă, cu Chuck în frunte. Bad urcă din nou la Winnie, și se așeză pe patul ei desfăcut. În odaie intrase frigul dimineții, alungînd orice alt parfum.

Se ridică, făcu cîțiva pași, neștiind la ce s-ar putea gîndi mai înainte. Deodată, dădu peste cizmele lui Milky. În grabă, nu mai avusese timp să și le tragă, și fugise desculț! El le ridică, le suci pe toate părțile, le aruncă pe podea cu furie, le ridică din nou, le duse și le așeză lîngă un perete, în lumina primelor raze de soare, se retrase cîțiva pași, le privi. Erau cizme frumoase, de cea mai bună calitate, nu aveau pinteni de argint, așa cum se spunea, și erau pline de praful roșu al drumului, totuși erau cizme foarte frumoase, de o calitate excelentă, cizmele cu care Milky călcase în

sîngele mai multor oameni, și poate că le purta și în ziua aceea — Bad nu reușea să-și aducă aminte — în care tata și Good căzuseră. Cizmele, cizmele lui Milky, frumoasele, excelentele cizme ale lui Milky! Părăsite în fugă, după noaptea amorului. El se așează pe podea, se rezemă de perete, și contemplă îndelung cizmele banditului, care se înălțau, negre, tăcute, două, pe peretele din fața lui.

IV

Acum, razele zilei inundau odaia, ardeau tare de tot pielea fină a cizmelor lui Milky, pielea grosolană a cizmelor lui Bad, pantalonii lui Bad, tot trupul lui Bad ascuns în haina, fruntea lui Bad, gîndurile lui Bad, care de cîteva ore dădeau ocol capului, ca să se întoarcă încăpățînate în același punct.

Nu mai încape vorbă că în clipa asta tot orașul vorbea despre cele petrecute în timpul nopții. Despre primejdia prin care trecuseră, cu Milky în mijlocul lor, despre Winnie, vrăjitoarea frumoasă și perfidă, și mai ales despre Bad. Despre îndrăzneala lui Bad, despre imprudența lui Bad, despre nebunia lui Bad. Dumnezeule mare, smintitul ăsta e în stare să ne bage în cine știe ce bucluc pe toți! Nici n-am știut pe cine adăpostește din milă Jeremiah Johnson la hanul lui! Ce mai vorbă, ăsta trebuie alungat din oraș, poate să atragă asupra noastră o nenorocire. Injun-City n-are nevoie de asemenea descreierați!

Iar Bad stătea așezat pe podeaua odăii lui Winnie, cu spatele înțepenit de lemnul tare al peretelui, uitîndu-se fascinat la cizmele lui Milky. Ca și cum tot ui-

tîndu-se la ele ar fi putut să-și facă dușmanul să vină să le caute, sau, cine știe, i-ar fi putut comunica un gînd de-al lui! În cele din urmă, el se ridică, se plimbă puțin prin încăpere, se apropie de cizme, le ocoli de cîteva ori, se opri chiar în fața lor. Sfîrși prin a-și scoate propriile lui cizme și a le înlocui cu celelalte.

Așa, încălțat cu cizmele lui Milky, Bad se opri în mijlocul camerei, depărtă brațele de corp și își privi picioarele, pe care nu le mai recunoștea deghizate astfel. Reîncepu să se plimbe, atent la senzația pe care i-o dădeau cizmele, la zgomotul pe care-l făceau, scîrțîitul pielii, loviturile tocurilor, zăngănitul pintenilor. Se plimba în jurul camerei, cu pași mari și lenți, cu mîinile în buzunare, se oprea și se sprijinea pe picioarele desfăcute, reîncepea, micșora pașii, ochii lui cădeau la fel pe toate, în jur — pe cizme, pe podeaua de lemn sau pe pereții tapetați cu flori albastre, palide pe un fond de un roșu gros și închis. Îl strîngeau puțin. Întindea degetele în cizme, umplînd cu carnea lui tot spațiul lor, apăsînd dinăuntru pielea, de parcă ar fi vrut să cunoască mai bine încălțămintea dușmanului, și prin asta însuși dușmanul.

Cînd Winnie sosi, și îl găsi pierdut în contemplarea cizmelor, scoase un țipăt de furie, și ochii ei verzi lansară fulgere. Chuck nu avusese curajul s-o bruscheze: faptul că era amanta lui Milky îl umplea de o spaimă respectuoasă. De aceea, după ce o întrebă zadarnic care erau planurile lui Milky și dacă avea intenția să mai lovească orașul, o conjură să părăsească Injun-City, oferindu-i chiar bani adunați prin colectă de la cei mai substanțiali cetățeni. Încet-încet, lui Winnie îi trecu toată frica. Refuză tot mai ritos să răspundă la întrebări, declară că nu va părăsi orașul decît cînd i

se va năzări ei s-o facă, îl amenință pe Chuck că dacă n-o pune imediat în libertate vor veni s-o elibereze prietenii ei, și va fi vai și amar de Chuck și de întregul oraș, atunci Chuck îi dădu drumul, blestemînd amarnic ceasul în care consiliul municipal îl alesese șerif, și Winnie se întoarse, prin praful străzilor, spre han.

Femeile o priveau, șoptind la ferestre, bărbații se întorceau din mers sau de pe praguri, cu pălăria pe ceafă sau cu pipa între dinți, urmărind-o cu o multiplă admirație. Cu fruntea albă strălucind sub cuibul de șerpi roșii ai părului, Winnie trecu, superbă, pe strada mare, intră fără să-i arunce nici măcar o privire unchiului Jeremiah, care boteza niște whisky după tejghea, urcă, deschise larg ușa, și-l găsi pe Bad privindu-și picioarele încălțate cu cizmele lui Milky și mușcîndu-și buza de jos, visător. Ei i se urcă tot sîngele în cap, păși în cameră strigînd, dar el o privi fix, ca se opri și îi întoarse privirea, stătură ochi în ochi, ai ei ca un oțel verde, al lui de un albastru pur și rănit. Dar atît fu de ajuns. Winnie înțelese că nu se poate apropia mai mult de el. Păstrînd distanța, îl acoperi de insulte și îi prezise un sfîrșit năprasnic. El vru să răspundă ceva, dar cine știe de ce își aduse aminte, căci păli, o dădu la o parte cu mîna, îmbrîncind-o, ieși trîntind ușa, și coborî scara de lemn, lovind-o tare și sec cu tocurile cizmelor.

Se duse întins la Chuck, pe care-l găsi așezat la masa lui cu dosare, cu harta statului în spate, legat la cap ca după o beție, și povestind unui grup de vreo șapte negustori și fermieri aventurile nopții trecute. Cînd intră el, se lăsă o tăcere înmărmurită, de parcă n-ar fi intrat un om, ci un lup aducînd în dinți un șarpe

cu clopoței. Chuck se foi cu scîrțîituri pe scaun și spuse „Bună, Bad!" cu o voce șovăitoare.

— Bună, Chuck! răspunse Bad, vorbind repede, ca un om preocupat de o problemă superioară. Am nevoie de un cal și de o armă! Trebuie să mă duc în munți, să-l găsesc pe Jack și să-i vorbesc!

— Dar ce vrei să-i spui?

— Vreau să-i spun că, după toate cîte s-au întîmplat, ar trebui să se gîndească că și-a făcut destul mendrele pe aici și că ar putea să-și arunce ochii și în altă parte. Nu de alta, explică el, dar într-o zi s-ar putea ca cineva să se satură de-a binelea de mutra lui, și să-l prindă de-adevăratelea, sau chiar să-l împuște, nu-i așa, domnilor? și se întoarse spre cei care, așezați pe băncile de lemn care înconjurau odaia, îl ascultau fără să scoată o vorbă.

Ei se grăbiră să se strîngă unii într-alții, întorcînd capul, parcă de teamă să nu fie recunoscuți și să se poată spune despre ei mai tîrziu că li s-a cerut părerea într-o astfel de problemă.

— Bad, nu se poate, e o nebunie, ce, vrei să-l întărîți și mai rău? începu Chuck, dar deodată îi căzu privirea pe cizmele lui Milky. El le examină o clipă și îngăimă: Astea sînt cizmele lui! De unde le-ai luat?

— Le-a uitat el, azi-noapte, cînd se grăbea să scape de noi! spuse Bad cu o batjocură tristă în glas. Dacă ar fi știut cu cine are de-a face, s-ar fi gîndit că o pereche de cizme bune e scumpă pentru oricine, chiar și pentru unul care a băgat groaza în toți cizmarii din ținut!

Bărbații ceilalți se sculară ca la un semnal, își puseră pălăriile și ieșiră cît putură mai iute, înghiontindu-se în ușă, iar Chuck începu să țipe atît de tare, încît Bad

se temu să nu-l doboare un atac de apoplexie. Ieşi din biroul şerifului şi începu să umble din casă în casă, cerînd cu împrumut un cal şi o armă, oferindu-se să muncească pentru ele la ferma sau în prăvălia respectivului oricîtă vreme şi în orice condiţii. În cele din urmă, luă cu împrumut iapa lui Dick Dock, potcovarul (de armă nici nu putu fi vorba), ieşi călare din curtea potcovăriei şi traversă oraşul. Desigur, povestea cu cizmele se auzea acum în toate gurile, adăugată la celelalte. Bad trecu pe lîngă bărbaţi care la vederea lui îşi izbeau pălăriile de pămînt de uimire. Mac, frizerul, ieşise în prag, cu briciul într-o mînă, cu ecalaltă albă de săpun uscat. Prin ferestrele cîrciumilor se vedeau oameni zgîindu-se şi scăpînd cărţile din mîini pe mesele înnegrite. Se auzea cînd şi cînd un ţipăt de fată durdulie şi blondă. Cînd să iasă din oraş, aproape îl răsturnă pe Chuck, care alerga şi făcea semne, cu o puşcă în mînă, să-l oprească. Bad dădu pinteni, cît putu de tare, aşteptînd glonţul, dar el nu veni, întoarse capul şi îl zări pe Chuck, cu arma atîrnînd moale la capătul braţului, în urmă, tot mai mic, pînă cînd punctul lui se topi în punctul oraşului, şi punctul oraşului în lumea din jur.

V

Tăie cu calul preria, dealurile, pîlcurile de brazi, căzu în văi, se urcă iar pe înălţimi, se zgîrie în hăţişuri. Se depărta de oraş în ocoluri tot mai largi, cu urechea la pîndă, cu ochiul injectat de atenţie, căutînd focuri stinse, colibe, luminişuri, izvoare, puncte care dominau văile, tot ce-ar fi putut să tenteze o bandă.

Se opri la prînz, frînt de oboseală, și bău apă dintr-un pîrîu. Cîntau păsări, bîzîiau insecte, Injun-City nu se mai vedea, se uită în jur, era o nebunie de verde de toate nuanțele. I se păru atît de străin scopul acestei înverșunate căutări, străin ca și orașul rămas în urmă, mult mai străin decît feeria din jur, care-l chema cu miile ei de coridoare, să se piardă pe unul din ele, să nu mai reapară.

Cu două ceasuri înainte de asfințit, stătea pe cal înaintea lui Milky, lîngă o cabană de bîrne, într-un luminiș în fundul unei văi pline de copaci. Fusese căutat de arme și adus pe o potecă subțire de Cade Harris. Cade Harris pe care nu-l mai văzuse de la școala de duminică, pentru că el fugise ca Milky, ca să spunem așa, chiar de pe băncile școlii. Trecuseră pe lîngă cinci sau șase banditi, care beau trecîndu-și o sticlă, tolăniți, și Bad își dăduse seama că unul din ei era de fapt o femeie, o femeie mare, grasă, lățoasă, femeia bandei probabil. Acum stătea în fața lui Milky, și își spunea că, dacă se îndoise vreodată, în clipa asta nu se mai putea îndoi, că nu i se păruse cînd crezuse că-l recunoaște în camera lui Winnie, că era el, același, ca și în noaptea trecută, ca și în amiaza cînd urcase spre ei. Se uită un moment, cît putu mai repede, în sus, sus cîmpiile erau liniștite și reci, se întoarse cu ochii pe figura lui Milky, care, sub părul alb, bogat și buclat, de o bătrînețe ciudată, era surprinzător de plăcută, bărbătească, cu ochii tulburi — poate tot de nesomnul nopții trecute — cu nasul drept, cu buze pline, care țineau o țigară de foi stinsă, fumată pe jumătate. În dreapta și în stînga era flancat de doi bărbați: unul mic de stat, foarte brun, cu înfățișare de mexican, celălalt un irlandez pistruiat și înalt.

Milky deschise gura și îl întrebă ceva pe Cade, iar Bad nu auzi nimic, văzu buzele lui Milky vorbind, pe ale lui Cade răspunzînd, și nici un sunet nu străpungea liniștea fără voință care se revărsase în urechile lui. Se uită iar în sus, cît mai repede, se uită pe pămînt, vlăguit, simțind o mare nevoie să se întindă pe jos și să plîngă sau să adoarmă. Dar nu făcu nimic din astea, dimpotrivă, strîmbîndu-se ca de niște dureri de stomac, încercă înfiorător să apropie clipa cînd avea să-i revină auzul. Ea sosi, explodîndu-i dureros în ureche, și deodată Bad auzi. Era vocea lui Milky, vocea lui Milky era plăcută, scăzută la timbru, dar avînd o melodie virilă și caldă, ca tocmai îl întreba pe Cade ce s-a întîmplat, ce caută copilul ăsta între noi, de ce nu vorbește, ori poate, de spaimă, i s-a topit limba în gură? Și de ce nu descalecă, se teme că o să-i fure careva calul dacă o să pună piciorul pe pămînt?

— Dă-te jos, jos! îi strigă Cade, și îl îmbrînci din șa cu mîna, gata să-l dărîme la pămînt. De unde vii?

— Din Injun, răspunse Bad, descălecînd și dezlipindu-și cu greu buzele.

— Credeam că cei din Injun sînt niște căței care nici n-au învățat să sugă bine, rise Milky cu gura pînă la urechi, și uite că ăsta vrea să rămînă cu noi!

— N-am venit ca să rămîn cu voi, Jack, aici te înșeli, i-o întoarse Bad, am venit să-ți aduc ce-ai uitat. Și ridică un picior în lumina roșie a după-amiezei, cu vîrful cizmei țintit ca o armă.

Milky se uită la picioarele lui Bad, apoi la fața lui.

— Ei bine, făcu el după o pauză, ai curaj, băiete, nimic de zis! Dar, dacă tot te-ai ostenit să le aduci pînă aici, eu ți le dăruiesc. Întoarce-te cu ele și poartă-le sănătos.

— Decît să primesc un asemenea dar, mai bine aș umbla toată iarna desculț, răspunse Bad. Cizmele au să rămînă aici, așa să-mi ajute Dumnezeu, fie că vrei să le iei înapoi, fie că nu. Și, cu mișcări stîngace și brutale de emoție, își scoase cizmele și le aruncă pe iarbă, la picioarele lui Milky.

Milky scoase un șuierat de surpriză.

— Ia te uită cu cine avem de-a face! mîrîi el cu dispreț. Un adevărat *gentleman!* Nu vrea să primească daruri de la noi. Decît cizmele noastre, mai bine ar umbla toată viața încălțat cu noroi!

— Da, și încă ceva! îl tăie Bad, întorcîndu-se pe jumătate, desculț, spre iapa potcovarului. Să nu mai vii la Injun. Destul ne-ai tulburat viața pînă acum. Coboară prin alte părți. Altfel, s-ar putea ca într-o zi cineva să-și piardă răbdarea și să se încarce cu un suflet ca al tău!

Și porni, deși tremura din tot trupul, pe iarba care-i gîdila tălpile. Surzi din nou chiar în clipa în care Milky răcnea „Prinde-l, Cade!", și explozia vocii lui muri la jumătate, iar vocea tăcerii îi luă locul. Cade, care se repezise după el, cu capul înainte, îl ajunse cînd el se întorcea iar spre ei, și Bad îl opri cu pumnul întins. Cade, în plină viteză, primi lovitura drept în față și fu aruncat în lături. Tăiat pe peretele de bîrne, Milky pălise. Fața avea aceeași culoare cu părul, pumnul ridicat închidea un revolver, glonțul abia aștepta să tragă o linie între el și Bad, Bad stătea în aceeași poziție, tot cu pumnul închis, dar necuprinzînd nimic, ochii lui se așezară pe ochii lui Milky, liniile care cuprindeau făpturile lor vibrau de tensiune. Bad, care nu auzea nimic, privi fața lui Milky, buzele lui pline, ochii lui, ochiul negru al pistolului, deschis ca un ochi în

peretele lumii, spre altceva. Se uita la ochiul pistolului, îi pîndea nerăbdător strălucirea, care se făcea așteptată, simțea o arzătoare dorință să se uite în sus și abia se putea înfrînge. Îl văzu pe irlandezul înalt deschizînd gura și spunînd: „Lasă-l, Milk, doi din trei e și așa de ajuns, nu ții minte, ăsta e băiatul lui Johnson, atunci în primăvară, probabil că nu fusese atins.“ „Bine“, spuse Milky, și eliberă cu efort aerul din piept către Bad, care vedea ce vorbeau fără să audă ce vorbeau, „dar să plece cît mai departe și să se ferească de ochiul meu!“

Condus de Cade, care tăcea, posac, Bad ieși din valea lor, și călări, cu capul în piept, somnambul, spre Injun-City. Trecu, fără să le recunoască, prin locurile străbătute dimineața, pînă cînd Cade îi arătă, de sus, orașul care sclipea în vale ca un diamant mare, apoi se întoarse în loc și dispăru înapoi. Bad își lovi calul cu călcîiele goale, coborî, fu întîmpinat cu ferestre închise și uși zăvorîte, și oprit chiar în fața hanului de un grup de curajoși înarmați pînă-n dinți. Îl duseră înăuntru, îl așezară la o masă, îi dădură să bea, în timp ce el părea că nu prea își dă seama ce i se întîmplă și ce face, iar pe ușă intra din ce în ce mai multă lume, pînă cînd tot orașul ieși de după zăvoare și zăbrele, și se înghesui în sala de mese și în stradă în fața ușii, unii uitîndu-se înăuntru pe ferestre, alții înghiontindu-i să le descrie ce vedeau. La masă cu Bad, Chuck, Jeremiah Johnson, Dick Dock și Mac se căzneau să-l facă să bea și să vorbească, dar Bad bea puțin, vorbea și mai puțin, ochii i se îngustaseră atît de tare, încît albul nu se mai vedea, se uita la cei din jur părînd că nu-i vede și îi asculta părînd că nu-i aude. Între timp, tot orașul vorbea, bănuia, ghicea, cele mai fantastice ipoteze apă-

reau, erau analizate, îmbrățișate, respinse, înlocuite cu altele la fel de năzdrăvane. Toți vorbeau de Bad, unii, în sală, încercau chiar să se aplece pe furiș ca să-i vadă picioarele goale sub masă, fără ca măcar unuia dintre ei să-i treacă prin cap ideea că Bad ar fi putut pur și simplu să azvîrle cizmele undeva, într-un hățiș sau într-o mlaștină. Nu, toți erau de acord că Bad se întîlnise cu Milky, că stătuseră de vorbă chiar în mod amical (Bad părea la fel de întreg ca și la plecare), că între ei avusese loc desigur o înțelegere, dar care? Începură să-l pisezе cu întrebări pe Dick Dock, potcovarul, presupunînd că el, care-i împrumutase lui Bad iapa, știa mai multe decît ei despre toate astea.

Pînă la urmă, nu reușiră să scoată nimic de la Bad, și tot orașul plecă acasă într-o stare de excitație maximă. La han rămaseră doar cîțiva. Încetul cu încetul, Bad se îmbătase. Ochii i se închideau de somn, și din cînd în cînd capul îi cădea pe masă. Cei rămași se plimbau nervoși în jurul lui, consumînd des din sticle de whisky pe care unchiul Jeremiah le socotea pe bună dreptate pierdute, căci cine s-ar mai fi gîndit să le plătească în condițiile astea? Sus, pe scara care ducea la celălalt etaj, Winnie obosise așteptînd în picioare și se așezase pe o treaptă. Ceasul mare din sala de mese bătu 1 noaptea. Atunci, ca se ridică, coborî, îl apucă de braț pe Bad, îi vorbi. Bad se uita în ochii ei, nu auzea nimic, ochii ei erau verzi și adînci și părcau cu totul dăruiți lui, el se sculă de la masă, urcă, sprijinit de brațul ei, scara era brună sub covorul ei verde, podeaua era brună sub covorul ei verde, ușile tăceau față-n față. Intrară, el se prăbuși pe patul ei, în timp ce ea zăvorî ușa, iar ceilalți, rămași afară, își luară locurile, cu urechea ciulită, în jurul găurii cheii.

Pe spate în pat, cu capul ridicat pe perne, Bad primea drept în lumina ochilor lumina roșie și groasă a camerei. Lampa se lovea de pereții roșii, se lovea de perdelele roșii ale ferestrei, se întorcea, grea și adormitoare, în cameră. Winnie se apropie de ea ca s-o stingă, dar el îi făcu semn că nu e nevoie, ca îl dezbrăcă, se dezbrăcă pe ea însăși, în lumina umbroasă corpul ei strălucea, se lăsă în brațele lui desfăcute, îl acoperi cu corpul ei, lui i se păru că se oprește asupra lui o gură imensă și plină, moale și caldă, îngrozitoare și perfidă.

Dar, după ce îmbrățișările lor obosiră, ea îi culcă capul pe sînul ei și îl conjură să-i mărturisească totul, să nu-i ascundă nimic din cele întîmplate, ea ținuse întotdeauna la el, îl cunoștea mai bine pe Jack, ar fi fost în stare să-i dea cele mai utile sfaturi pentru ca toate să se termine cu bine pentru toți. Răbdătoare, ea înșiră toate argumentele, folosi un ton după altul, așteptînd producerea efectului, și Bad adormi la sînul ei pe cînd ea încerca să-l convingă. Îl păzi toată noaptea, nedezlipindu-se de el, de teamă să nu se deștepte și să dispară din nou, cine știe unde.

VI

Bad dormi neîntors. Se trezi în zori, își trase cizmele lui și coborî în sala de mese, cu Winnie, încercănată și palidă, după el.

Se anunța o zi fără soare, ca o prevestire de toamnă, cu un vînt repede, care arunca norii din munți, spre văi și cîmpii. Hanul scîrțîia din toate lemnele, ca schelăria unei corăbii mari și pustii. Bad scotoci după o daltă

și un ciocan, forță dulapul cu arme, o alese cu grijă pe cea mai bună, în timp ce Winnie plîngea și îl implora să renunțe. (La ce bun, oricare ar fi sfîrșitul, oare viața nu-i poate încăpea pe toți, cu păcatele lor?) Îi căzu în genunchi și se tîrî în urma lui, el ieși cît putu mai repede, și se lovi nas în nas cu Chuck, care avea un aer grav și pătruns de responsabilitate, aerul lui de zile mari. „Chuck, ai venit să mă gonești?“ rîse Bad, dar Chuck i-o întoarse, demn: „Bad, orașul consideră că e mai bine să pleci. Toți am ținut la tine, ca la un copil al nostru. Dar din cauza ta se pot abate cine știe ce nenorociri peste oraș, purtarea ta arată limpede asta. Îți dăm un cal bun și tot ce trebuie pentru drum. Recunoaște că sîntem rezonabili.“

Pe cal, Bad tăie orașul în lung, urmărit de toate privirile, și de cîte ori încerca să prindă vreuna, avea senzația că se lovește de două perle și de frumosul lor luciu uscat, perle cusute în loc de ochi între pleoapele oamenilor. Ieși pe cîmpia largă și goală, împiedică aici calul, se culcă pe iarbă cu fața în sus, pluti împreună cu tot pămîntul, prin timp și spațiu, ca într-un mare leagăn, făcut pentru el, pentru gîndurile lui, pentru tristețea lui.

Vîntul cădea de sus, lovea pălăria lui, se freca de hainele lui, pornea mai departe. Muntele Bull se închisese într-o ceață ușoară.

— Vor cădea ploile, spuse Bad cu glas tare, privindu-l.

Lumina scădea, ziua dispărea, calul scutura nelinișitit capul, vîntul fu înlocuit de seară, norii plecară, luna se născu și străluci. Bad încălecă, și intră cu calul printre crengi și tufișuri. Pe drum, în lună, apăru Milky, și începu să creească, în trap, spre Injun-City, care plutea departe, pe valurile cîmpiei, ca un vas adormit,

spre Winnie cea dulce ca mierea. La trap, purtat de copitele calului, care îi scuturau trupul doritor, prin netulburata liniște, pe care cine ar îndrăzni s-o tulbure?

— Stai! strigă Bad, și calul lui Milky sări în loc, iar Milky întoarse neliniștit capul, neștiind de unde venea glasul. Uite-mă! Uite-mă! strigă Bad, în timp ce întindea pușca, iar Milky întorcea capul în toate părțile, înnebunit de gîndul că s-ar putea să nu vadă locul de unde pornea lovitura. Uite-mă, Jack! strigă Bad din nou, și ochii lui Milky se întoarseră și trecură printre crengi, drept spre el, și Bad văzu că Milky se lupta cu întunericul ca să-l poată vedea, sau poate îl văzuse și încerca să-l recunoască. Dar poate că trebuia să iasă la lumină, să-i arate de la cine vine moartea. De ce? Moartea e aceeași, ori de unde ar veni, o dată mort nu mai știi cine ți-a făcut-o și, în timp ce sufletul lui se lupta, degetul lui aruncă glonțul. Bang! Milky sări în scări, de parcă ceva l-ar fi ciupit tare. Bad se uită la el cu uimire, ca și cum ar fi îndreptat asupra lui numai degetul arătător, și, deodată, acest deget, învestit cu o groaznică forță, ar fi scos fum și zgomot, și cel ochit s-ar fi clătinat, ascultător. Totuși, îndreptase nu degetul, ci pușca. Bang! iarăși, și Milky sări, ascultător, ultima oară, și căzu la pămînt.

Bad lăsă pușca să-i scape, și dădu atît de tare capul pe spate, încît pălăria îi căzu de la sine. Stătu așa o clipă lungă, ieși din ascunzătoare, îl puse pe cal, îl duse în oraș, îl întinse rece în fața biroului șerifului. Pînă dimineața mai erau puține ore, ele trecură peste Bad, făcîndu-l trist, lipsit de ajutor, singur. Dar dimineața deșteptă orașul, îl scoase din somn la fel de odihnit, de mărunt, de stupid ca întotdeauna, el se adună iar în jurul lui Bad, mai înspăimîntat ca oricînd, acum,

cînd ar fi trebuit să răsufle uşurat. Iar Bad, salvatorul, fu atacat făţiş. Am spus noi întotdeauna că Bad e rău, şi uite dovada! Nici vorbă, un ucigaş fără cap e în stare să ne facă la toţi de petrecanie, ca să se răzbune! Winnie plîngea sus la han, iar în stradă mulţimea îl împinsese pe Bad într-un perete, se auzeau glasuri ameninţătoare, se vedeau pumni strîngîndu-se, cineva pomeni chiar de linşaj, şi atunci furia lui Bad nu mai cunoscu margini. Bestiilor! Imbecililor! Laşilor! urla el, cu ochii scoşi, făcînd spume la gură, şi urletele lui se auzeau în tot oraşul. Chuck Clayer îşi făcu loc cu coatele, încîntat că poate să rezolve în mod superior o asemenea delicată chestiune. Îşi potoli concetăţenii, apoi, pe un ton de rezervată autoritate, îl alungă pe Bad din oraş. Bad înfipse pintenii în burta calului şi plecă la galop, ridicînd un nor de praf în urma lui. Iar cei rămaşi nici nu se uitară după el, ci hotărîră în unanimitate, mîndri că pot fi capabili de o asemenea lărgime de vederi, că Milky Jack putea fi înmormîntat în cimitirul oraşului, pe o alee lăturalnică, ce e drept, totuşi în cimitirul oraşului, iar nu azvîrlit cine ştie unde, neîngropat, hrană păsărilor şi fiarelor.

În timp ce ei decideau, importanţi, toate astea, Bad ieşi ca o furtună din Injun-City, rase cîmpia cu burta calului în sus, spre muntele Bull — de ce într-acolo, nici el nu ştia. Iar ei, care coboriseră din munţi, neliniştiţi de lipsa şefului, şi văzuseră de sus de pe coastă trupul purtat prin oraş, înţeleseră că Bad e autorul, îşi cravaşară caii, şi porniră după el. Bad călărea prea bine ca să se lase ajuns din urmă, ei călăreau prea bine ca să-l lase să scape, şi astfel, ca traşi de nişte magnete mari şi ascunse, caii cu oameni se năpustiră şi goniră

unii după alții, din ce în ce mai sus, pînă pe platoul fără copaci, ca un craniu chel, de lîngă care muntele Bull ieșea ca o cocoașă de taur în albastrul din jur. Bad înțelese că nu mai are scăpare. Armă nu avea, platoul se scurta sub copitele furioase ale calului, ei veneau din urmă, și chiar dacă el nu auzea nimic, trăgeau în el, cînd unul, cînd altul, pînă cînd unul sau chiar mai mulți aveau să nimerească. Ajunse la margine și își îndemnă calul din răsputeri să sară peste prăpastia nevăzută, să fluiere prin aer, să cadă pe cîmpiile cu iarbă albastră, din cer.

Glonțul venit din urmă îl străbătu chiar în secunda în care își îndemna calul să sară. Cei din spate, venind nemaipomenit spre marginea platoului, își înfrînară cît putură caii, și, fiindcă aveau soarele în față, li se păru că într-adevăr Bad sare uluitor și dispare printre norii albaștri. Se opriră cu caii gîfîind, cu revolverele încălzite de tir în mîini, dar înaintea lor nu mai era decît cerul cu soarele, atît și nimic mai mult, iar băiatul și calul, dacă într-adevăr ajunseseră în cer, se ascunseseră bine acolo și așteptau ca să scape de urmăritori.

Bad se înfundă pînă la genunchii calului în lumina subțire, exact așa cum își închipuise. Dus de goană, mai galopă un timp pe norii albaștri. În fine, stăpîni calul, căzu la pas, se uită în jur, erau niște cîmpii nesfîrșite, de un albastru aproape transparent, în care ochiul se adîncea, se pierdea, nu se mai putea întoarce. Își opri calul, respiră lung, umflîndu-și nările, ascultă. De undeva se auzi, întîi foarte slab, apoi tot mai puternic, *Dixie*, fredonat așa cum fredonează bărbații, care țin minte cîntecele și uită cuvintele. Tata și Good soseau în întîmpinare.

BIBLIOGRAFIE:

O. HENRY — *The Passing of Black Eagle;*
— *The Ransom of Red Chief;*
(*Best Stories of O. Henry*, Garden City Books, New York, 1945).

STEPHEN CRANE — *The Blue Hotel* (*American Literature*, selected and introduced by Geoffrey Moore, Faber and Faber, London, 1964).

JOHN GRAVES — *The Last Running* (*The Best American, Short Stories*, edited by Martha Foley and David Burnett — Houghton Mifflin Company, Boston, The Riverside Prest Cambridge, 1960).

P.P.

Povește cu cowboy de PETRU POPESCU — ca însăși o interpretare despre „Mitul vestului" — a fost reprodusă după volumul *Moartea din fereastră*, nuvele, Editura pentru Literatură, 1967.

Redacția

CUPRINS

Mitul Vestului — Cuvînt înainte
de *PETRU POPESCU* 5

O. HENRY:

Dispariția Vulturului Negru 9
Răscumpărarea Căpeteniei Roșii 26

STEPHEN CRANE:

Hotelul albastru 43

JOHN GRAVES:

Cea din urmă vînătoare 82

PETRU POPESCU

Poveste cu cowboy 103
Bibliografie 137

Lei 2,75

EDITURA ALBATROS
lansează colecția
«DE LA 5 LA 9»:

4 ore de relaxare în compania unei cărți, cuprinzînd
DE LA 5 LA 9 povestiri pe aceeași temă,
DE LA 5 LA 9
variante pe aceeași idee
Scriitori români și străini, clasici și moderni dialoghează cu voi, tineri, despre legende și mituri, despre aventură și romantism, despre universuri contemporane și mereu noile fețe ale timpului nostru.

5 secvențe din Far-West
în **«5 POVEȘTI CU COWBOY»**

În curînd:

- 9 eroi contemporani
- 7 reprize pe ring
- Meditații despre păsări și zboruri